

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
TEISĖS FAKULTETO
KRIMINOLOGIJOS KATEDRA

LINA MICIŪNAITĖ
TEISĖS IR POLICIJOS VEIKLOS
MAGISTRANTŪROS NEAKIVAIZDINĖS STUDIJOS

TEMA “VAGYSČIŲ KRIMINOLOGINĖ ANALIZĖ”
Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas: dr. Tomas Rudzkis

Vilnius, 2006

TURINYS

ĮVADAS.....	2
I. Vagysčių istorinė raida	6
II. Vagysčių pagrindinių rodiklių kriminologinė analizė	18
II. 1. Vagystės iš gyvenamųjų patalpų.....	31
II. 2. Vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų.....	33
II. 3. Vagystės iš transporto priemonių	36
II. 4. Transporto priemonių vagystės.....	39
II. 5. Gyvulių vagystės.....	45
III. Vagystės darančių asmenų kriminologinė charakteristika.....	47
IV. Vagysčių determinantai.....	60
IŠVADOS.....	67
SANTRAUKA.....	73
SANTRAUKA ANGLŲ KALBA	74
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	75
PRIEDAS Nr. 1. Grafikai.....	80
PRIEDAS Nr. 2. Lentelės.....	89

IVADAS

Nusikalstamumas- vienas iš specifinių socialinių teisinių reiškinių, su kuriuo susiduria bet kuri valstybė. Skiriasi tik šio reiškinio mastai, formos, problemos sprendimo būdai bei priemonės. Nusikalstamumas sparčiai didėja, keičiasi jo struktūra, daromi vis sunkesni, gerai iš anksto parengti bei paslėpti nusikaltimai. Nusikaltimų pasaulyje vis labiau įsitvirtina nusikalstami susivienijimai ir organizuotos grupės. Analizuojant šiuolaikinį nusikalstamumą Lietuvoje, galima teigti, kad vyksta akivaizdus recidyvinio, organizuoto ir profesionalaus nusikalstamumo apraiškų susilieėjimas, jų integracija į vieną visumą [32, P.4]. Nepaisant visų dedamų pastangų, galima konstatuoti kad kol kas nepavyko užkirsti kelio nusikalstamumui. Be to, egzistuoja dar viena metodologiniu požiūriu labai svarbi problema, kurią mokslininkas V. Justickis įvardija kaip „būtinybę atsakyti pagrindinio informacijos šaltinio (tai yra oficialiosios kriminalistinės statistikos) koncepcijos“. Susidariusi kriminologinė padėtis verčia ne tik tobulinti nusikalstamumo kontrolės mechanizmą, bet ir ieškoti naujų metodų bei priemonių nusikaltimų atskleidimui ir tyrimui tobulinti. Vagystės paplito kartu su nuosavybe ir visa tolesnė žmonijos istorija- tai aršios kovos už nuosavybės teisės užtikrinimą. Vagystė visais laikais buvo vertinama nevienareikšmiai ir, galima teigti, netgi kontraversiškai. Vienais laikais ji buvo laikoma mažiau svarbiu nusikaltimu nei pvz. kūno sužalojimas ar išžaginimas, kitais laikais ji buvo laikoma gana sunkiu nusikaltimu, už kurį įstatymo leidėjas numatydavo mirties arba kūno sužalojimo bausmę. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje yra įtvirtinta nuostata kad nuosavybė neliečiama, o nuosavybės teises saugo įstatymai. Taip pat Visuotinių žmogaus teisių deklaracijoje įtvirtintas teiginys, ginantis asmens nuosavybę: „Kiekvienas žmogus turi teisę turėti nuosavybę tiek vienas, tiek kartu su kitais. Iš nieko negali būti atimta jo nuosavybė”[17, P.5]. Be to, vagystės paplitusios ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje, ir visose šalyse jos sudaro didžiausią nusikaltimų dalį. Nors tema pakankamai aktuali, tačiau vagysčių raida ir bendra kriminologinė charakteristika gana mažai nagrinėta. Daugiausiai vagystės nagrinėjamos tik kaip sudėtinė turtinių nusikaltimų dalis.

Darbo tikslas- pateikti vagysčių, kaip atskiros nusikaltimų rūšies, kriminologinę charakteristiką, atskleisti rodiklius ir tendencijas, pateikti vagystės darančių asmenų bendrąsias charakteristikas, išanalizuoti veiksnius, turinčius įtakos vagystėms.

Darbo objektas- vagysčių Lietuvoje, kaip atskiros nusikaltimų rūšies, būklė ir struktūra, šiuos nusikaltimus darantys asmenys ir vagysčių determinantai.

Temos aktualumas ir naujumas – tema yra aktuali ir šiandien tiek teoriniu, tiek ir praktiniu aspektu. Maždaug nuo 1998 metų Lietuvoje prasidėjo kokybiškai naujas periodas, sąlygotas visuomenės socialinės, demografinės, ekonominės, teisinės, ir moralinės situacijos kitimo. Kartu pakito visas nusikalstamumas, kaip, beje, iš vagystės. Ar visi pokyčiai buvo vien neigiami kiekybine ir kokybine išraiška? Kadangi susidariusi kriminogeninė padėtis verčia ne tik tobulinti

nusikalstamumo kontrolės mechanizmus, bet ir ieškoti naujų metodų bei priemonių nusikaltimų tyrimui tobulinti, kurti naują prevencijos ir kontrolės sistemos modelį, matyti, kad dar nepanaudotos visos galimybės kriminologijos įtakai didinti. Viena iš tokių iki galo neištirtų problemų yra vagysčių kriminologinė analizė – iki šiol nėra atlikto jokio pilno vagysčių kriminologinio tyrimo ir vagystės nebuvo pilnai išanalizuotos. Nežiūrint šios temos aktualumo, jai nebuvo skirtas pakankamas dėmesys. Baudžiamieji įstatymai, apsaugantys privačios nuosavybės teisinį institutą, yra tik dalis įvairiausių teisinių, dorovinių, religinių, paprotinių normų. Visų jų reikšmė yra gana skirtinga ir priklauso nuo socialinės struktūros, tradicijų bei daugelio kitų dalykų. Didžiausią nusikaltimų nuosavybei dalį sudaro vagystės, kurios, įvairių kriminologija besidominčių teisininkų, žurnalistų, o kartais ir gan aukštų valstybės pareigūnų teigimu, sudaro iki 80% visų nusikaltimų nuosavybei, tuo tarpu kiti turtiniai nusikaltimai nuo vagysčių smarkiai atsilieka. Teisėsaugos institucijos, kovodamos su šiuo neigiamu reiškiniu, taiko įvairias priemones ir būdus, tačiau gerų norų ir pastangų nepakanka. Norint efektyviai kontroliuoti vagystes, reikia nuodugniai išanalizuoti jų struktūrą, vystymosi tendencijas, naujausius vagysčių padarymo būdus, charakterizuoti vagystes darančius asmenis, išanalizuoti veiksnius, turinčius įtakos vagystėms. Aktualumą lemia ir tai, kad vagystėmis padaroma turtinė žala asmeniui, tačiau šios nusikaltimo rūšies paplitimas, jų palyginti mažas ištyrimas, didelis vagystes darančių asmenų recidyvas, taip pat ir nusikaltimo aukų „recidyvas“, mažina visuomenės ne tik pasitikėjimą vagysčių kontrolę vykdančiomis institucijomis, bet ir teisėsaugos institucijų prestižą visuomenės, ypač nukentėjusiųjų nuo vagysčių ir jų aplinkinių, akyse. Temos naujumą lemia ir tai, kad 2000 metais priimtame ir nuo 2003-05-01 įsigaliojusiose Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nuostatose yra nuosekliai realizuojamas ir vystomas vagystės institutas, kuris gana stipriai skiriasi nuo iki 2003 m. gegužės 01 d. galiojusiam Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse įtvirtintų vagysčių (paprastos ir kvalifikuotos) normų, o tai glaudžiai susiję su vagysčių kriminalizacija bei dekriminalizacija, jų recidyvo įvertinimu ir t.t. Nors šiuo metu galima rasti gana daug duomenų apie nusikalstamumą, ir nors šie duomenys yra pateikiami gana tiksliai ir operatyviai, tačiau duomenų apie vagystes, kaip atskirą nusikalstamumo rūšį, kuriais būtų atskleidžiamos atskirų vagysčių ypatybės, yra nepakankamai ir dažnai jie nėra apibendrinti. Statistinių duomenų trūkumas yra ir oficialiose Informatikos ir ryšių departamento prie LR VRM rengiamose ataskaitose, todėl šiame darbe bus apibendrinti esami duomenys apie Lietuvoje įvykdytas vagystes bei atskleistos pagrindinės tendencijos. Tokia duomenų analizė leis išskirti dažniausiai daromas vagystes, jų dinamiką, ko pasekoje bus galima atkreipti dėmesį į vagystes darančius asmenis bei priežastis, įtakojančias vagysčių padarymą. Todėl ši tema yra labai aktuali ir gan nauja magistro baigiamojo darbo požiūriu.

Darbo uždaviniai:

- Atskleisti vagysčių istorinę raidą, pateikiant ne tik baudžiamojo įstatymo įvertinimo kitimą, bet ir vagysčių kitimą;
- Atskleisti vagysčių kriminologinius rodiklius- vagysčių būklę, struktūrą, nusikalstamumo lygį, latentiskumą, atskirų vagysčių rūšių būklę, lygį, kitimo tendencijas, ištyrimo lygį.
- Pateikti vagystes darančių asmenų kriminologinę charakteristiką bei atskleisti pagrindinius rodiklius, apibudinančius vagystes darančius asmenis;
- Apibendrinti priežastis ir veiksnius, įtakojančius vagystes.

Temos ištyrimo lygis – Lietuvos teisės moksle galima rasti nemažai mokslinių darbų ir daug straipsnių, kuriuose nusikalstamumas Lietuvoje nagrinėjamas įvairiais aspektais ir skirtingu laikotarpiu, tačiau konkrečiai mokslinio darbo apie vagystės kriminologinį aspektą niekas nėra parašęs. Kiek daugiau savo vadovėlyje “Kriminologija” [34, P.397-407] prof. V. Justickis nagrinėjo vagystės temą kriminologiniu aspektu, taip pat savo darbuose apie nusikalstamumą bei recidyvus ar apie nepilnamečių nusikalstamumą, vagystes dalinai paliečia ir šie autoriai: Jurgelaitienė G, V.Paulikas, G.Babachinaitė ir V.Paulikas, R. Uscila, A. Kiškis, I. Michailovič, E.Vileikienė.¹

Darbo metodai - tiriant pasirinktą temą bus naudojami dokumentų analizės ir apibendrinimo, mokslinės literatūros analizės ir apibendrinimo, statistinių duomenų analizė, teisės aktų analizės, apibendrinimo, indukcijos, dedukcijos, ir kiti metodai.

Darbo struktūra – Prieš pradėdant nagrinėti temą, labai svarbu yra pasirinkti tiriamojo laikotarpio ribas. Nes toks pasirinkimas leis tiksliai įvertinti pagrindines tendencijas, numatyti prognozes ir pateikti išvadas bei rekomendacijas. Nustatant darbe nagrinėjamą laikotarpį, nagrinėjamas periodas bus sudarytas gana dirbtinai – t.y. nuo 1995 iki 2006 metų. Nors kriminologijos mokslo teorija pagal registruotą nusikalstamumą Lietuvoje išskiriami tokie periodai: 1964-1988 ir 1989-1994, nors šiuo metu vis daugiau kriminologų (prof.dr. Babachinaitė G., dr. Jurgelaitienė G. ir kiti), nurodo, kad pereinamojo laikotarpio prasidėjusio 1989 metais, pabaiga reikėtų laikyti 1995 metus. Šie metai pasirinkti ne tik dėl registruoto nusikalstamumo šuolio pabaigos, bet tai metais įsigaliojo ir daug baudžiamojo kodekso

¹ Jurgelaitienė G. Galiojančių baudžiamųjų įstatymų įtakos nusikalstamų veikų recidyvui kriminologinė analizė // Jurisprudencija Nr. 51(43). Vilnius:LTU, 2004, Jurgelaitienė G. Recidyvinio nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje šiuolaikinės problemos // Jurisprudencija Nr. 20(12). Vilnius:LTA, 2001, Paulikas V. Socialinė aplinka kaime ir nusikalstamumas // Jurisprudencija Nr. 20(12). Vilnius:LTA, 2001, Babachinaitė G., Paulikas V.Nedarbas ir nusikalstamumas Lietuvos kaime 1918-1990 m. // Jurisprudencija Nr. 26(18). Vilnius:LTU, 2002, Uscila R. Pagyvenusių žmonių viktimizacija Lietuvos kaimuose ir vienkiesiuose:viktimologinė analizė. //Jurisprudencija Nr. 70(62). Vilnius:MRU, 2005, Kiškis A. Nusikalstamumas Lietuvoje: ką pakeitė teisės reforma? // Jurisprudencija. - Vilnius, 2006, t. 3 (81), p. 32-39, Michailovič I. Baudžiamajame įstatyme numatytų nepilnamečių resocializacijos priemonių taikymas. Daktaro disertacija (socialiniai mokslai, teisė).- Vilnius: Vilniaus universitetas, 2001.Vileikienė E. Lietuvos nepilnamečių justicijos sociologinė analizė. Daktaro disertacija(socialiniai mokslai, sociologija).- Vilnius:Vilniaus universitetas, 2006.

straipsnių naujų redakcijų, kurios taip pat turėjo įtakos vagysčių, kaip nusikalstamos veikos, kriminalizacijai. Taigi 10-ies metų laikotarpis nuo 1995 metų (t.y. pereinamojo laikotarpio pabaigos) iki 2006 metų yra įdomus tuo, kad jo metu du kartus pakito vagysčių, kaip nusikalstamų veikų, baudžiamoji-teisinė charakteristika, t.y. kad 1995 m. sausio 01 d. buvo pakeista labai daug tuo metu galiojusio Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsnių, įskaitant ir straipsnius, numatančius atsakomybę už nusikaltimus nuosavybei, suvienodinant atsakomybę už privataus ar visuomeninio turto vagystes, o 2003 metų liepos 01d. įsigaliojus naujam Lietuvos Respublikos baudžiamajam kodeksui, įtvirtinusiame ir nusikaltimus, ir baudžiamuosius nusižengimus, tapo labai aktuali problema kaip kvalifikuoti nusikalstamas veikas, nes prieš tai galiojusiam LR BK buvo numatyti tik nusikaltimai. Todėl tokia periodizacija – t.y. 1995-2005, yra įdomi tam tikru nusikalstamumo pasikeitimu pasikeitus veikos kriminalizacijai. Todėl šiame darbe tikslinga nagrinėti vagystes Lietuvoje būtent nuo 1995 metų. Darbe bus atskleidžiami pagrindiniai vagysčių rodikliai (būklė, struktūra, lygis, dinamika), be to, vagystės bus nagrinėjamos tiek bendrame Lietuvos nusikalstamumo kontekste, tiek kaip atskira nusikaltimų rūšis. Taip pat darbe bus analizuojami duomenys apie asmenis, įtariamus (kaltinamus) padarius vagystes, priežastys ir veiksniai, turintys įtakos vagystėms.

Darbas susideda iš keturių dalių:

Pirmoje dalyje bus glaustai analizuojama vagysčių istorinė raida, apimant tiek vagysčių teisinį įvertinimą, tiek vagysčių ir nusikalstamumo santykis.

Antroje dalyje atskleidžiami ir analizuojami pagrindiniai vagysčių rūšių rodikliai (būklė, lygis, dinamika, ištyrimo lygis), taip pat vagysčių struktūra (rūšys) bus nagrinėjama tiek bendrame nusikalstamumo kontekste, tiek visų užregistruotų vagysčių kontekste vėlgi per pagrindinių rodiklių analizės prizmę.

Trečioji darbo dalis skirta pateikti vagystes darančių asmenų kriminologinę charakteristiką, apžvelgti Kalėjimo departamento pateikiamą informaciją apie už vagystes nuteistus asmenis- t.y. jų kardomojo kalinimo(suėmimo) terminų, paskirtos bei realios laisvės atėmimo bausmės terminų raidą.

Ketvirtojoje darbo dalyje bus apžvelgtos ir išanalizuotos pagrindinės priežastys ir veiksniai, sąlygojantys vagysčių, kaip atskiros nusikaltimų rūšies, padarymą.

I. VAGYSČIŲ ISTORINĖ RAIDA

Vienas iš svarbiausių ir įvairiomis teisių normomis saugomas gėris yra nuosavybė. Nuosavybės neliečiamumo užtikrinimas reiškia savininko, kaip subjektinių teisių į turtą turėtojo, teisę reikalauti, kad kiti asmenys nepažeistų jo teisių, taip pat valstybės pareigą ginti ir saugoti nuosavybę nuo neteisėto kėsینimosi į ją. Visuotinių žmogaus teisių deklaracijos 17 straipsnio 2 punktą skelbia: „Kiekvienas žmogus turi teisę turėti nuosavybę tiek vienas, tiek kartu su kitais. Iš nieko negali būti savavališkai atimta jo nuosavybė.“[17, P.5]. Lietuvos Respublikos (toliau tekste –LR) Konstitucijos 23 straipsnio pirmoji dalyje įtvirtinta nuostata, kad nuosavybė neliečiama. To paties Konstitucijos straipsnio 2 dalyje įtvirtinta nuostata, kad nuosavybės teises saugo įstatymai, o trečiojoje dalyje nustatyta išimtis: „nuosavybė gali būti paaimama tik įstatymo nustatyta tvarka visuomenės poreikiams ir teisingai atlyginama. [1, P.12]. Taigi aukščiausią juridinę galią LR turintis įstatymas numato, kad nuosavybė gali būti paaimama tik įstatymo nustatyta tvarka visuomenės poreikiams ir teisingai atlyginama. Tačiau tai tik bendras nuosavybės neliečiamumo principas. Nuosavybės, kaip ypatingo gėrio, teisinė apsauga detaliau yra reglamentuota daugelio teisės šakų, tokių kaip administracinės, civilinės ir kt. Būtent šių teisių normomis valstybė pirmiausiai gina nuosavybės neliečiamumą, o baudžiamoji teisė yra paskutinė priemonė (ultima ratio) šiam teisiniam gėriui apginti, kai to nebegalima padaryti kitomis teisės normomis. Pvz. Administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau tekste –LR ATPK) 50 str. „Smulkusis svetimo turto pagrobimas“ nurodyti pažeidimai, kuriais kėsinama į nuosavybę, ir kurie užtraukia administracinę atsakomybę, t.y. smulkusis svetimo turto pagrobimas vagystės, sukčiavimo, pasisavinimo arba iššvaistymo būdu, nesant LR baudžiamojo kodekso atitinkamuose straipsniuose numatytų sunkinančių aplinkybių. Turto grobimas laikomas smulkiu, jeigu pagrobtojo turto vertė neviršija 1 minimalaus gyvenimo lygio (MGL) dydžio sumos. [2, P.18]. „Nuosavybė“, kaip teisinė institucija, yra istorinė kategorija. Pagal daugelį valstybės kilmės teorijų valstybė kaip tik dėl to ir atsirado, kad apsaugotų šią pagrindinę teisę [44, P.133]. Romėnų teisėje valdymas buvo suprantamas kaip faktinis daikto turėjimas siekiant jį sau pasilikti“[44, P.120]. Buvo skiriamas teisėtas ir neteisėtas valdymas (vagis valdo pavogtą daiktą). Romėnų teisėje nuosavybės teisė buvo suprantama kaip daiktinė ir autonominė asmens teisė valdyti, naudoti ir disponuoti materialiu daiktu, kuri iš esmės yra neribojama, tačiau tik tiek, kiek ji nepažeidžia egzistuojančios teisėtvarkos. Pagrindiniai romėnų nuosavybės teisės sampratos elementai išliko iki šių dienų [28, P.8-9]. Klasikinis romėnų teisės požymis – baudžiamosios teisės tapimas savarankiška ir gana išsivysčiusia sritimi. pamažu susiformavo pagrindinės nusikaltimo (crimen) sudėty, nusikaltimo, kaltės, kėslo, precedento, pakaltinamumo, nusikaltimo bendrininko ir kitos sąvokos [60, P.20-29]. Nuo senų laikų skiriami du kėsینimosi į nuosavybę būdai: prievartinis ir neprievartinis. Vagystė ir plėšimas XIX amžiaus pabaigoje buvo

Rusijos baudžiamuosiuose įstatymuose (kraža i razboi), Vokietijos baudžiamojoje teisėje (Diebstahl und Raub), Prancūzijoje ir kt.[28, P. 36]. Romėnų sąvoka furtum buvo daug platesnė negu vagystė mūsų laikų prasme ir apimdavo be tų atsitikimų, kurie dabar laikomi vagyste, dar daug atsitikimų pagrobimų, sukčiavimų, pasisavinimų patikėtų daiktų ir pasisavinimų radinių [51, P.171]. Aiškiai juridiskai apibrėžta vagystės sąvoka pirmą kartą pavartota germanų teisėje. Germanų teisėje vagystė buvo vertinama kaip „niekingas darbas, svetimo daikto neteisėtas paėmimas slapčia“. Taigi matome, jog šioje sąvokoje išryškėja pagrindiniai vagystės elementai, o būtent neteisėtas svetimo daikto paėmimas slapčia. Būtent germanų teisėje pirmą kartą akcentuojami tokie vagystės sąvokos elementai kaip neteisėtumas, tai yra tik neteisėtas daikto paėmimas galėjo būti laikomas vagyste. Jei daiktas būdavo paimamas teisėtai, pavyzdžiui teismo sprendiniu, veika nebuvo laikoma vagyste. Taipogi buvo nustatyta, jog vagystės dalyku gali būti tik svetimas daiktas, o vagystės padarymo būdas - slapčia. Minėtas germanų teisėje vartotas vagystės apibrėžimas beveik nepakitęs išliko iki mūsų laikų. Beveik visų šalių baudžiamieji įstatymai perėmė germanų teisės vagystės sąvoką ir atskyrė ją nuo kitų nusikaltimų: plėšimo, sukčiavimo, prievartavimo [28, P.37]. Nuosavybės teisės gynimas Lietuvos įstatymuose įtvirtinamas jau nuo XIV amžiaus, nusikaltimai nuosavybei buvo reglamentuojami Pamedės ir Kazimiero teisynuose, visuose trijuose Lietuvos Statutuose. Lietuvoje seniausias teisės šaltinis - paprotinė teisė - kito kartu su feodalinių santykių raida. Paprotinės teisės normos reguliavo feodalų ir jų valstiečių santykius, nes didžiojo kunigaikščio valdžia nesikišo į feodalų vidaus reikalus pagal feodalinį principą - žemės savininkas turi valdžią toje žemėje gyvenantiems žmonėms [42, P.91]. To meto Lietuvoje nebuvo vieningų įstatymų ir kiekvienas feodolas savo žemėje turėjo įstatymų leidžiamąją galią, tai yra pats galėjo priiminėti įstatymus, pats baudė juos pažeidusius valstiečius. Todėl atskirų žemių feodalų leidžiami įstatymai saugojo tik feodalų turtą ir vagystė buvo suprantama kaip feodalui priklausančio turto pagrobimas. Kadangi valstiečiai jokio turto neturėjo, todėl vagystė buvo suprantama tik kaip kilmingųjų turto pagrobimas. Daug dėmesio kovai su vagystėmis skyrė vienas iš pirmųjų Lietuvos rašytinės teisės šaltinių - Kazimiero teisynas priimtas 1468 metais. Iš 25 teisyno straipsnių 17 skirta kovai su vagystėmis - be kunigaikščio ir bajorų turto pagrobimo, vagyste buvo pripažįstamas ir nelaisvų žmonių išvedimas arba pagrobimas, nes pastarieji buvo traktuojami kaip bajorui priklausantis turtas. Todėl vagystės subjektu galėjo būti ir kilmingo luomo atstovas, nes išsivesti bajorui priklausančius žmones galėjo tik kitas bajoras ar kilmingasis. Teisynas taip pat numatė bausmes už padarytas vagystes, jų dydis priklausė nuo pagrobto turto vertės ir nusikaltimo kartotinumui. Bausmės už vagystes buvo labai griežtos, nes vagį už turto, kurio vertė didesnė kaip pusės kapos grašių vagyste, taip pat už pakartotinę vagystę baudė mirties bausme [42, P.91]. 1529 metų Pirmąjį Statutą sudarė 13 skyrių, iš kurių 12 skyrius reglamentavo atsakomybę už feodalų turto pagrobimą ir 13- atsakomybę už vagystes. Šiame statute, 12 jo skyriuje, kaip ir Kazimiero

teisyne, vagyste laikoma ir nelaisvų žmonių „šeimynos“ išsivedimas ar „išvogimas“. Šio statuto 13 skyrius „Apie vagystę“, kurį sudaro 24 straipsniai pirminiame variante ir 28 straipsniai išplėstinėje redakcijoje, iš kurių dauguma priskirtina baudžiamajai ir proceso teisei, kuri taikoma „prasto luomo“ žmonėms, nes šalies įstatymų sąvadas negalėjo apvoginti kilmingųjų. Todėl ir skyrius pradedamas bausmių už įvairaus masto vagystes įteisinimu žemiausiai prasto luomo kategorijai - bernams: „jeigu kur apylinkėje bernai vagia, ir juos sugaus su įkalčiu, kuris įkaltis kainuos pusrubli grašių, tai turi būti baudžiamas kaip vagis, O jeigu įkaltis pusrublio nekainuos, tai žala turi būti apmokėta iš jo bandos arba — įkaltį gražinti, o už atlygį rimbais nuplakti. Ir jeigu antrą kart pavogs, nors tai dešimties grašių nekainuos, bet su įkalčiu sugaus, tuomet jau turi atiduoti į kartuves“ [59, P.249]. Taigi iš šio straipsnio matome, jog bausmės dydis už vagystę priklauso nuo pagrobto turto vertės ir nuo vagystės kartotinumų. Šio skyriaus 10 straipsnis numatė atsakomybę už klėties išvogimą, kas atitiktų kvalifikuojantį vagystės požymį — įsibraunant į negyvenamąją patalpą, o 20 straipsnis numato brutaliausią vagystės būdą- vagystę su įsilaužimu į namus, kuris nurodo, jog vagis įsibrovęs į svetimą namą gali būti nužudytas [59, P.373]. Analogiškai vagystes reglamentavo ir Antrasis Statutas, priimtas 1566 metais, bei Trečiasis Lietuvos Statutas, priimtas 1588 metais. Šie Statutai numatė skirtingą atsakomybę už kilmingųjų už valstiečių turto vagystę. Už kilmingųjų turto vagystę, įvykdytą paprastų žmonių-bernų ar valstiečių, buvo baudžiama daug griežčiau negu už analogišką paprastųjų žmonių turto vagystę. Be to, iš statutų matome jog tuo metu vyravo gyvulių vagystės, vagystės iš gyvenamųjų patalpų ir iš negyvenamųjų patalpų (klėčių) bei nelaisvų žmonių išvedimai (pagrobimai), nes būtent šioms vagystėms rūšims skiriama daugiausiai dėmesio Statutuose. Trečiasis Lietuvos Statutas Lietuvoje galiojo iki 1840 metų, o 1840 metų jo galiojimas buvo panaikintas ir Lietuvoje įsigaliojo Carinės Rusijos įstatymai [52, P.236]. Žymiausias ir reikšmingiausias iš to laikotarpio galiojančių įstatymų buvo 1903 metų Rusijos imperijos Baudžiamasis statutas, nes jis galiojo Lietuvoje ir atkūrus nepriklausomybę. 1919-01-16 Valstybės Tarybos prezidiumas nutarė Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu pripažinti Rusijos imperijos 1903 metų Baudžiamąjį Statutą, kuris galiojo visoje Lietuvoje (išskyrus Klaipėdos kraštą) iki 1940 metais įvykusios Sovietų okupacijos. Baudžiamosios teisės teoretikų nuomone, šis statutas buvo vienas pažangiausių to meto baudžiamųjų įstatymų, kuris buvo kuriamas apie 20 metų, rengiant jo projektą dalyvavo geriausi to meto teisininkai- N. S. Tagancevas, Foinickis ir kiti [28, P. 10-11]. Nusikaltimai nuosavybei to meto teisės literatūroje buvo vadinami nusikaltimais turtui ir šiame baudžiamajame statute buvo reglamentuojami, gana detalčiai. Vagystes reglamentavo 32 baudžiamąjo statuto skyrius - apie vagystę, plėšikavimą ir prievartavimą. Statutas išskyrė paprastą vagystę, už kurią numatyta kalėjimo bausmė ne trumpesniam kaip 3 mėnesių laikui (58 str. 1 d.), ir kvalifikuotą vagystę, už kurią galėjo būti paskirta sunkiųjų darbų kalėjimo iki 8 metų bausmė. Statute numatytos net 23 kvalifikuotos vagystės rūšys: su ypatingu įžūlumu, peržengiant

pasitikėjimą, sulaužant užraktus, traukinyje, nakties metu, iš kapo, bažnytinių vertybių ir kitas [24]. 1918 m. paskelbus Lietuvos nepriklausomybę 450 šeimų valdė 800 ha ir didesnius ūkius, o 100 000 kaimo gyventojų buvo bežemiai ir mažažemiai, priversti už menką atlyginimą tarnauti didžiažemiams [41, P.347]. XX a. pirmoje pusėje nepriklausomoje Lietuvoje buvo įkurti ūkiai, kuriuose vyravo šeimos narių darbas, tuo tarpu miestuose buvo itin mažas gyventojų skaičius. Šeimos ūkių pagrindu įkurtos Lietuvos kaimų bendruomenės buvo socialinės santarvės ir nusikalstamumo kaime prevencijos garantai [21, P.107-118]. XX a. pradžioje Lietuvos kaimuose gyveno apie 90 proc. visų valstybės gyventojų. 1941 m. Lietuvos kaime gyveno 78 proc. visų valstybės gyventojų [46, P.7-9]. To meto Lietuvos kaimo gyventojų nusikalstamumas iš esmės lėmė nusikalstamumo lygį visoje valstybėje. 1918–1940 m. nusikalstamumo raidą Lietuvoje santykinai galima suskirstyti į du laikotarpius: 1918–1928 m. ir 1929–1939 m., nes iki 1929 m. buvo kuriamos valstybinės valdžios ir kitos valstybės institucijos, teisėsaugos sistema, keičiama teisinė sistema. Nusikalstamumo tendencijų Lietuvoje šiuo laikotarpiu tyrinėti beveik neįmanoma dėl daugelio priežasčių: tai ir dėl didelio nusikalstamų veikų latentiškumo, ir dėl Lietuvos teritorinės apimties kitimo, ir dėl nusikaltimų registravimo pagrindų kaitos skirtumų ir tarpusavio nesuderinamumo (pvz. su Klaipėdos krašto kriminaline statistika), taip pat radikaliai kito gyventojų skaičius, buvo daug amnestijų, didelė migracija į (iš) užsienio šalių [19]. Antroji šio laikotarpio dalis (po 1930 m.) pasižymėjo santykinai gerai sutvarkyta statistine nusikalstamumo registracija, tačiau ir šiuo laikotarpiu priimtas Teismų santvarkos įstatymas (1933 m.) labai pakeitė nusikalstamumo registravimo pagrindus. Ypač smarkiai pasikeitė nusikalstamumo registravimo pagrindai 1939 m. (pvz. 1939 m. užregistruotų nusikaltimų skaičius, palyginti su 1938 m., sumažėjo 3,2 karto). Galiojusiame Baudžiamajame statute nusikalstamos veikos buvo įvardintos kaip „nusikalstami darbai“. Pagal tuometinę baudžiamųjų įstatymų tradiciją baudžiamųjų veikų ribos buvo gerokai platesnės, santykinai apėmė ir dabartinius administracinius teisės pažeidimus [21, P.107-118]. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus faktus, galime apžvelgti kai kuriuose 1931–1938 m. vagysčių Lietuvoje statistinius rodiklius. 1931 metais buvo užregistruoti 60440 nusikaltimai, ir iki 1934 metų jų daugėjo- t.y. 1934 m. jau buvo užregistruota 86247 nusikaltimai (arba 43% daugiau nei 1931 m.), 1935 m. nusikalstamų veikų buvo užregistruota 8426 veikomis mažiau nei 1934 m., tačiau tai tebuvo laikinas sumažėjimas, nes 1936-1937 metais nusikaltimų vėl padaugėjo 12-13% (lyginant su 1935 m.), 1938 – 1939 m. nusikaltimų mažėjo iki 75508 ir 23476 nusikalstamų veikų, o lyginant su 1931 m. jų sumažėjo 61% (1939m.) (žr. priedų grafikus Nr.1-2). Tačiau 1931–1939 metais baudžiamųjų veikų ribos buvo daug platesnės negu 1961 m. Baudžiamojo kodekso, kuris su pakeitimais galiojo Lietuvoje iki 2003 m. gegužės 1 dienos [50, P.3]. To meto nusikalstamume vagysčių lyginamoji dalis padidėjo nuo 17,6% iki 21,6% (1938m.), išimtis buvo 1939 m.(78,4%), plėšimų lyginamoji dalis buvo 0,2-0,4% (1939 m. - 1,6%). Bendras policijos užregistruotų vagysčių skaičius nuosekliai

didėjo: 1939 m. rodiklius palyginę su 1931 m. rodikliais matome, kad šių vagysčių skaičius padidėjo 8240 (arba 78%). Jeigu palygintume vagysčių absoliutaus skaičiaus kitimą, tai matytume, kad 1931 metais Lietuvoje viso buvo užregistruotos 10609 vagystės, ir iki pat 1938 metų vagysčių skaičius didėjo vidutiniškai po 3000 – 4000, iki 1935 metų, nuo kurių vagysčių skaičiaus didėjimas sulėtėja, ir 1936-1937 metais vagysčių skaičius didėjo tik apie 350 vagysčių, o 1938 metais jų yra užregistruota jau ir mažiau nei per 1937 metus. Pažiūrėjus į vagysčių struktūrą matyti, kad dominuoja kitos vagystės (apie 80-85%), tuo tarpu aktualios ir statistikai išskiriamos tokios vagystės kaip arklių vagystės, kitų gyvulių vagystės, bažnytinės vagystės, kišenvagystės, vagystės iš krautuvių ir sandėlių, iš butų sulaužant užraktus sudaro apie 2% - 4% (žr. priedų 1-3 lenteles). Toks anksčiau pateiktų vagysčių rūšių išskyrimas policijos statistikoje yra nekorektiškas, nes net 86–89 proc. registruotų vagysčių patenka į padalą „visos kitos“, ir tokiu būdu daugiau kaip keturi penktadaliai vagysčių lieka konkrečiai neįvardytos [21, P.107-118]. Kompleksiškai vertinant tų metų nusikalstamumą jo padidėjimas neturėtų viršyti vieno penktadalio (apie 20 proc.). Nusikalstamumas Lietuvoje tuo metu buvo panašus į daugelio Europos valstybių nusikalstamumo raišką, tačiau turėjo ir nuosavų ypatumų: Lietuvoje nusikalstamumas nebuvo sunkaus, organizuoto pobūdžio; nusikaltimai pagal padarymo vietą ir motyvus buvo paprastesni, nesudėtingi, nesunkūs; pagal padarymo būdą dažniausiai buvo „nežiaurūs“, sudėtingos techninės priemonės nusikaltimams daryti buvo naudojamos retai, o patys nusikaltimai pagal dabartinę jų sampratą dažnai turėjo baudžiamųjų nusižengimų arba administracinių teisės pažeidimų pobūdį. Dar vienas iš ypatumų yra tai, kad tuo laikotarpiu buvo gana aukštas nusikalstamumo ištyrimo lygis (pvz., 1938 m. bendras nusikaltimų ištyrimo vidurkis buvo apie 90 proc.). Šie požymiai labiau būdingi kaimiškojo tipo nusikalstamumui (kaip ir Skandinavijos šalyse tuo metu), o ne urbanizuotos visuomenės nusikalstamumui [21, P.107-118]. 1940 m, kai Sovietų sąjungai okupavus Lietuvos Respubliką, 1940-11-06 TSRS aukščiausioji taryba priėmė įsaką „Dėl laikino taikymo RTFSR baudžiamųjų, civilinių ir darbo įstatymų Lietuvos, Latvijos ir Estijos tarybų socialistinių respublikų teritorijoje“. Nuo 1940-12-01 Lietuvoje pradėjo galioti 1926 metų RTFSR baudžiamasis kodeksas, o iki tol taikomi baudžiamieji įstatymai neteko galios. Šiame kodekse vagystė buvo reglamentuota 7-ame BK skyriuje „Turtiniai nusikaltimai“ [15, P.123]. 1958 metais buvo priimti TSRS ir sąjunginių respublikų baudžiamųjų įstatymų pagrindai ir 1961 metais šio įstatymo pagrindu buvo priimtas LTSR baudžiamasis kodeksas. Apžvelgiant šio laikotarpio (1940–1960 m) vagysčių ir nusikalstamumo raidą, konstatuotina, kad sovietų okupacija 1940 m., Antrasis pasaulinis karas, vėliau–tautos pasipriešinimas, trėmimai, genocidas, prieš pat karą ir po jo–tam tikrų socialinių gyventojų sluoksnių (menamų klasinių priešų), prievartinė kolektyvizacija, pagaliau–sovietizacija, kai įsigalėjo socialistinė ūkio sistema bei autoritarinis režimas. Dėl pramonės plėtros vyko kaimo gyventojų migracija į besikuriančius pramonės centrus, be to, nemaža dalis

likusių kaime gyventi žmonių įsidarbino miestuose [21, P.107-118]. Detaliau analizuoti šį periodą sudėtinga dėl duomenų patikimumo. Ši laikotarpį mus dominančiu aspektu galėtų apibudinti tai, kad Lietuvoje sovietinės okupacijos metais, panaikinus privačią žemės nuosavybę, kaimiečių šeimoms buvo leista naudotis tik 0,5–0,6 ha žemės sklypais ir laikyti vieną melžiamą karvę, o tai negarantavo minimalių šeimos pragyvenimo poreikių. Pirmaisiais sovietinės okupacijos metais kaimo žmonės už darbą negaudavo atlyginimo, todėl visuomeninio turto vogimas – „kombinavimas“ – tapo visuotinai priimtina elgesio norma, laipsniškai evoliucionavusia į asmeninio turto vagystes bei kitokius nusikaltimus [21, P.107-118]. Visuotinis vogimas tapo neišvengiama egzistencijos būtinybe [45, P.40-45]. Pokaris Lietuvoje buvo iš esmės karo taša, todėl ir ilgą laiką dėl anksčiau minėtų aplinkybių negalima daryti argumentuotų išvadų apie tradicinio (o ne politizuoto) nusikalstamumo būklę, lygį, raidą bei struktūrą [21, P.107-118].

1961 metais buvo priimtas LTSR baudžiamasis kodeksas. Šiame kodekse nusikaltimai nuosavybei buvo suskirstyti į dvi dalis: „Nusikaltimai socialistinei nuosavybei“ ir „Nusikaltimai asmeninei piliečių nuosavybei“. Vagystė taip pat buvo išskirta į kelis atskirus straipsnius „slaptas valstybinio ar visuomeninio turto pagrobimas“ (BK 90 str.), „atviras valstybinio ar visuomeninio turto pagrobimas“ (BK 91 str.), „smulkus valstybinio ar visuomeninio turto grobstymas“ (BK 98 str.) ir „slaptas asmeninio piliečių turto pagrobimas“ (BK 146 str.) bei „atviras asmeninio piliečių turto pagrobimas“ (BK 147 str.) [11]. Tarybinio laikotarpio baudžiamieji įstatymai valstybinei ir visuomenei nuosavybei taikė griežtesnę apsaugą – nusikaltimų valstybinei ir visuomenei nuosavybei bei asmeninei nuosavybei išdėstymas skirtinguose BK skirsniuose rodo, kad prioritetas buvo teikiamas valstybinei ir visuomenei nuosavybei; kėsinimaisi į valstybinę ir visuomeninę nuosavybę buvo reglamentuojami plačiau ir tiksliau nei nusikaltimai asmeninei piliečių nuosavybei – pvz. šiuose skirsniuose panašiai buvo reglamentuotos slaptas ir atviras turto pagrobimas vagystės būdu, tačiau 147 str. „atviroji vagystė“ 3d. buvo numatyta kvalifikuota atvirosios vagystės sudėtis padarant šią veiką itin pavojingo recidyvisto, tuo tarpu 91 str. „valstybinio ar visuomeninio turto pagrobimas atvirosios vagystės būdu“ 3 d. kaip kvalifikuotos vagystės požymis buvo numatytas ir pagrobimas stambiu mastu [12, P. 126]. Be to, šiame kodekse buvo numatyta baudžiamoji atsakomybė ir už smulkų valstybinio ar visuomeninio turto grobimą (BK 98 str.), savavališką transporto priemonių, mašinų arba mechanizmų panaudojimą (BK 97¹ str.), už nusikalstamai nerūpestingą žemės ūkio technikos naudojimą ar laikymą (BK 100¹ str.), nesąžiningą valstybinio ar visuomeninio turto saugojimą (BK 101 str.), už nusikaltimus kitų socialistinių valstybių valstybinei ar visuomenei nuosavybei (BK 103 str.); už nusikaltimus valstybinei ir visuomenei nuosavybei buvo baudžiama griežčiau nei už tokius pat nusikaltimus asmeninei nuosavybei, nors teismų praktikoje daugeliu atvejų skiriant bausmes griežčiau buvo baudžiami asmenys, kėsinęsi į asmeninę piliečių nuosavybę [28, P.12]. Apžvelgiant šio laikotarpio vagystes ir nusikalstamumą (žr. priedų 4-5 lenteles), nuo 1961 iki

1965 metų užregistruotų nusikaltimų sumažėjo nuo 11708 iki 8189, t.y. -3519, arba 30%. Šiuo penkmečiu grobimų (visų) padaugėjo nuo 16,8% iki 17,4% (+0,6%), plėšimai sudarė 0,6-0,7%. Per sekančius penkmečius nusikaltimų žymiai daugėjo, ir 1966-1970 metais jų buvo užregistruota 9906, 1971-1975 m. viso buvo užregistruota 11395 nusikaltimai, 1976-1980 m. viso buvo užregistruota 13116 nusikaltimai (arba 15% daugiau nei per praėjusį penkmetį), 1981-1985 m. viso buvo užregistruota 18223 nusikaltimai (arba 39% daugiau nei per 1976-1980 m.). Savanaudiškų nusikaltimų (valstybinio ir visuomeninio turto grobimų ir pasikėsinimų į asmeninę piliečių nuosavybę) padaugėjo nuo 39,5% iki 46,6%, iš jų valstybinio ir visuomeninio turto grobimų pasisavinimo, išėikvojimo, sukčiavimo, atvirosios vagystės ir plėšimo būdu padaugėjo nuo 14,6% iki 16,9%, (arba +2,3%), pasikėsinimų į asmeninę piliečių nuosavybę, vagysčių, sukčiavimų, atvirtųjų vagysčių, plėšimų padaugėjo nuo 39,5% iki 46,6%. Savanaudiškų smurtinių nusikaltimų (atvirųjų vagysčių ir plėšimų) padaugėjo nuo 3,8% iki 6,4% (arba +2,6%).

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, 1994-07-19 įstatymu Nr.1-551 buvo žymiai pakeistas LR baudžiamasis kodeksas (LR BK), kurio pagrindu liko 1961 metų LTSR baudžiamasis kodeksas [7]. Šiuo įstatymu buvo panaikinti skirsniai, reglamentavę nusikaltimus nuosavybei, o kodeksas papildytas 12-uju skirsniu „Nusikaltimai nuosavybei“. Šiame skirsnyje nurodyti tokie nusikaltimai nuosavybei kaip: „Vagystė“ (LR BK 271 str.), „Plėšimas“ (LR BK 272 str.), ir kiti. LR BK 271 str. 1 dalyje buvo įtvirtinta nuostata kas yra vagystė – t.y. „slaptas ar atviras svetimo turto pagrobimas (vagystė), 2 dalyje nurodyta kvalifikuotos vagystės sudėtis–tai „vagystė, padaryta asmens, turinčio teistumą už nusikaltimus nuosavybei, arba grupės iš anksto susitarusių asmenų, arba įsibraunant į negyvenamąją patalpą“, vagystės iš patalpos buvo reglamentuojamos 3 dalimi- „Vagystė, padaryta įsibraunant į gyvenamąją patalpą, ir 4 dalyje buvo išskirta vagystė, padaryta stambiu mastu. [7]. Taigi šiame įstatyme vagystė, nepriklausomai nuo nuosavybės formos, buvo reglamentuota viename LR BK straipsnyje, be to vagystė suprantama kaip tiek slaptas, tiek ir atviras svetimo turto pagrobimas. Šiame kodekse buvo dekriminalizuota tokia vagystės rūšis, kaip smulkusis valstybinio ar visuomeninio turto grobstymas, panaikinti straipsniai numatantys atsakomybę už atvirą svetimo turto pagrobimą, ar automobilio nuvaramą, neturint tikslo pagrobti ir šias veikas apėmė naujasis LR BK 271 straipsnis. Tačiau šis LR BK straipsnis, kaip ir visas kodeksas per visą galiojimo laikotarpį buvo keičiamas. 1999-11-25 įstatymu Nr.VIII-1439 automobilio vagystė buvo iš kvalifikuotos nusikaltimo sudėties, numatytos LRBK 271 str.4 d., perkvalifikuota į LR BK 271 str. 1 d., o turto pagrobimas laikomas stambiu, jeigu pagrobtojo ar reikalaujamo perduoti turto vertė viršija 250 minimalių gyvenimo lygių (MGL) dydžio sumą.“[8]. Tai yra automobilio vagystė nebebuvo kvalifikuojantis vagystės požymis. Tačiau įsigaliojus šiam įstatymui, žymiai padaugėjo automobilių vagysčių ir todėl 2002-03-21 įstatymu Nr.IX-800, automobilio vagystė vėl buvo pripažinta kvalifikuojančia nusikaltimo sudėtimi ir atsakomybė už automobilio pagrobimą

numatyta LR BK 271 str.3d [6]. Be to, tuo pačiu 2002-03-21 įstatymu Nr.IX-800 buvo įvestas naujas BK 271' straipsnis, numatantis atsakomybę už neteisėtą naudojimąsi elektros ar šilumos energija, dujomis arba vandeniu, padarius didelės turtinės žalos ir tokiu būdu elektros ar šilumos energija, dujos ar vanduo, buvę vagystės dalyku, buvo išskirti į atskirą BK straipsnį [6]. To laikotarpio baudžiamosios teisės teoretikai pateikė tokią vagystės sampratą: vagystė- tai slaptas ar atviras, neatlygintinas svetimo turto pagrobimas, turint tikslą jį pasisavinti, t.y. pagrobtą turtą valdyti, naudotis ir disponuoti juo kaip savu [23, P.342]. Nuo 1988–1989 m. nusikalstamumas kito dėl M. Gorbačiovo „perestroikos“ ekonomikoje ir visuomenėje. Nors ši „perestroika“ pradėta anksčiau, tačiau nusikalstamumo Lietuvoje pokyčių atsirado būtent 1989 m., nes nusikalstamumas šiek tiek „vėluoja“ reaguodamas į įvairius socialinius procesus [21, P.107-118]. M. Gorbačiovo laikais susikūręs organizuotas nusikalstamumas Lietuvoje jau turėjo gana stiprias struktūras dar prieš atkuriant mūsų nepriklausomybę. Šis nusikalstamumo Lietuvoje etapas (kriminologų dar vadinamas trečiuoju nusikalstamumo laikotarpiu), prasidėjęs 1988–1989 m., tęsėsi ir atkūrus nepriklausomybę, maždaug iki 1995 m. Per šį aštuonerių metų laikotarpį registruotas nusikalstamumas Lietuvoje padidėjo maždaug tris kartus (žr. priedų 6 lentelę), t.y. jeigu 1988 metais viso Lietuvoje buvo užregistruoti 21 337 nusikaltimai, o nusikalstamumo lygis buvo 584 nusikaltimai 100 tūkst. gyventojų, tai 1994 m. nusikalstamumo lygis pasiekė 1603 nusikaltimus 100 tūkst. gyventojų, arba viso buvo užregistruoti 58634 nusikaltimai, ir tai buvo 2,7 karto daugiau nei 1988 metais. Kadangi vagystės ir šį laikotarpį sudarė didžiausią užregistruotų nusikaltimų dalį, tai ir jų, didėjant nusikalstamumui, labai smarkiai padaugėjo, 1988 metais viso buvo užregistruotos 9983 vagystės, iš jų 7675 – privačios nuosavybės vagystės, ir vagystės šiais metais sudarė 47% visų nusikaltimų, tai 1994 metais viso buvo užregistruotos 40993 (arba + 31010 vagystės) vagystės, ir tai sudarė 70% visų nusikaltimų. 1994 m. privataus turto vagysčių buvo užregistruota 29470, o tai buvo 21795 vagystėmis daugiau nei jų buvo užregistruota 1988 metais. Taigi nuo 1988 m. iki 1994 m. vagysčių skaičius išaugo daugiau kaip 4 kartus, o privataus turto vagysčių skaičius išaugo 3,8 karto.

Naujasis Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas buvo priimtas 2000-09-26 įstatymu Nr. VIII-1968 [3], o įsigaliojo 2003-05-01. Viena iš šio kodekso naujovių buvo tai, kad įvesta nauja sąvoka-„nusikalstamos veikos“, kurios yra skirstomos į nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus. Šiame kodekse vagystė yra reglamentuota 178 str. Reikšmės turi ir 190 str., kuriame pateikiamas sąvokų „didelė vertė“ ir „nedidelė vertė“ išaiškinimas- t.y. turtas yra didelės vertės, kai jo vertė viršija 250 MGL dydžio sumą, ir nedidelės vertės – kai jo vertė viršija 1 MGL, bet neviršija 3 MGL dydžio sumą. Nors šis kodeksas buvo priimtas 2000 metais, tačiau iki 2006 spalio mėnesio Lietuvos Respublikos Seimas jau priėmė 13 įstatymų dėl baudžiamojo kodekso įvairių straipsnių pakeitimų. 178 straipsnis, kuriame yra reglamentuojama vagystė, buvo pakeistas du kartus: pirmąjį kartą 2003-04-10 įstatymu Nr. IX-1495, kuriuo buvo

papildyta LR BK 178 str. 2 dalis, įtraukiant kaip kvalifikuojantį požymį automobilio pagrobimą [4], o antrąjį kartą- 2004-07-05 įstatymu Nr. IX-2314, kuriuo kaip kvalifikuotos vagystės požymis įtraukiamas ir pagrobimas viešoje vietoje svetimo turto iš asmens drabužių, rankinės ar kitokio nešulio (kišenvagystė) [5]. Taigi atsižvelgiant į šiuos pakeitimus, 178 straipsnis dabar galiojančiame LR BK yra išdėstytas tokia redakcija, kad paprasta vagystė nurodyta 1-oje dalyje, 2 dalyje reglamentuoti kvalifikuotos vagystės požymiai- t.y. svetimo turto pagrobimas įsibrovus į patalpą, saugyklą ar saugomą teritoriją arba automobilio pagrobimas, arba svetimo turto pagrobimas viešoje vietoje iš asmens drabužių, rankinės ar kitokio nešulio (kišenvagystė), o trečioje dalyje reglamentuota vagystė stambiu mastu. 4-oje dalyje reglamentuota vagystė kaip baudžiamasis nusižengimas, kuris nuo nusikaltimo skiriasi pagrobto turto nedidelė verte.

Kadangi dėl vagysčių teisingo kvalifikavimo teismuose kildavo daug klausimų, teismų praktika nebuvo vieninga, todėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senatas, siekdamas suvienodinti teismų praktiką nagrinėjant baudžiamąsias bylas dėl vagystės, 2005-06-23 priėmė nutarimą Nr. 52 „Dėl teismų praktikos vagystės ir plėšimo baudžiamosiose bylose“. Kaip pagrindines problemas galima paminėti vagystės atribojimą nuo plėšimo, sukčiavimo, neteisėto svetimo mokėjimo instrumento panaudojimo, ir šias klaidas darė ne tik teisėsaugos institucijos, bet ir teismai. Remiantis šiuo nutarimu, vagysčių, kaip nusikalstamų veikų, objektas yra visų rūšių ir formų nuosavybė. Vagystės dalykas yra svetimas turtas- tai turintys vertę bei fizinius parametrus (gabaritus, svorį, skaičių, kiekį) daiktai (pvz., namų apyvokos daiktai, transporto ir gamybos priemonės, asmeniniai daiktai, taip pat pinigai ir vertybiniai popieriai. Mokėjimo instrumento pagrobimas pagal BK 178 straipsnį nekvalifikuojamas, nes pats mokėjimo instrumentas nėra turtas, o tik priemonė, suteikianti jo valdytojui reikalavimo teisę į tam tikrą pinigų kiekį. Vagystės dalyku nėra vardiniai vertybiniai popieriai, daiktai, išimti iš apyvartos, ar daiktai, kurių apyvarta yra ribota, nes tokių daiktų pagrobimas kvalifikuotinas pagal kitus LR BK straipsnius. Svetimas turtas – tai daiktai, kurie grobimo momentu priklauso ne kaltininkui, o kitam asmeniui, daiktai, kuriuos savininkas išmetė, paliko, taip atsisakydamas nuosavybės teisių, taip pat daiktai, kurie niekam nepriklausė, bei daiktai, palaidoti kartu su mirusiuoju. Atsakomybę už turto pagrobimą įstatymo leidėjas diferencijuoja pagal turto vertę ir nusikalstama veika kvalifikuojama pagal turto vertę, remiantis BK 190 straipsnyje pateiktu turto vertės išaiškinimu. BK 178 straipsnio 2 dalyje numatyti vagystę kvalifikuojantys požymiai daro veiką pavojingesnę, todėl, esant bent vienam iš jų, net ir pagrobus mažesnės nei 1 MGL bei nedidelės vertės turtą, veika kvalifikuojama pagal BK 178 straipsnio 2 dalį (išskyrus atvejį, kai pagrobiamas didelės vertės turtas). Svetimo turto pagrobimas panaudojant fizinį smurtą ar grasinant tuoj pat jį panaudoti, ar kitaip atimant galimybę nukentėjusiajam asmeniui priešintis kvalifikuojamas kaip plėšimas. Pagrobimas – tai tyčinis, neteisėtas ir neatlygintinas svetimo turto fizinis užvaldymas, atimantis iš asmens galimybę valdyti, naudotis ir disponuoti jam priklausančiu turtu. Neteisėtas turto užvaldymas yra tada, kai

kaltininkas neturi jokios tikros, ginčijamos ar tariamos teisės į grobiamą turtą ir turtas pagrobiamas veiksmais, numatytais BK 178 str. Neatlygintinas turto užvaldymas yra tada, kai kaltininkas turtą užvaldo visiškai neatlygindamas jo vertės ar atlygindamas tik simboliškai arba aiškiai neteisingai. Tai tradicinis neatlygintinumo traktavimas. Neatlygintinumą reikėtų sieti dar ir su turto negrižtamumu, t.y. su faktu, kad jis paimamas visam laikui, kitais žodžiais tariant, su materialine žala nukentėjusiam [35, P.98]. Vagystė laikoma baigta kai kaltininkas užvaldo svetimą turtą ir taip įgyja galimybę neteisėtai valdyti, naudotis ir disponuoti turtu pagal savo valią. Vagystės atveju apgaulė yra tik priemonė priėti prie turto, kurį kaltininkas ketina pagrobtį (pvz., pateikiamas suklastotas leidimas patekti į saugomą teritoriją, kurioje tas turtas yra). Jeigu svetimą turtą pasisavina ar iššvaisto asmuo, galintis priėti prie turto, atlikdamas savo darbo pareigas, tačiau šis turtas nebuvo jam patikėtas ar nebuvo jo žinioje, jo veika kvalifikuojama kaip vagystė. Kaip vagystė kvalifikuojami ir tokie veiksmai, kai kaltininkas laikinai gauna pasinaudoti turtu (pasimatuoti, pavažiuoti ir pan.) ar atlikti su juo tik technines operacijas (pasaugoti, panešti ir pan.) ir neteisėtai jį užvaldo. Baudžiamojo kodekso 178 ir 180 straipsniuose numatytos vagystės ir plėšimo nusikaltimų sudėtys turi daug bendrų požymių, juos sieja tai, kad darant abu nusikaltimus svetimas turtas yra pagrobiamas, t. y. neteisėtai ir neatlygintinai užvaldomas, tačiau esminis plėšimo ir vagystės atribojimo kriterijus yra nusikaltimo padarymo būdas. Kaip vagystė kvalifikuojamas slapta ar atviras, tačiau tik nesmurtinis svetimo turto pagrobimas, kai kaltininkas savo nusikalstamam sumanymui įgyvendinti nenaudoja nei fizinio, nei psichinio smurto, nei atėmimo galimybės priešintis. Teismų praktikoje svetimo turto užvaldymas staigiu judesiu išplėšiant turtą iš nukentėjusiojo rankų ir jį užvaldant paprastai kvalifikuojamas kaip vagystė, jeigu prieš tai nebuvo veiksmų, atitinkančių psichinio smurto požymius [10]. Pagal BK 178 straipsnio 2 dalį vagystę kvalifikuojantis požymis yra įsibrovimas į patalpą, saugyklą ar saugomą teritoriją. Įsibrovimas – tai slapta arba atviras neteisėtas patekimas į patalpą, saugyklą ar saugomą teritoriją. Įsibraunama gali būti įveikiant kliūtis (pvz., išlaužiant duris, išjungiant signalizaciją) ir patenkant be kliūčių (pvz., kai objektai palikti be apsaugos ar neužrakinti). Standartinis automobilis pagal paskirtį yra transporto priemonė, tačiau, jeigu iš mechaninėmis ar elektroninėmis priemonėmis saugomo automobilio pavagiami asmeniniai žmogaus daiktai ar automobilio priedai (automagnetolos, garso kolonėlės ir pan.), vagystė laikoma padaryta įsibraunant į saugyklą. Kitas BK 178 straipsnio 2 dalies vagystę kvalifikuojantis požymis yra automobilio pagrobimas. Automobiliams nepriskiriami motociklai, traktoriai ir savaeigės mašinos, taip pat savadarbės transporto priemonės. Tačiau jeigu pagrobiamas didelės vertės svetimas turtas (pvz. automobilis), tai kvalifikuojama pagal LR BK 178 str. 3d ir yra laikoma sunkiu nusikaltimu. Trečias BK 178 str.2 dalį vagystę kvalifikuojantis požymis yra kišenvagystė – taip veika kvalifikuojama, kai nusikaltimas padaromas viešoje vietoje pagrobiant svetimą turtą iš asmens drabužių, rankinės ar kitokio nešulio, kuriuos tas asmuo turi prie savęs (pvz. ištraukiama piniginė iš švarko, kurį apsivilkęs nu-

kontentėjusysis, ar iš su savimi turimos rankinės arba nešulio). Vagystė yra tyčinė nusikalstama veika, kuri padaroma tik tiesiogine tyčia. Pagal šį straipsnį atsako asmenys, kuriems iki nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo padarymo buvo suėję keturiolika metų. (LR BK 13 str.) [9].

Kadangi Lietuvos baudžiamajam kodeksui didžiausią įtaką darė Vokietijos ir Rusijos baudžiamoji politika bei baudžiamieji įstatymai, glaustai palyginkime šių šalių baudžiamuosiuose kodeksuose reglamentuotų vagysčių sudėtis. Vokietija - viena ryškiausių kontinentinės teisės tradicijos atstovių, jos teritorijoje galioja net 1871 metų Baudžiamasis kodeksas (Strafgesetzbuch). Šiuolaikiniai Vokietijos baudžiamosios teisės teoretikai tęsia ankstesnes Vokietijos baudžiamosios teisės doktrinos tradicijas. Reikia paminėti, kad tiek Vokietijos baudžiamoji teisė, tiek ir kitos teisės šakos ryškiausiai atspindi kontinentinės teisės tradicijas Europoje. Galiojančiame Vokietijos BK vagystė ir pasisavinimas numatyti BK 19 skyriuje. Vokietijos baudžiamieji įstatymai nurodo, jog vagystė yra „ kai kas nors pagrobia svetimą kilnojamąjį daiktą, turėdamas tikslą neteisėtai jį pasisavinti.“ (BK 242 paragrafas [§]). Šios vagystės sampratos ypatybė, jog vagystės dalyku gali būti tik kilnojami daiktai . Elektros, šilumos ir kitos energijos rūšis pagal Vokietijos baudžiamuosius įstatymus irgi nesudaro vagystės dalyko, todėl jų grobimas yra išskirtas į atskiro nusikaltimo sudėtį (BK 248C §). Be to, Vokietijos baudžiamuosiuose įstatymuose kaip atskiros nusikaltimo sudėtyys yra išskirtos ypatingai sunkus vagystės atvejai (BK 243 §), vagystė su ginklu, banditų gaujos vagystė ar buto vagystė su įsilaužimu, ypatingai sunkūs vagystės atvejai, padaryti gaujos (grupuotės) . Be to pagal Vokietijos įstatymus vagyste laikomas ir šeimos turto vagystė (247 §). Neteisėtas transporto priemonės naudojimas pagal Vokietijos įstatymus taipogi sudaro atskiro nusikaltimo sudėti paragrafas). Pabrėžtinai tai, jog šis paragrafas numato atsakomybę ne tik už neteisėtą automobilio naudojimą, bet ir už neteisėtą dviračio ir kitų transporto priemonių panaudojimą. Be to 248A§ numato atsakomybę už mažareikšmių daiktų vagystę ar pasisavinimą, o Lietuvoje smulki vagystė yra laikoma administracinės teisės pažeidimu ir atsakomybė už ją numatyta LR ATPK 50 str. Taigi užsienio šalyse vagystės sąvoka traktuojama įvairiai- postsovietinėse šalyse vagystė baudžiamuosiuose įstatymuose skirstoma į slaptą vagystę ir atvirą vagystę, o Vakarų Europos šalyse, konkrečiai Vokietijos baudžiamajame įstatyme, vagystę reglamentuoja visa eilė straipsnių ir kvalifikuotos vagystės sudėtyys išskirtos i atskirus BK paragrafus [55, P. 5-17]. Reiktų paminėti ir tai, kad pagal Vokietijos baudžiamąjį įstatymą dalyko sąvoka yra siauresnė – tai tik svetimas kilnojamas daiktas arba teisė į turtą (išskyras turto sužalojimo atvejus), dažniausiai nusikaltimų nuosavybei dalykas yra kilnojamas turtas. Nusikaltimai nuosavybei išdėstyti ne tik atskiruose Vokietijos BK skyriuose: jie taip pat reglamentuojami ir kituose norminiuose aktuose, veikiančiuose kaip BK priedai (Nebengesetze) [28, P.16].

Dabartinė Rusijos įstatymų leidyba atsisakė nuosavybės skirstymo į asmeninę ir visuomeninę. 1994-07-01 buvo pakeistas Rusijos Federacijos baudžiamasis kodeksas (toliau RF

BK), nuo to laiko baudžiamasis įstatymas garantuoja vienodą teisinę apsaugą: a) nuo nusikalstamų pasikėsinių į bet kokios formos nuosavybę; b) nepriklausomai nuo nuosavybės formos nusikaltimų sudėtis kvalifikuoja tie patys požymiai (nepriklausomai nuo to, pasikėsinta į valstybinę, asmeninę ar kitokią nuosavybę); c) už pasikėsinimą į bet kokios formos nuosavybę numatytos vienodai griežtos bausmės [56, P.111-113]. Atsakomybę už tokios formos grobimą kaip vagystė, numatyta RF BK 158 str., esančiame pirmajame iš 21 skyriuje „nusikaltimai nuosavybei“ straipsnių. RF BK numato, kad „vagystė yra slaptas svetimo turto pagrobimas“ (RF BK 158 str.). Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos kvalifikuotos vagystės požymiai: t.y. vagystė, padaryta grupės iš anksto susitarusių asmenų, įsibraunant į patalpą ar kitą saugyklą, padarant žymią žalą asmeniui, iš rūbų, rankinės arba bet kokio kito nešulio, buvusio prie nukentėjusiojo. 3 dalyje numatytos tokios kvalifikuotos vagystės sudėtys kaip vagystės, padarytos įsibraunant į gyvenamąją patalpą stambiu mastu, 4 ketvirtoje dalyje- kvalifikuota vagystė, padaryta organizuotos grupės arba labai stambiu mastu. Taigi, RF BK yra išskirtos trys turtinės žalos sąvokos- t.y žymi žala(įvertinama atsižvelgiant į asmens pragyvenimo lygį, tačiau negali būti mažesnė nei 2500 Rusijos rublių, t.y. apie 250 Lt.), stambus mastas(t.y. kai pavogto turto vertė viršija 250 000 Rusijos rublių t.y. apie 25 000 Lt). ir itin stambus mastas (t.y. kai pavogto turto vertė viršija 1 milijoną Rusijos rublių t.y. apie 100 000 Lt).(RF BK 158 str.[16]. Tačiau atviras svetimo turto pagrobimas, kvalifikuojamas kaip savarankiškas nusikaltimas - atviroji vagystė (RF BK 161 str.). Pagrindinis šiame straipsnyje numatytas kriterijus, kuriuo atibojama šiame straipsnyje reglamentuota vagystė nuo 158 str. reglamentuotos vagystės yra turto pagrobimo būdas- t.y. pagal RF BK 158 str. vagystė kvalifikuojama tik tada, kai kaltininkas turtą pagrobia slapta nuo nukentėjusiojo, liudytojų arba kitų asmenų akivaizdoje, tačiau jiems nesuprantant, kad yra daroma vagystė(pvz. kai kaltininkas yra šeimos narys, giminaitis ar kitas asmuo, kuris daro vagystę [31, P.45-50]. Tuo tarpu elektros ar šilumos energija, vanduo ar dujos Rusijos Federacijos BK sudaro vagystės dalyką ir neteisėtas naudojimas šiais ištekliais sudaro RF BK 158 str. sudėtį- tai yra vagystė. Be to Rusijos Federacijos BK 166 straipsnyje numatyta atsakomybė, už neteisėtą pasinaudojimą transporto priemone, neturint tikslo jos pagrobti, kurio antroje dalyje numatytos kvalifikuotos nusikaltimo sudėtys, kaip šio nusikaltimo padarymas grupės iš anksto susitarusių asmenų, arba panaudojus nepavojingą gyvybei ar sveikatai smurtą arba grasinant jį panaudoti, trečioje dalyje kvalifikuotas šio nusikaltimo padarymas organizuotoje grupėje arba stambiu mastu, o ketvirtoje dalyje- padarant šią veiką panaudojant gyvybei ar sveikatai pavojingą smurtą. (RF BK 166 str.). Lietuvos Respublikos BK 250 str., numatantis analogiško nusikaltimo sudėti buvo panaikintas 1994 metais. Rusijos baudžiamosios teisės teorijoje išskiriama „ paprasta, kvalifikuota ir itin kvalifikuota vagystės (stambus mastas, vagystė, padaryta organizuotos grupės, vagystė, padaryta itin pavojingo recidyvisto) [56, P.175].

II. VAGYSČIŲ KRIMINOLOGINIŲ RODIKLIŲ ANALIZĖ

Kiekviena šalis ir kiekviena valstybė susiduria su vienu jas vienijančiu reiškiniu - nusikalstamumu. Be abejo, kiekvienos epochos ir kiekvienos šalies nusikalstamumas yra skirtingas, skirtinga yra ir nusikalstamumo raida. Toks elgesys, kaip nužudymai, išžaginimai, plėšimai, vagystės, ir kt. egzistavo ir egzistuoja visose visuomenėse ir civilizacijose. Apmastymai apie nusikalstamumą, jo priežastis, nusikaltėlius yra glaudžiai susiję su toje visuomenėje esamomis pažiūromis, vertybėmis. Per visą kriminologijos kaip mokslo raidą įvairių mokslininkų buvo sukurta daug pačios sąvokos “nusikalstamumas” teorijų ir apibrėžimų. Ar sąvoką “nusikalstamumas” apima tik baudžiamajame įstatyme numatytas veikas, ar bet kokius teisės pažeidimus? Juk sąvoka “nusikalstamumas” yra apibendrinanti sąvoka ir vieni kriminologai nusikalstamumu laiko visuomenei keliantį pavojų, nuo priimtų normų nukrypstantį elgesį [39, P.18], kiti kriminologai nusikalstamumą supranta kaip socialinį ir baudžiamąjį-teisinį reiškinį, susidedantį iš įvairių nusikaltimų visumos, padarytų tam tikroje valstybėje arba jos dalyje per tam tikrą laikotarpį [40], tretieji mokslininkai nusikalstamumą supranta kaip nusikalstamas veikas integruojančią sistemą. J. Galinaitytė bei T. Rudzkiš pateikė tokią nusikalstamumo sąvoką- kad “nusikalstamumas yra valstybei ir visuomenei pavojingas istoriškai kintantis save kuriantis sąlygiškai savarankiškas socialinis teisinis reiškinys, nulemtas visuomenėje vykstančių socialinių procesų ir reiškinų, reikalaujantis nuolatinės kontrolės. Būdamas vientisa sistema nusikalstamumas egzistuoja visuomenėje, ir yra jos, kaip sistemos, dalis. Jį suvokti galima tik kartu su visa visuomene, joje vykstančiais procesais ir reiškiniais. Nusikalstamumas yra ir dalis tokios didelės sistemos kaip teisės pažeidimai. Jį, kaip vientisą sistemą, apibūdina jo struktūra ir jos elementų tarpusavio ryšys. Tokie elementai yra tarpusavyje susijusios nusikalstamumo rūšys (tipai), kurias galima išskirti socialinių santykių tipu.“[30, P.134-141]. Šia sąvoka darbe bus ir vadovaujamosi apibrėžiant nusikalstamumą. Aišku, kad nusikalstamumą Lietuvoje veikia aibė įvairiausių veiksnių. Dabar labai dažnai užduodamas ir daug ginčų sukeliantis klausimas yra 2003 metais Lietuvoje įvykusi teisinė reforma ir ar 2003-05-01 Lietuvoje galima įvertinti kaip trūkio tašką nusikalstamumo analizėje. Dr. A.Kiškiš teigia, kad nors kai kurie mokslininkai ir teigia, kad po šios teisinės reformos nusikalstamumo dinamikos analizė, apimanti šių pakeitimų laikotarpį, yra metodologiškai nepagrįsta (pavyzdžiui, duomenys pagal kai kuriuos nusikalstamumo rodiklius tapo nepalyginami su ankstesnių metų duomenimis), kad lyginimas nusikalstamumo iki ir po 2003 metų gegužės 1 dienos yra nekorektiškas dėl įvykusių didžiulių pasikeitimų veikų kriminalizacijoje, bausmių sistemoje, tačiau priėmus teisiškai korektišką sprendimą nusikalstamumo analizės objektu laikyti visas nusikalstamas (kriminalizuotas) veikas, šis lyginimas yra įmanomas. Priešingu atveju, vykstant labai dažniems dideliems socialiniams, teisiniams pokyčiams iš viso neįmanoma analizuoti

nusikalstamumo ir jo palyginti su kitais periodais. Modernus nusikalstamumo statistikos supratimas atveria galimybes nagrinėti nusikalstamumo raidą net esminių teisės pokyčių laikotarpiu [37, P. 32-39]. Registruotas nusikalstamumas Lietuvoje po teisės reformos pradėjo didėti. Atskirų rūšių nusikalstamų veikų skaičiaus didesni pokyčiai dažniau taip pat susiję su didėjimu. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiaus didėjimas kriminologine prasme vertinamas kaip teigiamas teisės reformos Lietuvoje padarinys. Naujoji nusikalstamų veikų registracijos Lietuvoje tvarka mažina nusikalstamumo latentįškumą. Geresnė nusikalstamų veikų apskaita sudaro palankesnes sąlygas ne tik mažinti nusikalstamumą, bet ir reaguoti į jį – įgyvendinti nusikalstamų veikų kontrolę ir prevenciją. [37, P. 39].

Taigi nusikalstamumą vertinant kaip vientisą reiškinį ir norint šį reiškinį analizuoti ir daryti išvadas, reikia jį apskaityti. Ribą, skiriančią nusikalstamumą nuo visų kitų socialinių reiškinų, brėžia baudžiamasis įstatymas, kuris yra vienintelis kriterijus, kuris leidžia atskirti nusikalstamą reiškinį nuo nenusikalstamo, o kartu-pakeisti šį santykį. Lietuvoje apskaitant nusikalstamas veikas ir vadovaujamosi baudžiamuoju įstatymu, kuriame numatytos šiuo įstatymu uždraustos (nusikalstamos) veikos [29, P.1]. Kadangi nusikalstamumas pasireiškia per atskiras nusikalstamas veikas, tai jis kaip ir visi kaupiamieji reiškiniai, pasižymi tam tikromis statistiškai išmatuojamomis savybėmis, bruožais – t.y. nusikalstamumo rodikliais. Informacinės visuomenės plėtra lemia ne tik geresnę statistinę nusikalstamumo apskaitą, bet ir sudaro galimybes kaupiti įvairią informaciją apie atskirų valstybių socialinę–ekonominę ir kriminalinę padėtį. Statistika leidžia ne tik įvertinti nusikalstamumo kitimo tempus, bet ir nustatyti konkrečiai valstybei arba regionui būdingas nusikalstamumo priežastis [49, P. 99-106]. Prof. J. Bluvšteinas pateikė ne tik pagrindinių statistinių rodiklių skaičiavimo formules, bet ir gana sudėtingą kriminologinio modeliavimo metodiką. Stebėdamas veržlią šios mokslo srities plėtrą prof. J. Bluvšteinas rašė: „Modeliavimo technologija vystosi labai greitai. Modeliai, kurie šiandien laikomi pažangiais, rytoj jau gali būti beviltiškai pasenę“ [18, P.147]. Visuotinai pripažįstami ir vartojami šie nusikalstamumą apibūdinantys rodikliai: 1) apibūdinantys nusikalstamumo paplitimą – būklė ir lygis; 2) apibūdinantys nusikalstamumo kaip reiškinio vidinę sandarą – struktūra; 3) apibūdinantys nusikalstamumo raidą – dinamika. Nusikalstamumo būklė - tai yra absoliutus nusikaltimų, padarytų per tam tikrą laikotarpį valstybėje ar atskirame regione skaičius. Dažniausiai tai nusikaltimų skaičius tam tikroje valstybėje (ar kitokiame administraciniame politiniame darinyje) per vienerius metus. Taip pat gan dažnai naudojama ir suminė apskaita kas mėnesį nuo metų pradžios. Tik visi užregistruoti nusikaltimai kartu su latentiniais nusikaltimais gali parodyti realią nusikalstamumo būklę. Latentiniai nusikaltimai gali nuo 3 iki 5 kartų viršyti užregistruotų nusikaltimų skaičių. Nusikalstamumo lygis – tai tam tikroje erdvėje ir tam tikru laikotarpiu padarytų nusikaltimų skaičius tenkantis tam tikram gyventojų skaičiui. Dažniausiai skaičiuojama 10 000 arba 100 000 gyventojų. Šiame darbe nusikalstamumo lygis bus

skaičiuojamas 100 000 gyventojų. Nusikalstamumo dinamika - nusikaltimų ir jų atskirų sąvybių pasikeitimas laike. Atspindi nusikalstamumo būklės, lygio, struktūrų pasikeitimus, tendencijas tam tikroje teritorijoje, per tam tikrą laiką. Nusikalstamumo struktūra - kokybinis nusikalstamumo apibūdinimas, parodo (1) vidinę nusikalstamumo sandarą, vidinė forma (2) santykį tarp atskirų nusikaltimų tipų, porūšių. Šiame darbe pasistengsime atlikti ir kriminologinį tyrimą- mokslinę, pažintinę veiklą, nagrinėjančią nusikalstamumą bei su juo tiek teigiamai, tiek neigiamai vertinamus, glaudžiai susijusius kitus procesus ir reiškinius bei nusikaltimus darančius asmenis[47, P.5].

Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenimis (žr. priedų 7 lentelę), 1995 m. Lietuvoje buvo apie 3643 tūkstančių gyventojų, ir toliau vyko nuolatinis gyventojų mažėjimas, ir 2004 m. Lietuvoje buvo 3445,9 tūkstančių gyventojų, arba -197,1 tūkstančių (t.y. apie 5,41 %) mažiau nei tiriamojo laikotarpio pradžioje. Gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą- t.y. mieste ar kaime gyvena, 1995 metais buvo toks: mieste gyveno 2459,6 tūkst. gyventojų, kaime gyveno 1183,4 tūkst. gyventojų, 2000 metais –mieste gyveno 3512,1 tūkst. gyventojų, kaime -3512,1 tūkst. gyventojų, 2004 metais – mieste gyveno 2297,4 tūkst. gyventojų, kaime -1148,5 tūkst. gyventojų. Viso per laikotarpį nuo 1995 metų iki 2004 metų miestuose gyvenančių asmenų sumažėjo 162.2 tūkst., t.y. 6,59%, o kaimuose sumažėjo 34,9 tūkst. gyventojų, arba 2,95%. 1994 metais miestuose gyvenantys sudarė 67,5% visų Lietuvos gyventojų, o kaime gyvenantys asmenys sudarė 32,5% visų Lietuvos gyventojų. 2005 metais miestuose gyveno 66,7% visų Lietuvos gyventojų, kaime 33,3% visų Lietuvos gyventojų. Taigi matome, kad nepaisant bendro gyventojų skaičiaus mažėjimo, kaime gyvenančių asmenų procentinė dalis visų Lietuvos gyventojų skaičiaus atžvilgiu padidėjo 0,8%, miestuose gyvenančių asmenų procentinė dalis visų Lietuvos gyventojų atžvilgiu sumažėjo 0,8 proc. 1995 metais Lietuvoje gyveno 1717,2 tūkst. vyrų ir 1925,8 tūkst. moterų, moterų lyginamoji dalis bendrame gyventojų skaičiuje sudarė 52,9%. Per laikotarpį nuo 1995 metų iki 2005 metų vyrų Lietuvoje sumažėjo 108,5 tūkst., o moterų- 88,6 tūkst. (žr. priedų 8 lentelę). 2005 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 746,3 tūkst. vaikų, t. y. penktadalis visų gyventojų. Lietuvoje vaikų nuolat mažėja (žr. priedų 9 lentelę). Per dešimtmetį nuo 1990 m. iki 2000 m. vaikų sumažėjo 12,6 %, o šiame tūkstantmetyje per penkerius metus jų sumažėjo 14,4 procento. Vis daugiau vaikų gimsta santuokos neįregistravusiems tėvams. 2004 m., palyginti su 2000 m., vaikų, gimusių ne santuokoje, dalis padidėjo nuo 23 iki 29 procentų (1990 m. buvo 7%). Po ištuokos su vienu iš tėvų per pastaruosius ketverius metus kasmet liko vidutiniškai apie 10,5 tūkst. vaikų. Namų ūkiuose, auginančiuose vaikus iki 18 metų amžiaus, 2004 m. vartojimo išlaidos sudarė 453 litus vienam asmeniui per mėnesį (visuose namų ūkiuose – 512 Lt). Namų ūkių, auginančių du vaikus, vartojimo išlaidos sudarė 82 procentus, o auginančių tris ir daugiau vaikų – 64 procentus vidutinio šalies lygio. Namų ūkiai, kuriuose auga trys ir daugiau vaikų, vieno asmens maistui

galėjo skirti tik po 4,7 lito per dieną (visi namų ūkiai vidutiniškai po 6,5 Lt), nors išlaidos maistui sudarė 44 procentus jų vartojimo išlaidų. Taigi didžiausią nepriteklių patiria daugiavaikės šeimos. Pernai tėvų globos neteko 3267 vaikai, iš jų 41 procentas buvo iki 7 metų amžiaus. Tik kas dešimtas netekęs tėvų globos vaikas buvo našlaitis. Didžiausia netekusių tėvų globos vaikų dalis yra iš socialinės rizikos šeimų [78].

1995 metais Lietuvoje buvo užregistruota viso 60820 nusikaltimai, nusikaltimų lygis buvo 1676, 1996 m. nusikaltimų buvo užregistruota 68053, kas sudarė jau 1890 nusikaltimų 100 000 gyventojų. Per 1997-1998 metus nusikaltimų skaičius nežymiai augo ir per šiuos metus nusikalstamumo lygis sudarė atitinkamai 2121 ir 2202 nusikaltimus. 1999 m. buvo užfiksuotas užregistruotų nusikaltimų sumažėjimas ir per šiuos metus buvo užregistruota 77108 nusikaltimai, arba 2188 nusikaltimai 100 tūkst. gyventojų. Po šio fiksuoto sumažėjimo, 2000 m. pastebimas žymus registruotų nusikaltimų skaičiaus augimas ir per 2000 m. buvo užregistruota 82370 nusikaltimai, arba 2354 nusikaltimai 100 000 gyventojų. Toliau 2001 m. vėl buvo fiksuojamas bendro užregistruotų nusikaltimų skaičiaus mažėjimas ir šiais metais buvo užregistruota 79265 nusikaltimai, nusikalstamumo lygis buvo 2277 nusikaltimai. Sekančiais metais užregistruotų nusikaltimų dar sumažėjo ir buvo užregistruota tik 72646 nusikaltimai, arba 2094 nusikaltimai 100 tūkst. gyventojų. Po 2002 m. prasidėjo užregistruotų nusikaltimų skaičiaus didėjimas ir 2003 m. buvo užregistruota 85130 nusikaltimai, arba 2289 nusikaltimai 100 tūkst. gyventojų, 2004 metais jau buvo užregistruota 93419 nusikaltimai, nusikalstamumo lygis buvo 2449. Po šių trijų metų bendrai užregistruotų nusikaltimų skaičiaus augimo, 2005 metais buvo užfiksuotas registruojamų nusikaltimų skaičiaus mažėjimas ir šiais metais viso buvo užregistruoti 89815 nusikaltimai, arba 2404 nusikaltimai 100 tūkst. gyventojų (žr. priedų 10 lentelę). Nusikaltimų skaičiaus kitimo tempai buvo tokie (lyginant su praėjusiais metais): 1995 m. nusikaltimų buvo užregistruota 2185 (arba 3,7%) daugiau negu jų buvo užregistruota 1994 m., 1996 m. buvo užregistruota 7234 (arba 11,9%) nusikaltimais daugiau nei 1995 m., 1997 m. buvo užregistruota 7763 (arba 11,4%) nusikaltimais daugiau nei praėjusiais metais, 1998 m. buvo užregistruota tik 2333 (arba 3,1%) nusikaltimais daugiau nei 1997 m., 1999 m. buvo užfiksuota 1041 (arba -1,3%) nusikaltimu mažiau nei 1998 m., 2000 m. buvo užregistruota 5262 nusikaltimais (arba 6,8%) daugiau nei 1999 m., 2001 m. vėl buvo užregistruota 3105 nusikaltimais (-3,8%) mažiau nei 2000 m., sekančiais metais taip pat buvo užfiksuota 6619 (arba -8,4%) mažiau nusikaltimų nei 2001 m., o 2003 m. jau buvo užfiksuota 12484 (arba 17,2%) nusikaltimais daugiau nei 2002 m. Sekančiais metais taip pat buvo fiksuojamas nusikaltimų skaičiaus didėjimas – t.y. 2004 m. užregistruota 8289 (arba 9,7%) nusikaltimais daugiau nei 2003 m., ir 2005 m. mes pastebime registruojamų nusikaltimų mažėjimą 3604 (arba -3,9%) nusikaltimais mažiau nei praėjusiais metais (žr. priedų grafiką Nr. 3).

Iš viso iš 1995 metais užregistruotų nusikaltimų buvo ištirta 25201 (arba 41,4%) nusikaltimų. Tai sudarė 0,7% daugiau ištirtų nusikaltimų nei per 1994 m. 1996 m. buvo ištirta 28127 (arba 41,3%) nusikaltimų. Nors bendras išaiškintų nusikaltimų skaičius buvo didesnis, tačiau tai nuo bendro užregistruoto nusikaltimų skaičiaus sudarė 0,1% mažiau ištirtų nusikaltimų nei per 1995 m. 1997 m. pastebimas bendrai užregistruotų nusikaltimų ištyrimo didėjimas ir kiekybe ir procentine išraiška-viso buvo ištirta 32386 (arba 42,7%) nusikaltimų (arba +0,5%) daugiau nei per 1996 m. 1998 m. buvo ištirta 31694 (arba 40,6%) nusikaltimų, arba 692 nusikaltimais (tai sudarė 2,1 proc.) mažiau nei per 1997 m. 1999 m. buvo ištirta 31414 (arba 40,7%) nusikaltimų, ir tai buvo tik 0,1% ištirtų nusikaltimų daugiau nei per 1998 m., nors kiekybine išraiška 1998 metais buvo išaiškinta 280 nusikaltimais daugiau nei per 1999 m. 2000 m. buvo fiksuotas kiekybinis ištirtų nusikaltimų skaičiaus didėjimas 1576 vienetų ir viso per 2000 metus buvo ištirta 32990 (arba 40,1%) nusikaltimų, tačiau lyginant procentine dalimi 2000 metais ištyrimas sumažėjo 0,6% 2001 metais pastebimas ryškus tiek kiekybinis, tiek procentinis ištirto nusikalstamumo didėjimas ir per šiuos metus buvo ištirta 35721 (arba 45,1%) nusikaltimų. Lyginant su 2000 m., 2001 m. buvo ištirta 2731 nusikalstama veika daugiau, o tai sudarė +5,0%. Per 2002 m. ištyrimas didėjo ir viso buvo ištirta 35075 (arba 48,3%) nusikaltimų. Lyginant su 2001 m., nusikalstamumo ištyrimas padidėjo 3,2% nors kiekybine išraiška išaiškintų nusikaltimų sumažėjo – t.y. 646 veikomis. 2003 m. nusikalstamumo ištyrimas smarkiai krenta ir šiais metais buvo ištirta 31854 (arba 37,1%) nusikaltimų, o tai sudarė 3221 nusikalstamomis veikomis mažiau, arba 11,2%. 2004 m. buvo ištirta 38335 (arba 41%) nusikaltimų, t.y. 6481 veikomis (arba 3,9%) buvo išaiškinta daugiau nei per 2003 m., 2005 m. buvo ištirta 37596 (arba 41,9%) nusikaltimų. Lyginant su 2004 m., per 2005 m. buvo išaiškinta 739 veikomis mažiau nei per praėjusius metus, tačiau procentinė ištyrimo dalis pakilo 0.1 % (žr. priedų grafiką Nr. 4).

Nuo 2005 metų Vidaus reikalų ministerijos Informatikos ryšių departamentas pradėjo ruošti ir ataskaitą apie nusikalstamomis veikomis padarytą žalą (Forma žala), tačiau joje nurodoma tik bendrai padaryta žala, neišskiriant kokiais konkrečiai nusikaltimais ar baudžiamaisiais nesižengimais, todėl detaliau panagrinėti, kokia žala yra padaroma būtent vagystėmis ar atskiromis jų rūšimis nėra galimybės. Tačiau apžvelgus bendrai, matyti, kad per 2005 metus fiziniams asmenims buvo padaryta 32 161 618 Lt turtinė žala, kai tuo tarpu 2004 metais fiziniams asmenims buvo padaryta 66 565 804 Lt turtinė žala. T.y. 2005 metais padaryta turtinė žala fiziniams asmenims sumažėjo 34404186 Lt, arba 51,68 proc. Juridiniams asmenims per 2005 metus buvo padaryta 65 903 232 Lt, o per 2004 metus juridiniams asmenims buvo padaryta 61 545 072 Lt turtinė žala, t.y. per 2005 metus juridiniams asmenims įvairiomis nusikalstamomis veikomis padaryta žala sumažėjo 4 358 160 Lt, arba 6,6 proc. Per 2005 metus valstybei padaryta 20 431 904 Lt turtinė žala, o per 2004 metus valstybei buvo padaryta 157 360 160 Lt turtinė žala, t.y. per 2005 metus valstybei padaryta turtinė žala sumažėjo 136 928 256 Lt

arba 87,02 proc. Tuo tarpu 2005 metais viso savanoriškai buvo atlyginta 4343902 Lt turtinė žala, t.y. 521 567 Lt daugiau nei per 2004 metus, taip pat surasta turto (daiktų) per 2005 metus už 7161404 Lt, t.y. 1 803 811 Lt arba 25,19 proc. daugiau nei per 2004 metus. Tačiau net atsižvelgus į šiuos duomenis matyti, kad nusikalstamomis veikomis padaroma milžiniška turtinė žala, nes savanoriškai atlyginama tik apie 4 proc. bendros turtinės žalos, o surandama turto (daiktų) už 6 proc. bendros padarytos žalos (žr. priedų grafiką Nr. 5).

1995 metais viso buvo užregistruotos 60820 nusikalstamos veikos, iš kurių didžiausią dalį sudarė 41619 buvo vagystės (68.2% visų nusikaltimų), o kiti reikšmingi rodikliai buvo gan nežymūs- t.y. išžaginimai -200 (arba 0.3%), kiti turtiniai nusikaltimai- 4693 (arba 7.7%), tyčiniai nužudymai (su pasikėsinimais) 502 (0.8%), tyčiniai sunkūs kūno sužalojimai – 299 (arba 0.5%), chuliganizmai- 2565 (arba 4.2%), kiti nusikaltimai – 10942 (arba 18%). 2005 metais nusikalstamumo sudėtis gan žymiai pasikeitė, nes iš visų užregistruotų 89815 nusikalstamų veikų, vagysčių buvo užregistruota 43473, o tai sudarė 48.4% visų užregistruotų nusikaltimų. Tai yra nuo 1995 metų iki 2006 metų vagysčių lyginamoji dalis sumažėjo 19.8% ir nors kitų reikšmingi rodikliai beveik nepakito – t.y. sunkių nusikaltimų ir išžaginių buvo užregistruota 265 (arba 0.3%), tyčinių nužudymų (su pasikėsinimais) – 390 (arba 0.4%), viešosios tvarkos pažeidimų – 3973 (arba 4.4%), tyčinių sunkių kūno sužalojimų – 407 (0.5%), tačiau žymiai išaugo kitų turtinių nusikalstamų veikų ir kitų nusikaltimų rodikliai- pvz. kiti nusikaltimai sudarė 30.5% (arba 27392 nusikalstamos veikos) visų nusikaltimų, o kiti turtiniai nusikaltimai (13915 nusikalstamos veikos) sudarė 15.5% visų nusikaltimų (žr. priedų grafiką Nr.6).

Iš visų per 1995 metus užregistruotų nusikaltimų, 41619 nusikaltimai buvo vagystės, t.y. 1995 metais vagystės sudarė 68,4% visų užregistruotų nusikaltimų. Per visą tiriamąjį laikotarpį- t.y. nuo 1995 metų iki 2005 metų, vagysčių skaičius bendrame užregistruotame nusikaltimų skaičiuje mažėjo. 1996 metais buvo užregistruota viso 44600 vagystės, o tai sudarė 65,5% visų užregistruotų nusikaltimų, 1997 metais vagysčių buvo užregistruota 47193, kas atitinka 62,2% visų užregistruotų nusikaltimų. 1998 metais vagysčių buvo užregistruota .48213, tai atitinkamai sudarė 61,7% visų užregistruotų nusikaltimų. 1999 metais buvo užregistruota 47924 vagystės, arba 62,15 proc. visų užregistruotų nusikaltimų. 2000 metais pastebimas užregistruojamų vagysčių padidėjimas ir šiais metais viso buvo užregistruota 53225 vagystės, o tai sudarė jau 64,6% visų užregistruotų nusikaltimų. Sekančiais, t.y. 2001 metais, užregistruotų vagysčių skaičius sumažėjo iki 48899, taip pat sumažėjo ir jų procentinė dalis bendrame nusikaltimų skaičiuje- šiais metais vagystės sudarė 61,7% visų užregistruotų nusikaltimų. 2002 metais toliau stebimas užregistruotų vagysčių sumažėjimas- t.y. 42158 vagystės, ir jos sudarė 58% visų užregistruotų nusikaltimų. Tais ir 2005 metais vagystės sudarė mažiausią visų užregistruotų nusikaltimų dalį per tiriamąjį laikotarpį. 2003 metais vagysčių užregistruota, kad vagysčių daugėja- t.y. 48616, ir jos sudarė 57.1% visų užregistruotų nusikalstamų veikų. 2004 metais

vagysčių buvo užregistruota dar daugiau- t.y. 50672, tačiau jos sudarė 54.2% visų nusikalstamų veikų. 2005 metais, kaip jau buvo minėta anksčiau, vagysčių buvo užregistruota mažiau-t.y. 43473, ir jos sudarė mažiausią procentinę dalį visų nusikalstamų veikų per tiriamąjį laikotarpį- t.y. tik 48.4 proc. (žr. priedų 11 lentelę, grafiką Nr.7).

Tačiau jeigu palygintume bendrą užregistruotą vagysčių skaičių 100 tūkstančių gyventojų, tai pamatytume, kad 1995 metais 100 tūkstančių gyventojų teko mažiausiai vagysčių per tiriamąjį laikotarpį – t.y. 1156. 1996 metais tam pačiam skaičiui gyventojų teko 1243 vagystės, 1997 metais- 1323, 1998 metais- 1361 vagystės, 1999 metais- 1360 vagysčių, o 2000 metais- jau 1523 vagystės. Šis skaičius yra pats didžiausias per tiriamąjį laikotarpį. 2001 metais 100 tūkstančių gyventojų tenkančių vagysčių skaičius vėl mažėja ir yra 1407 vagystės, 2002 metais vagysčių skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų, sumažėjo iki 1217 vagysčių, o 2003 metais jų vėl pradeda daugėti ir 2003 metais 100 000 gyventojų teka 1410 vagystės, 2004 metais- 1475 vagystės, ir 2005 metais vėl pastebimas šio skaičiaus sumažėjimas- t.y. šiais metais 100 000 gyventojų tenka jau 1273 vagystės (žr. priedų grafiką nr.8).

Nagrinėjant vagysčių absoliutaus skaičiaus kitimo tempus, tai matyti, kad 1995 metais buvo užregistruota 976 vagystėmis daugiau nei 1994 metais, nuo 1996 metų toliau buvo fiksuojamas užregistruotų vagysčių didėjimas ir jų skaičius per šiuos metus padidėjo 2798 vagystėmis daugiau nei 1996 metais, 1997 metais- 2534 vagystėmis daugiau nei 1996 metais, 1998 metais- 1002 vagystėmis daugiau nei 1997 metais. 1999 metais pastebimas laikinas užregistruotų vagysčių mažėjimas ir šiais metais jų buvo užregistruota 379 vagystėmis mažiau nei 1998 metais, tačiau tai buvo tik laikina sumažėjimas, nes 2000 metais jau užregistruotų vagysčių padaugėjo 5367 nusikalstamomis veikomis lyginant su praėjusiais metais. 2001 metais vėl pastebimas registruojamų vagysčių skaičiaus mažėjimas ir tais metais jų užregistruojama 4296 vagystėmis mažiau nei per 2000 metus, 2002 metais- 6786 vagystėmis mažiau nei per 2001 metais. Po to seka staigus registruojamų vagysčių didėjimas ir per 2003 metus vagysčių užregistruojama 6497 daugiau nei per 2002 metus, 2004 metais užregistruojamų vagysčių skaičius toliau didėjo ir per šituos metus užregistruojama 1966 vagystėmis daugiau nei per 2003 metus. 2005 metais jau užregistruotas staigus registruojamų vagysčių skaičiaus mažėjimas ir per 2005 metus užregistruojama 7199 vagystėmis mažiau nei per 2004 metus.

1995 metais viso buvo ištirta 13128 vagystės, tai yra 31,5 proc. visų užregistruotų vagysčių. 1996 metais vagysčių ištyrimas sumažėjo 230 nusikalstamų veikų ir viso buvo ištirta 12898 vagystės, o tai sudarė 29% visų užregistruotų vagysčių. Taigi vagysčių ištyrimas sumažėjo ne tik absoliučiais skaičiais, bet ir procentine išraiška (-2,5%). 1997 metais vagysčių ištyrimas procentine išraiška toliau mažėjo ir tais metais vagysčių ištyrimas buvo 28,4% (-0,6%), nors absoliučiais skaičiais buvo 13410, arba 512 vagyste buvo ištirta daugiau. 1998 metais vagysčių ištyrimas mažėjo ir procentine išraiška (viso buvo ištirta 27% vagysčių, arba -1,4%

mažiau nei praėjusiais metais), ir absoliučiais skaičiais-viso buvo ištirta 13054 vagystės (arba 356 vagystėmis mažiau nei per 1997 metus). 1999 metais buvo ištirtos tik 12704 vagystės(-350), o tai sudarė 26,5% (-0,5%). 2000 metais vagysčių ištyrimas žymiai padidėjo ir šiais metais buvo ištirta 2282 vagystėmis daugiau nei per 1999 metus, o tai sudarė 28,2%(+1,7%) visų užregistruotų vagysčių. 2001 metais vagysčių ištyrimas absoliučiais skaičiais sumažėjo 402 vagystėmis ir viso buvo ištirta 15388 vagystės, o tai sudarė 31,5% (3,3%) visų užregistruotų vagysčių. 2002 metais vagysčių ištyrimas absoliučiais skaičiais žymiai sumažėjo ir per 2002 metus viso buvo ištirta 1995 vagystėmis mažiau nei per 2001 metus (viso buvo ištirta 13393 vagystės), tačiau vagysčių ištyrimas procentine išraiška netgi padidėjo 0,3% ir viso buvo ištirta 31,8% visų užregistruotų vagysčių. 2003 m. ištyrimas toliau mažėjo ir šiais metais buvo ištirtos 1275 (-1218) vagystės, o vagysčių ištyrimas procentine išraiška sumažėjo iki 25% (-6,8%) visų užregistruotų vagysčių. 2004 metais vagysčių ištyrimas padidėjo iki 13345 (1170 veika daugiau), o procentinė vagysčių ištyrimo dalis buvo 26,3% (arba 1,3% daugiau nei per 2003 metus). 2005 metais vagysčių ištyrimas vėl ženkliai sumažėjo ir per 2005 metus buvo ištirtos 11187 vagystės (arba 2158 vagyste mažiau), o ištirtos vagystės sudarė 25,7% visų užregistruotų vagysčių (arba -0,6% mažiau nei per 2004 metus) (žr. priedų grafiką Nr. 9, 11 lentelę).

Kadangi statistinės ataskaitos F50 yra pradėtos rengti tik nuo 2004 metų, kai buvo pradėtos pildyti ir registruoti "Nukentėjusiojo asmens" statistinės apskaitos kortelės F50, todėl iki 2004 metų nėra duomenų apie nukentėjusiuosius ir šiame darbe trumpai apžvelgsime tik duomenis apie nukentėjusiuosius nuo 2004 metų. Tačiau ataskaitose F50 ir ataskaitose 1G-A duomenys apie nukentėjusiuosius yra apskaitomi skirtingomis pozicijomis- t.y. ataskaitose 1G-A yra apskaitomi nukentėjusieji pagal konkrečius baudžiamojo kodekso straipsnius, o ataskaitose F50 kaip nukentėjusieji yra apskaitomi tik fiziniai asmenys, tačiau nėra apskaitomi kiek nuo konkrečių nusikalstamų veikų nukentėjo juridiniai asmenys, todėl šiuose ataskaitose pateikiami duomenys nėra išsamūs ir pakankami visapusiškai informacijai gauti ir ją analizuoti.

Taip pat VRM IRD ataskaitoje F50 pateikia apie nukentėjusiuosius tokius duomenis, kad Per 2004 metus viso nuo vagysčių nukentėjo 40293 asmenys, tačiau jų nedetalizuoja-t.y. nenurodo, kiek iš šių asmenų yra fizinių ir juridinių asmenų, taip pat nedetalizuojama, kiek iš šių nukentėjusiųjų nuo vagysčių asmenų yra skirstant juos pagal lytį, amžių. 2004 m. nuo nusikalstamų veikų nukentėjo 61467 asmenys, tuo tarpu 2005 metais- 60341 (-1126) asmuo, arba 2% mažiau nei per 2004 m. Iš visų per 2004 m. nukentėjusiųjų asmenų- 53988 asmenys buvo fiziniai asmenys(arba 88%), per 2005 m. nukentėję fiziniai asmenys sudarė 87% visų nukentėjusiųjų. 2004 m. iš nukentėjusiųjų fizinių asmenų 21565 asmenys buvo moterys (tai sudarė 40% nukentėjusiųjų fizinių asmenų), ir 32423 vyrai(arba 60%). Iš visų nukentėjusiųjų asmenų per 2004 m.- 3864 buvo vaikai iki 18 metų (arba 7%). Tuo tarpu per 2005 metus nuo užregistruotų nusikalstamų veikų nukentėjo 20384 moterys ir tai buvo 1181 nukentėjusiąja mažiau nei per

2005 metus, arba 5,5%. Nukentėjusiųjų vyrų skaičiaus mažėjimas per 2005 metus ne toks ryškus kaip nukentėjusiųjų moterų ir nukentėjusiųjų vyrų per 2005 metus sumažėjo 437 asmenimis, o tai sudarė 1,3 % mažėjimą. Tuo tarpu nukentėjusiųjų vaikų iki 18 metų amžiaus per 2005 m. padaugėjo 1058, arba 27,4-1126 ir per 2005 m. nukentėję vaikai iki 18 metų amžiaus sudarė 9,4% visų nukentėjusiųjų (žr. priedų 13-14 lenteles). Taigi per 2005 metus viso nuo vagystės nukentėjo 37138 asmuo, iš kurių 18105 buvo vyrai (iš jų-712 nepilnamečiai, arba 2% visų nukentėjusiųjų), 12982 moterų (iš jų 354 nepilnametės, arba 1% visų nukentėjusiųjų asmenų), bei 6051 juridinis asmuo.(ataskaita 1G-A už 2005m.). Taigi viso nuo vagysčių nukentėjo 31087 fizinis asmuo, o tai buvo 84% visų nukentėjusiųjų nuo vagysčių asmenų. Jeigu paskaičiuotume nukentėjusiuosius asmenis procentine išraiška, tai nuo vagysčių nukentėję vyrai sudarė 49% visų nukentėjusiųjų nuo vagysčių asmenų, moterys - 35% visų nukentėjusiųjų nuo vagysčių asmenų, ir 16% visų nukentėjusiųjų asmenų - juridiniai asmenys. Per 2004 metus nuo vagysčių nukentėjo viso 40293 asmenys (tame skaičiuje ir juridiniai asmenys), o per 2005 metus- 37138 (tame skaičiuje-ir juridiniai asmenys), taigi per 2005 metus nuo vagysčių nukentėjo 3155 asmenimis (tame skaičiuje ir juridiniai asmenys) mažiau (arba -7,8%) nei per 2004 metus. Taip pat per 2005 metus viso nuo vagysčių nukentėjo 1066 vaikai iki 18 metų amžiaus, ir tai buvo 179 nukentėjusiais vaikais daugiau nei 2004 metus, arba 20,2% visų nukentėjusiųjų vaikų. Taigi viso per 2004 metus nuo vagysčių nukentėjo 65,6% visų nukentėjusiųjų nuo nusikalstamų veiku asmenų, o per 2005 metus- 61,5 % (arba – 4,1% mažiau) visų nukentėjusiųjų asmenų (tame skaičiuje ir juridinių asmenų). Tačiau prof.G.Babachinaitė įspėja, kad vertinant nusikalstamumą, reikia įvertinti ir latentinę nusikalstamumo dalį. Nesant šio vertinimo, nerealiai vertinama ir kriminogeninė padėtis apskritai Lietuvoje [22, P. 101-108]. Lietuvos Respublika, 1992 metais vėl tapo JT nare, todėl Lietuvoje tik 1997 metais UNICRI ir JT vystymo programos atstovybės Vilniuje iniciatyva pirmą kartą buvo atliktas tarptautinis viktimologinis tyrimas, kurį atliko Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras “Vilmorus” (atitinkamos ataskaitos pateiktos UNICRI). Šio tyrimo metu apklaustieji nurodė, kad mažiausiai nukentėjusiųjų per pastaruosius 5 metus yra nuo automobilių, mopedų vagysčių bei nuo bandymų įsilaužti į gyvenamas patalpas. Daugiausiai nukentėjusiųjų - nuo vagysčių iš automobilių bei dviračių vagysčių. Beveik 1/3 apklaustųjų automobilių savininkų per pastaruosius 5 m. yra nukentėję nuo vagysčių iš automobilių; 1/4 apklaustųjų dviračių savininkų yra nukentėję nuo dviračių vagysčių. Tuo tarpu nukentėjusiųjų nuo automobilių vagysčių yra 6 kartus mažiau nei nukentėjusiųjų nuo vagysčių iš automobilių (tik 1/19 automobilių savininkų nukentėjo nuo automobilių vagysčių), o nukentėjusiųjų nuo mopedų vagysčių yra 3 kartus mažiau nei nukentėjusiųjų nuo vagysčių iš automobilių (1/9 mopedų savininkų nukentėjo nuo mopedų vagysčių). Pavogus iš respondentų automobilius, į policiją kreipėsi 88,8% apvogtųjų, o kiti pasirinko savo “ieškojimo” kelius. Įvykus vagystei iš automobilio, į policiją kreipėsi 44,9% apvogtųjų (3,3% apvogtųjų kreipėsi

kitur). Į policiją kreipiamasi (kreipėsi 38,5% vyrų ir 52,6% moterų) dėl to, kad norima susigražinti nuosavybę, nubausti pažeidėją, užkirsti nusikaltimui kelią ir pagaliau dėl to, kad apie tai turi būti pranešta (27,1%). Kaip jau minėta, net daugiau kaip pusė (55,1%) apklaustųjų nenori kreiptis į policiją. Apie automobilių vandalizmą policijai nepranešama taip pat dažnai- 76,8 %, asmeninio turto vagysčių atvejais- 77%, mopedų ir dviračių vagysčių atvejais į policiją nesikreipia atitinkamai 74,6% ir 58,2 % respondentų. Apie 58% žmonių, nukentėjusių nuo vagysčių su įsilaužimu, kreipėsi į policiją. Nesikreipimo priežastys buvo: 21,4%- manyta, kad tai nebuvo pakankamai rimtas įvykis, 17,1%- šią problemą išsprendė patys, 40,6%-manyta, kad policija nieko negali padaryti, 28,4%- manyta, kad policija nieko nedarys, 6,9%- bijo, nemėgsta, nenori turėti reikalų su policija, 7,8%- neišdrįso. Taigi šio tyrimo metu net 75,9 %respondentų nesikreipė dėl to, kad nepasitiki policija [64]. 2000 metais Vilniaus mieste LR Teisingumo ministerijos Teisės institutas kartu su UAB „Baltijos tyrimai“ atliko UNICRI organizuotą viktimologinį tyrimą, vykdant tarpregioninį projektą „Dėl prievartos, korupcijos ir organizuoto nusikalstamumo Rytų ir Centrinės Europos šalyse įvertinimo“. Lietuvoje šis tyrimas buvo atliekamas tik Vilniuje. Jo ataskaitoje nurodoma, kad nukentėję asmenys nepranešė apie padarytą nusikaltimą policijai vagysčių iš automobilių atvejais- 8%, vagysčių iš automobilių atvejais- 60%, motociklų vagysčių atvejais-50%, automobilių vandalizmą atvejais-75%, dviračių vagysčių atvejais-66 %, įsilaužiamosios vagystės atvejais 47%, pasikėsinimų įsilaužti atvejais-61%. Į klausimą kodėl nukentėję nesikreipė į policiją, net 34% respondentų atsakė, kad policija nieko negalėtų padaryti, 38% -policija nieko nedarytų, 2% asmenų- bijo, nemėgsta policijos. Tai yra, net 74% respondentų nepasitikėjo policija.[65]. 2004 m. atlikti du viktimologiniai tyrimai, iš esmės dubliuojantys vienas kitą. Tai Seimo Jungtinių Tautų vystymo programos inicijuotas tyrimas „Ar saugi Lietuvos visuomenė?“ (Lietuvos gyventojų viktimizacijos patirtis ir požiūris į baudžiamąją justiciją bei visuomenės saugumą. Apklausas atliko „Vilmorus“) ir Policijos departamento inicijuotas tyrimas „Lietuvos gyventojų apklausa apie policiją“ (apklausas atliko „Baltijos tyrimai“). Iš pavadinimų atrodytų, kad tai skirtingi tyrimai, tačiau juose vertinama viktimizacijos procesų identifikavimo, lygio nustatymo problematika [57, P.16-25].2004 m. gyventojų apklausų duomenimis, viena iš pagrindinių nesikreipimo į policiją priežasčių – neapsitikėjimas. 63 proc. apklaustųjų atsakė visiškai nepasitikintys arba nepasitikintys policija. Kita priežastis – blogai vertinamas pareigūnų darbas: 47 proc. į policiją besikreipusių nukentėjusiųjų pareigūnų darbą įvertino blogai, o 16 proc. – labai blogai. Labai gerai pareigūnų darbą įvertino tik 5 proc. apklaustų nukentėjusiųjų [63]. Naujausių viktimologinių tyrimų duomenimis, per paskutinius dvylika mėnesių nusikaltimų aukomis tapo 12 proc. respondentų, o per penkerius metus – 26 proc. (tyrimas atliktas 2003 spalio mėn. [26, P.15] ir iš šio darbo matyti, kad viktimizacijos procesai itin latentiški. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras ir viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė “Spinter tyrimai” 2005 m. birželio 6–15

dienomis atliko šalies gyventojų tyrimą Omnibus metodu siekiant nustatyti Lietuvos gyventojų faktinę nusikalstamų veikų patirtį 2004 metais (viktimologinį tyrimą). Tyrimo lokalizacija buvo pasirinkta visa šalies teritorija. Iš viso apklausoje dalyvavo šalies gyventojai nuo 15 iki 75 m, apklausta 1003 respondentai. Nuo įvairių nusikalstamų veikų 2004 metais teigė nukentėję 16% apklaustųjų, nenukentėję 84%. Dauguma (91%) nukentėjusiųjų tapo vieno nusikaltimo auka. Vidutinis nusikalstamų įvykių skaičius, tenkantis vienam nukentėjusiajam – 1,14. Šio tyrimo ataskaitoje teigiama, kad į klausimą „Kiek kartų Jūs pats/ pati asmeniškai nukentėjote nuo įvairių nusikalstamų veikų/ nusikaltimų Lietuvoje 2004 metais“, atsakymai buvo tokie: 1 kartą - 143 asmenys (91 proc.) 2 kartus - 11 asmenų (7 proc.) 3 kartus - 2 asmenys 4,5 - kartus - po 1 asmenį. Dažniausiai pasitaikiusi nusikalstama veika – vagystė iš transporto priemonių (ją nurodė net 43,7% nukentėjusiųjų), antroje vietoje – kitokia vagystė (23,4%), trečioje – vagystė įsibraunant į gyvenamąją patalpą (20,9%). Kitų nusikalstamų veikų patirtis ženkliai mažesnė – sukčiavimas ir nesunkus kūno sveikatos sutrikdymas – po 8%, plėšimas – 5,7%. Su vagystėmis iš transporto priemonių dažniau teigė susidūrę vyrai, jaunesnio vidutinio amžiaus (25 – 45 m.) respondentai, moterys dažniau minėjo vagystę įsibraunant į gyvenamąją patalpą, kitokią vagystę, nuo kitokios nusikalstamos veikos – 2,5%. Vagysčių įsibraunant į gyvenamąją patalpą atvejais - įvykio vieta dažniau įvardinta miestas apskritai arba namai (namas/ butas), absoliuti dauguma respondentų akcentavo patirtą turtinę žalą, kurios įvertinimo vidurkis – 1688 Lt. Respondentai nurodė, jog nukentėjo nuo nepažįstamų, dauguma apie įvykį pranešė teisėsaugos institucijoms ir buvo pripažinti nukentėjusiais, kas trečias nurodė, jog ikiteisminis tyrimas pradėtas, analogiška dalis – nutrauktas. Vagysčių iš transporto priemonės atvejais - įvykio vieta dažniausiai įvardintas miestas apskritai, patirtos turtinės žalos vidurkis 344 Lt. Tyrimo dalyviai nukentėjo nuo nepažįstamų, keturi iš penkių pranešė teisėsaugos institucijoms, analogiška dalis pranešusiųjų buvo pripažinta nukentėjusiais, du trečdaliai nurodė, jog ikiteisminis tyrimas nutrauktas. Kitokių vagysčių atvejais - daugiausiai susidūrusių su „kitokios vagystės“ atveju nurodė jos metu netekę mobilaus telefono, pinigines, dokumentų, keletas respondentų įvardijo daiktų vagystę iš sandėliuko, garažo. Vagystės vietomis įvardinta miestas apskritai, viešasis transportas, gatvė, darbovietė, patirta turtinė žala respondentų vidutiniškai įvertinta 497 Lt, žala patirta iš nepažįstamųjų. Du trečdaliai susidūrusių su vagystėmis pranešė teisėsaugos institucijoms, vos daugiau nei pusė pranešusiųjų buvo pripažinti nukentėjusiais, dviem trečdaliais atvejų ikiteisminis tyrimas nutrauktas. 43% apklaustųjų jaučiasi greičiau nesaugūs/nesaugūs nuo nusikalstamų veikų, 37% pasirinko neutralią poziciją – nei saugus, nei nesaugus Greičiau nesaugūs/ nesaugūs dažniau jaučiasi vyresnio amžiaus (nuo 56 m.) tyrimo dalyviai, smulkūs verslininkai, ūkininkai, pensininkai, nepilnoje šeimoje (išsiskyrę, našliai) gyvenantys respondentai. Ženkliai dažniau nesaugūs jaučiasi tyrimo dalyviai, 2004 metais nukentėję nuo nusikalstamos veikos [66].

Per 1995 metus viso buvo užregistruota 41619 vagystės, iš kurių 32307 buvo privataus turto vagystės. Tai sudarė 77,6 proc. visų užregistruotų vagysčių. Iki pat 1999 metų buvo fiksuojamas privataus turto vagysčių didėjimas ir 1996 metais buvo užregistruotos 36926 (arba 82,8 proc. visų užregistruotų vagysčių), o lyginant su praėjusiais metais privataus turto vagysčių padaugėjo 4619 veikomis. 1997 metais buvo užregistruotos 39046 privataus turto vagystės (arba 82,7% visų užregistruotų vagysčių), o vagysčių padaugėjo 2120 veikomis. 1998 metais buvo užregistruotos 39165 vagystės, tačiau jos jau sudarė 81,2 proc. visų užregistruotų vagysčių, o lyginant su praėjusiais metais jų padaugėjo 119 vagyste. 1999 metais pastebimas privataus turto vagysčių mažėjimas- t.y. užregistruotos 37987 privataus turto vagystės, o tai sudarė 79,4 proc. visų užregistruotų vagysčių, o pačių vagysčių lyginant su 1998 metais sumažėjo 1178 veikomis. 2000 metais vėl padaugėjo privataus turto vagysčių ir tais metais jų buvo užregistruota 42365 vagystės, ir tai sudarė 79,6 proc. visų užregistruotų vagysčių, o kiekybine išraiška jų padaugėjo 4378. 2001 metais vėl nežymiai sumažėjo privataus turto vagysčių ir jų buvo užregistruota 38818 (arba 79,4 proc. visų vagysčių), arba 3547 veikomis mažiau negu per praėjusius metus. 2002 metais toliau gan žymiai mažėjo privataus turto vagysčių ir jų buvo užregistruota 34243 (arba 81,2 proc. visų užregistruotų vagysčių), arba jų sumažėjo 4575 nusikalstamomis veikomis. Tačiau 2003 metais vėl pradėjo daugėti privataus turto vagysčių ir tais metais jų buvo užregistruota 40015 (arba 82,3 proc. visų vagysčių), o tai buvo 5772 vagystėmis daugiau nei per 2002 metus. 2004 metais toliau daugėjo privataus turto vagysčių ir jų buvo užregistruota 42775 (arba 84,4 proc. visų vagysčių), arba 2760 vagystėmis daugiau. 2005 metais privataus turto vagysčių buvo užregistruota mažiau nei per 2004 metus (-5735 vagystės), ir šiais metais jų buvo užregistruota tik 37040, arba 5735 veikomis mažiau nei per 2004 metus, tačiau dėl bendro nusikalstamumo mažėjimo tai sudarė 85,2 % visų užregistruotų vagysčių (žr. priedų 16 lentelę).

Taigi, jeigu glausčiau apžvelgtume vagysčių skaičiaus kitimo tempus, matytume, kad per laikotarpį 1995 -1998 m. vagysčių daugėjo, 1999 m. buvo fiksuotas laikinas privataus turto vagysčių sumažėjimas, tačiau jau 2000 m. vagysčių padaugėjo. Po to sekusiu laikotarpiu 2001-2002 m. privataus turto vagysčių mažėjo, o 2003 m. vėl buvo užfiksuotas gan žymus privataus turto vagysčių padaugėjimas ir vagysčių toliau daugėjo 2004 m., nors nebe tokiais sparčiais tempais. 2005 metais jau buvo užfiksuotas vagysčių sumažėjimas (žr. priedų grafiką Nr. 10).

Jeigu paanalizuotume privataus turto vagysčių nusikalstamumo lygį, tai matyti, kad 1995 m. 100 000 Lietuvos gyventojų teko 890 privataus turto vagystės, 1996 metais- 1025 arba 135 vagystėmis daugiau nei per 1995 metus, 1997 metais – 1092 arba 67 vagystėmis daugiau nei per 1996 metus, 1998 metais- 1103 arba 11 vagystėmis daugiau nei tam pačiam gyventojų skaičiui teko privataus turto vagysčių per 1997 metus. 1999 metais 100 000 Lietuvos gyventojų teko -25 (arba viso 1078) vagystėmis mažiau nei per 1998 metus. 2000 metais vėl didėjo privataus turto vagysčių nusikalstamumo lygis ir jis yra 1211 vagystės 100 000 gyventojų (arba 133 veikomis

daugiau). 2001 metais nusikalstamumo lygis mažėjo ir 100 000 gyventojų tenka toliau kyla ir jis yra 96 mažesnis, arba viso 1115 nusikalstamų veikų 100 000 gyventojų. 2002 metais fiksuojamas dar mažesnis 128 veikomis privataus turto vagysčių nusikalstamumo lygis ir jis yra 987 privataus turto vagystės 100 000 gyventojų. 2003 metais privataus turto vagysčių daugėja ir šių nusikaltimų nusikalstamumo lygis padidėja 171 veikomis ir yra 1158 nusikalstamos veikos 100 tūkstančių gyventojų. 2004 metais nusikalstamumas dar auga 87 veikomis ir yra 1245 privataus turto vagystės 100 000 gyventojų. 2005 metais nusikalstamumo lygis krenta ir yra 1085 (arba 160 privataus turto vagystėmis) mažiau nei per 2004 m. (žr. priedų grafiką Nr. 11).

Jeigu panagrinėtume privataus turto vagysčių ištyrimą, tai matytume, kad privataus turto vagysčių ištyrimas svyravo tarp 25 proc. Iki 30 proc.- t.y. 1995 metais viso buvo ištirta 30.6 proc. privataus turto vagystės, 1996-1999 metais ištyrimas mažėjo nuo 28.4 proc. 1996 metais iki 26.4 proc. 1999 metais. 2000 metais ištyrimas pakilo iki 28.2 proc. Ir šis privataus turto vagysčių ištyrimas didėjimas tęsėsi iki 2002 metų, kuriais buvo išaiškinta 32.2 proc. Privataus turto vagysčių. 2003 metais vėl sumažėjo išaiškintų privataus turto vagysčių iki 25.2%, tačiau sekančiais metais privataus turto vagysčių ištyrimas padidėjo iki 26.8% privataus turto vagysčių, o 2005 metais privataus turto vagysčių išaiškinta buvo 26.2%. Taigi apibendrinant galima pasakyti, kad kiekybinė išaiškintų privataus turto vagysčių absoliučiais skaičiais nuo 1995 iki 1998 m. daugėjo, o nuo 1998 m. iki 2000 m. mažėjo, tačiau lyginant procentinę išaiškintų privataus turto vagysčių dalį su bendrai užregistruotomis privataus turto vagystėmis, nuo 1995 iki 2000 m. privataus turto vagysčių ištyrimo procentas mažėjo nuo 30.6 iki 26.4 (1999 m.). 2000 m. ir 2001 m. fiksuojamas tiek kiekybine, tiek procentine išraiškomis privataus turto vagysčių ištyrimo didėjimas ir 2002 m. ištiriama daugiausiai per tiriamąjį laikotarpį privataus turto vagysčių kiekybine išraiška- t.y. 12400, o procentinė šiais metais privataus turto vagysčių ištyrimo išraiška yra 31.9, didesnė procentinė išraiška fiksuojama tik 2002 m.-t.y. 32.2 proc., tačiau tais metais kiekybinė išaiškintų privataus turto vagysčių sumažėja iki 11032. 2003 m. žymiai sumažėja privataus turto vagysčių ištyrimo procentine išraiška- t.y. iki 25.2%, taip pat mažėja ir kiekybinė išraiška. 2004 m. išaiškintų privataus turto vagysčių vėl padaugėja iki 11449 nusikalstamų veikų, arba išaiškinama 26.8% visų privataus turto vagysčių, o 2005 metais ištyrimas vėl sumažėja ir nors procentinė ištyrimo išraiška sumažėjo nežymiai- t.y. iki 26.2%, tačiau pačių veikų ištiriama tik 9693. Taigi 2005 m. privataus turto vagysčių ištirta mažiausiai per visą tiriamąjį laikotarpį- tiek procentine išraiška- 26.2 %, tiek pačių ištirta veikų skaičiumi (grafikas Nr. 12).

II. 1 . VAGYSTĖS IŠ GYVENAMOSIOS PATALPOS

Nuo 1995 iki 1997 vagysčių iš gyvenamųjų patalpų Lietuvoje daugėjo. 1995 m. jų buvo užregistruota 7462, 1996 m. jų buvo užregistruota 1169 vagystėmis iš gyvenamosios patalpos daugiau, ir jų buvo užregistruota 8631. 1997 m. vagysčių iš patalpos buvo užregistruota 9424, arba 793 vagystėmis iš gyvenamosios patalpos daugiau. 1998 m. šios rūšies vagysčių sumažėjo 66 vagystėmis, ir jų buvo užregistruota 9180. 2000 m. vagysčių iš gyvenamosios patalpos nežymiai padaugėjo- t.y. 23 vagystėmis ir jų buvo užregistruota 9203. 2001 ir 2002 m. buvo užfiksuotas gan žymus vagysčių iš gyvenamųjų patalpų sumažėjimas-2001 m. vagysčių iš gyvenamųjų patalpų sumažėjo 556 vagystėmis ir jų buvo užregistruota 8647, o 2002 m. vagysčių iš patalpos buvo užregistruota dar 1658 vagystėmis iš gyvenamosios patalpos mažiau, ir jų buvo užfiksuota 6989. Reikėtų pažymėti, kad 2002 m. buvo užfiksuota mažiausiai vagysčių iš gyvenamųjų patalpų. Tačiau po šių dviejų vagysčių iš gyvenamųjų patalpų mažėjimo metų, 2003 ir 2004 m. vagysčių iš patalpos jau daugėjo ir 2003 m. jų buvo užregistruota 8573 (arba 1584 vagystėmis daugiau nei per 2002 metus), o 2004 m. vagysčių iš gyvenamosios patalpos buvo užregistruota 9174 (601 vagystėmis daugiau nei per 2003 metus). 2005 metais vagysčių iš gyvenamosios patalpos vėl sumažėjo iki 7065, arba 2109 vagystėmis iš gyvenamosios patalpos mažiau nei per 2004 metus (žr. priedų 17 lentelę, grafiką Nr. 13). Jeigu palygintume vagysčių iš gyvenamųjų patalpų skaičiaus kitimo tempus, lyginant su praėjusiais metais, tai matyti, kad matytume, kad 1995 m. vagysčių iš gyvenamųjų patalpų padaugėjo 48 vagystėmis, 1996 m. vagysčių iš gyvenamųjų patalpų augimo tempas buvo vienas iš didžiausių per tiriamąjį laikotarpį- t.y. jų padaugėjo 1169 vagystėmis. 1997 m. vagysčių iš gyvenamųjų patalpų toliau daugėjo ir jų padaugėjo 793 veikomis, panašus daugėjimas buvo užfiksuotas ir 2004 m. - tada jų padaugėjo 601 vagystėmis. 1998 ir 1999 m. vagysčių iš gyvenamosios patalpos mažėjo atitinkamai 178 ir 66 nusikalstamomis veikomis, 2000 m. buvo užfiksuotas nežymus vagysčių iš gyvenamosios patalpos padidėjimas- t.y. 23 vagystėmis. 2001 m. vagysčių iš gyvenamosios patalpos sumažėjo 556 veikomis, 2002 m. buvo užfiksuotas vienas iš didesnių vagysčių iš gyvenamosios patalpos skaičiaus mažėjimas- t.y. jų sumažėjo 1658 veikomis, didesnis vagysčių iš patalpų sumažėjimas buvo fiksuotas 2005 m., kai palyginus su praėjusiais metais jų buvo užfiksuota 2109 vagystėmis iš gyvenamosios patalpos mažiau. Pats didžiausias vagysčių iš gyvenamosios patalpos skaičiaus augimas buvo užfiksuotas 2003 m.- tuomet jų padidėjo 1584 vagystėmis. Palyginus vagysčių iš gyvenamosios patalpos nusikalstamumo lygį, tai 1995 m. 100 000 Lietuvos gyventojų buvo užfiksuotos 206 vagystės iš gyvenamosios patalpos, 1996-1997 m. toliau buvo fiksuojamas nusikalstamumo didėjimas ir jis sudarė atitinkamai 240 ir 264 vagystes iš gyvenamųjų patalpų 100 000 Lietuvos gyventojų. 1998 -1999 metais buvo užfiksuotas nežymus nusikalstamumo sumažėjimas iki atitinkamai 261 ir 260 vagysčių iš gyvenamųjų patalpų 100 000 gyventojų. 2000 m. buvo vagysčių iš gyvenamųjų patalpų nežymiai padaugėjo

iki 263 nusikalstamų veikų 100 tūkstančių gyventojų, o 2001-2002 m. vėl buvo šios rūšies nusikalstamumo sumažėjimas ir 2001 m. tai buvo 248, o 2002 m.- 201 vagystės iš gyvenamosios patalpos 100 000 gyventojų. 2003 m. nusikalstamumas padidėjo iki 248 vagysčių, o 2004 m. šios rūšies vagysčių padidėjo iki 267 vagysčių iš gyvenamosios patalpos. 2005 m. nusikalstamumo lygis sumažėjo iki 207 vagysčių iš gyvenamųjų patalpų 100 tūkstančių Lietuvos gyventojų (žr. priedų grafiką Nr. 13).

Palyginus vagysčių iš gyvenamosios patalpos lyginamąją dalį visų užregistruotų nusikalstamų veikų atžvilgiu procentine išraiška, tai 1995 metais vagystės iš gyvenamųjų patalpų Lietuvoje sudarė 12,3 proc. visų užregistruotų nusikaltimų, 1996 metais šios rūšies vagystės sudarė truputį didesnę visų užregistruotų nusikaltimų dalį ir tai buvo 12,7 proc. visų užregistruotų nusikaltimų. 1997 - 2002 metais vagysčių lyginamoji dalis visų užregistruotų nusikaltimų skaičiuje mažėjo ir ši lyginamoji dalis atitinkamai buvo 12,4 proc., 11,8 proc., 11,2 proc., 10,9 proc., ir 2002 metų 9,6 proc. visų užregistruotų nusikaltimų, išskyrus 1999 metus, kuomet lyginamoji dalis padidėjo 0,1 dalimi ir buvo 11,9 proc. visų nusikalstamų veikų atžvilgiu. 2003 metais pastebimas vagysčių iš gyvenamosios patalpos lyginamosios dalies didėjimas visų nusikaltimų skaičiuje ir šios vagystės sudaro 10,1 proc. visų užregistruotų nusikaltimų, tačiau tai buvo tik laikinas lyginamosios dalies sumažėjimas ir 2004 metais šių vagysčių lyginamoji dalis vėl sumažėjo ir sudarė 9,8 proc., o 2005 metais- rekordiškai mažą 7,9 proc. lyginamąją dalį visų užregistruotų nusikalstamų veikų atžvilgiu (žr. priedų grafiką Nr. 14).

Tačiau palyginus vagysčių iš gyvenamųjų patalpų sudėtinę dalį visų užregistruotų vagysčių dalyje (procentine išraiška) per tiriamąjį laikotarpį, tai 1995 metais vagystės iš gyvenamųjų patalpų sudarė 18 procentų visų užregistruotų vagysčių. 1996 – 1997 metais vagysčių iš gyvenamųjų patalpų lyginamoji dalis bendrame užregistruotų vagysčių skaičiuje didėja ir yra atitinkamai 19,4 proc. ir 20 proc. 1998 metais vagysčių iš gyvenamųjų patalpų sudėtinė dalis sumažėja iki 19,2 proc., tačiau 1999 metais ši dalis vėl padidėjo ir sudarė 20,6 proc. visų užregistruotų vagysčių. 2000 metais vagysčių iš gyvenamųjų patalpų sudėtinė dalis bendrame vagysčių skaičiuje buvo 17,3 proc. visų vagysčių, 2001 metais vagysčių iš patalpos sudėtinė dalis yra 17,7 proc. 2002 metais ši sudėtinė dalis yra 16,6 proc. (vienas iš mažiausių rodiklių per tiriamąjį laikotarpį), tačiau 2003 metais ir 2004 metais vagysčių iš gyvenamosios patalpos sudėtinė dalis bendrame vagysčių skaičiuje didėjo ir buvo atitinkamai 17,6 ir 18,1 proc. 2005 metais vagystės iš gyvenamosios patalpos sudarė mažiausią per tiriamąjį laikotarpį visų vagysčių dalį – t.y. 16,3 proc. (žr. priedų grafiką Nr. 15).

Jeigu panagrinėtume vagysčių iš gyvenamųjų patalpų ištyrimą, matytume, kad vagysčių iš patalpų ištyrimas nėra aukštas ir per tiriamąjį laikotarpį turėjo tendenciją mažėti, išskyrus kelerių metų išimtis. Taigi 1995 metais buvo išaiškinta 36,1 proc. visų vagysčių iš gyvenamųjų patalpų, 1996 metais šis ištyrimas sumažėjo iki 28,4 proc. (arba -7,7 proc.), 1997 metais

ištyrimas sumažėjo iki 25 proc.(arba – 3,4 proc.), 1998 metais ir 1999 metais šios rūšies vagysčių ištyrimas dar sumažėjo ir buvo 22,7 proc. (arba – 2,3 proc.). 2000 – 2001 metais ištyrimas gan nežymiai kilo ir 2000 metais jis buvo 25,1 (arba + 2,4 proc.), 2001 metais- 30,5 proc. (arba +5,4 proc.). Reikėtų pažymėti, kad šiais metais vagysčių iš gyvenamųjų patalpų ištyrimas buvo didžiausias pertiriamąjį laikotarpį. 2002 – 2003 metais ištyrimas vėl mažėjo ir jeigu 2002 metais jis sumažėjo tik 0,2 proc., tai 2003 metais ištyrimas buvo tik 24,6 proc. (arba - 5,7 proc.). 2004 metais ištyrimas padidėjo 2,4 proc. ir buvo 27 proc. , 2005 metais ištyrimas dar padidėjo 2,4 proc. ir buvo 29,4 proc. (žr. priedų grafiką Nr. 16).

II. 2. VAGYSTĖS IŠ PARDUOTUVIŲ IR KITŲ PREKYBOS VIETŲ

Nuo pat 1995 metų iki 2001 metų vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų nuolat daugėjo ir jeigu 1995 metais jų buvo užregistruota 1848 vagystės, tai 1996 metais jų jau buvo užregistruota 276 vagystėmis daugiau ir jų jau buvo užregistruota 2124 vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų. 1997 metais užregistruotų šios rūšies vagysčių dar padaugėjo 99 nusikalstamomis veikomis ir tais metais jų buvo užregistruota 2223. 1998 metais vagysčių iš parduotuvių skaičius dar padidėjo 91 veika ir 1998 metais jų buvo užregistruota 2314 vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų. 1999 metais vagysčių dar padaugėjo 245 veikomis ir jų viso buvo užregistruota 2559 vagystės. 2000 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų viso buvo užregistruota 2672, arba dar 113 veikomis daugiau nei per 1999 metus. 2001 -2002 metais pastebimas laikinas vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų mažėjimas ir 2001 metais užregistruotų vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų buvo užregistruota 2048, arba 624 veikomis mažiau nei per praėjusius metus, 2002 metais šios rūšies vagysčių buvo užregistruota dar 375 veikomis mažiau nei per 2001 metus ir būtent 2002 metais buvo užregistruota mažiausiai vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų per visą tiriamąjį laikotarpį - t.y. 1673. Tačiau jau 2003 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų pradeda daugėti ir jų užregistruojama jau 1384 nusikalstamomis veikos daugiau nei per 2002 metus, o 2003 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų užregistruojama net 3181, arba 124 vagystėmis daugiau nei per 2003 metus. Reiktų atkreipti dėmesį, kad 2003 metais buvo užregistruotas didžiausias šios rūšies vagysčių didėjimas per tiriamąjį laikotarpį, o 2004 metais- didžiausias per tiriamąjį laikotarpį vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų skaičius. 2005 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų, kaip ir kitų vagysčių rūšių, mažėja ir tais metais jų užregistruojama 2855, arba 326 vagystėmis mažiau (žr. priedų 18 lentelę, grafiką Nr. 17). Nagrinėjant vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų nusikalstamumo lygį, tai šis lygis kilo kartu vis daugiau užregistruojamų vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų skaičiumi ir jeigu 1995 metais 100 tūkstančių Lietuvos gyventojų teko 51 vagystė iš parduotuvių bei kitų

prekybos vietų, tai 1996 metais jų jau buvo 59 (+8), 1997 metais - 62 (arba +3), 1998 metais nusikalstamumo lygis pakilo dar 3 vienetais ir buvo 65 vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų, 1999 metais šios rūšies vagysčių 100 000 gyventojų teko 73 vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų (arba +8), 2000 m. nusikalstamumo lygis pakilo dar trimis vienetais ir 100 000 gyventojų teko 76 vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų. 2001 ir 2002 m. jų sumažėjo iki 59 (-17) ir 48 (-11) nusikalstamų veikų 100 tūkst. Lietuvos gyventojų. 2003 ir 2004 m. buvo užregistruotas didžiausias vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų nusikalstamumo lygis ir jis buvo atitinkamai 89 (+41) bei 93 (+4). 2005 m. vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų nusikalstamumo lygis sumažėjo ir jis buvo 84 (arba -9). (žr. priedų grafiką Nr. 18).

Vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų lyginamąją dalį visų užregistruotų nusikalstamų veikų atžvilgiu (procentais), matyti, kad šios rūšies vagystės sudaro beveik tokią pat lyginamąją dalį per visą tiriamąjį laikotarpį. 1995 m. vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų sudaro 3% visų užregistruotų nusikalstamų veikų, 1996 m. jos sudaro 3,1%, 1997 m. – 2,9%, 1998 m. vėl kaip ir 1995 m. šios rūšies vagystės sudaro 3% visų užregistruotų nusikalstamų. 1999 metais lyginamoji dalis truputį padidėjo ir jos sudarė 3,3% visų užregistruotų nusikalstamų, panaši lyginamoji dalis išliko ir 2000 m., kai vagystės iš parduotuvių ir kitų gyvenamųjų patalpų sudarė 3,2% visų užregistruotų nusikalstamų. 2001-2002 m. vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų lyginamosios dalys lyginant su visais užregistruotais nusikalstamais sumažėjo ir buvo atitinkamai 2,6 ir 2,3 procentai. 2003 m. vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų lyginamoji dalis per visą tiriamąjį laikotarpį yra didžiausia ir sudaro 3,6%, tačiau jau 2004 m. ši lyginamoji dalis vėl pradeda mažėti ir 2004 m. vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų sudaro 3,4%, o 2005 m.- 3,2%. Lyginant lyginamąją dalį vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų su visomis užregistruotomis vagystėmis, tai 1995 metais vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų sudarė 4,4 proc. visų užregistruotų vagysčių, 1996 metais jos sudarė 4,8 proc. visų užregistruotų vagysčių, 1997 metais šis dalis sumažėjo 0,1 procentine dalimi ir buvo 4,7 proc. 1998 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų sudarė bendram visų užregistruotų vagysčių skaičiuje dalis buvo 4,9 proc., 1999 ši procentinė dalis dar padidėjo iki 5,3, o 2000 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų pradėjo mažėti ir jos 2000 metais sudarė 5 proc. visų užregistruotų vagysčių, 2001 metais- 4,2 proc., 2002 metais- 4 proc. visų užregistruotų vagysčių. 2003 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų sudarė bendram visų užregistruotų vagysčių skaičiuje pakilo iki 6,3 proc., lygiai tokia pat ji išliko ir 2004 metais. Nors 2005 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų kiekybinė išraiška sumažėjo, tačiau dėl bendro sumažėjusio vagysčių skaičiaus, lyginamoji vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų dalis paliko iki 6,6 procentų ir yra didžiausia per visą tiriamąjį laikotarpį. (žr. priedų grafikus 19-20).

Vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų ištyrimas nuo 1995 metų iki 2000 metų augo ir jeigu 1995 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų buvo išaiškinta 676 vagystės, tai 1998 metais jų buvo išaiškinta 828 (arba + 191), 1997 metais ištyrimas dar padidėjo 191 vagyste iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų ir buvo 1019, 1998 metais šios rūšies vagysčių buvo išaiškinta dar 88 vagystėmis daugiau ir viso buvo išaiškinta 1107 vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų., o 1999 metais buvo aukščiausias per tiriamąjį laikotarpį ir buvo ištirtos 1205 vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų. Tais metais buvo išaiškinta dar 98 vagystėmis iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų. 2000 vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų aiškinamumas ima mažėti ir 2000 metas jų išaiškinama jau 40 vagysčių mažiau, (t.y. viso 1165 nusikalstamos veikos), 2001 metais šios rūšies vagysčių ištyrimas dar sumažėjo 222 ištirtomis vagystėmis ir jų buvo ištirta 943, 2002 metais ištirtų vagysčių buvo 781 (-38), o 2003 metais jų tebuvo ištirta tik 761, arba dar 20 vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų mažiau nei per 2002 metus. Beje, šis ištyrimo lygis yra antras pagal mažumą per tiriamąjį laikotarpį ir mažiau buvo išaiškinta tik 1995 metais. 2004 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų ištyrimas pakilo 403 ištirtomis veikomis ir buvo ištirta 1164 vagystės iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų, tačiau 2005 metais šių vagysčių ištyrimas vėl sumažėjo 155 išaiškintomis vagystėmis ir jų buvo ištirta 1009. Lyginant išaiškintų vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų ištyrimo procentinę dalį, matyti, kad jos kitimas gan panašus į ištyrimo kitimą, nagrinėjant jį kiekybine išraiška, tačiau yra skirtumų. 1995-1998 procentinė išaiškintų vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų ištyrimo dalis kilo ir buvo 1995 metais- 36,6 proc., 1996 metais- 39 proc., 1997 metais- 45,8, 1998 metais- 47,8 % ir tai yra aukščiausias rodiklis per tiriamąjį laikotarpį. Tačiau 1999 metais ištyrimo procentinė dalis yra sumažėjo iki 47,1% (t.y. -0,7 proc. mažiau nei per 1998 m.), tuo tarpu būtent tais metais šios rūšies vagysčių ištyrimas absoliučiais skaičiais yra didžiausias. 2000 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų buvo ištirta 43,6 %, t.y. dar 3,5 % mažiau nei per 1999 metus, tačiau 2001 metais ištyrimas padidėjo 2,4 %, o tuo tarpu ištyrimas kiekybine išraiška gan žymiai sumažėjo. 2002 metais ištyrimo procentas padidėjo gan nežymiai, t.y. tik 0,7 %, tačiau 2003 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų sumažėjo dar 5,5 % ir sudarė tik 41,2% visų užregistruotų vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų. Sekančiais – t.y. 2004 ir 2005 metais vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų dar mažėjo atitinkamai 4,6 ir 1,3% ir 2004 metais buvo išaiškinta tik 36,6%, o 2005 metais 35,3% visų užregistruotų vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų ir tai yra mažiausias ištyrimo procentas per visą tiriamąjį laikotarpį (žr. priedu grafikus 21-22).

II. 3. VAGYSTĖS IŠ TRANSPORTO PRIEMONIŲ

1995 metais buvo užregistruotos 3354 vagystės iš transporto priemonių, arba 923 vagystėmis daugiau nei per 1994 metus. 1996 metais šios rūšies vagysčių buvo užregistruota žymiai daugiau – t.y. 6060, arba 2706 vagystėmis iš transporto priemonių daugiau. Iki 1999 metų šios rūšies vagysčių toliau daugėjo- t.y. 1997 metais jų buvo užregistruota 1111 daugiau, arba viso 7171, 1998 metais- 9816, arba 2645 veikos. 1999 metais šios rūšies vagysčių pradėjo mažėti ir vagysčių iš transporto priemonių mažėjo iki 2003 metų. Taigi 1999 metais transporto priemonių vagysčių sumažėjo 1132 veikomis mažiau nei per 1998 metus, iš viso 8684, 2000 metais transporto priemonių vagysčių buvo užregistruota 7743, arba 941 vagyste mažiau nei per 1999 metus, 2001 metais šių vagysčių buvo užregistruota dar 1550 veikomis mažiau - t.y. 6193, 2002 metais buvo užregistruotas antras pagal mažumą vagysčių iš transporto priemonių skaičius – t.y. 5442, arba 751 veika mažiau nei per praėjusius metus. Tačiau 2003 – 2004 metais šios rūšies vagysčių pradėjo daugėti ir 2003 metais buvo užregistruota 537 veikomis daugiau ir viso buvo užregistruotos 5978 vagystės iš transporto priemonių, o 2004 metais jų jau buvo užregistruota 7616, arba 1638 nusikalstamomis veikomis daugiau nei per 2003 metus. 2005 metais vagysčių iš transporto priemonių vėl sumažėjo ir jų buvo užregistruota 7478, arba 138 vagyste iš transporto priemonių mažiau nei per 2004 metus (žr. priedų 19 lentelę, grafiką Nr. 23).

1995 m. 100 000 Lietuvos gyventojų teko 92 vagystės iš transporto priemonių, tačiau 1996 m. tam pačiam skaičiui gyventojų teko jau 168 vagystės iš transporto priemonių, arba 76 vagystėmis daugiau. 1997 m. šios rūšies vagysčių nusikalstamumo lygis buvo 201, arba dar 33 veikomis daugiau nei 1996 m., 1998 m. nusikalstamumo lygis pasiekė 277 ir buvo pats didžiausias per tiriamąjį laikotarpį. Per šituos metus nusikalstamumo lygis pakilo 76 nusikalstamomis veikomis daugiau nei per 1997 m. 1999 m. nusikalstamumo lygis sumažėjo 31 nusikalstama veika ir buvo 246, 2000 m. nusikalstamumas dar sumažėjo 25 veikomis ir buvo 221, o per sekančius dvejus metus nusikalstamumo lygis toliau mažėjo ir 2001 bei 2002 m. jis buvo atitinkamai 178 ir 157, arba atitinkamai sumažėjo 43 ir 21 veika. 2003 m. nusikalstamumas padidėjo 16 nusikalstamų veikų, ir buvo 173 nusikalstamos veikos 100 tūkstančių gyventojų. 2004 metais šios rūšies vagysčių nusikalstamumas padidėjo 49 veikomis ir buvo 222 nusikalstamos veikos 100 tūkstančių gyventojų. 2005 m. nusikalstamumo lygis sumažėjo 3 veikomis ir 100 000 gyventojų teko 219 vagysčių iš transporto priemonių (žr. priedų grafiką Nr. 24).

Lyginamoji vagysčių iš transporto priemonių dalis bendrame nusikalstamume 1995 metais sudarė 5,5 procentus. Šitais metais lyginamoji vagysčių iš transporto priemonių dalis buvo pati mažiausia per visą tiriamąjį laikotarpį. Nuo 1995 metų iki 1999 metų ši lyginamoji dalis (procentais) nuolat augo, todėl 1996 vagystės iš transporto priemonių sudarė 8,9 procentus

visų užregistruotų nusikaltimų (arba + 3,4 proc.), 1997 metais ši lyginamoji dalis jau buvo 9,5 procentai, o lyginant su 1996 metais lyginamoji dalis padidėjo dar 0,6 proc., 1998 metais vagystės iš transporto priemonių sudarė jau 12,6 procentus visų užregistruotų nusikaltimų, o lyginant su praėjusiais metais ši dalis padidėjo dar 3,1 procento. 1998 metais vagystės iš transporto priemonių sudarė didžiausią lyginamąją dalį per visą tiriamąjį laikotarpį. Nuo 1999 metų lyginamoji vagysčių iš transporto priemonių dalis bendrame nusikalstamume mažėjo ir sudarė 11,3 procento (arba -1,3 proc.), 2000 metais šios rūšies vagystės sudarė 9,4 procentus bendro nusikalstamumo (arba -1,9 proc.), 2001 metais lyginamoji dalis sumažėjo dar -1,6 proc. ir buvo 9,4 procentai visų užregistruotų nusikaltimų. 2002 ir 2003 metais transporto priemonių vagysčių lyginamoji dalis bendrame nusikalstamume dar labiau mažėjo ir 2002 metais ji sumažėjo 0,3 proc., o 2002 lyginamoji vagysčių iš transporto priemonių dalis bendrame nusikalstamume sumažėjo 0,5 proc. ir 2003 metais šios rūšies vagystės sudarė 7 procentus bendro nusikalstamumo. Tačiau jau 2004 metais vagysčių iš transporto priemonių lyginamoji dalis padidėjo 0,2 procentu ir sudarė 8,2 procentus bendro nusikalstamumo, o 2005 metais lyginamoji dalis padidėjo nors ir nežymiai- tik 0,1 procentu, tačiau 2005 metais vagystės iš transporto priemonių sudarė 8,3 procentus bendro nusikalstamumo. Tuo tarpu vagystės iš transporto priemonių sudaro gan žymią visų užregistruotų vagysčių dalį ir jeigu 1995 metais vagystės iš transporto priemonių sudarė tik 8,1 procentus, ir tai buvo pati mažiausia šios rūšies vagysčių lyginamoji dalis lyginant su visomis užregistruotomis vagystėmis, tai per visą tiriamąjį laikotarpį ši lyginamoji dalis gan ženkliai padidėjo ir 1996 metais vagystės iš transporto priemonių sudarė 13,6 procentus visų užregistruotų vagysčių (arba + 5,5 proc.), 1997 metais lyginamoji dalis dar padidėjo 1,6 procentais ir vagystės iš transporto priemonių sudarė 15,2 procentus visų užregistruotų vagysčių. Tai vienas iš aukščiausių rodiklių per tiriamąjį laikotarpį. 1998 metais vagysčių iš transporto priemonių lyginamoji dalis sumažėjo iki 12,4% (arba -2,8%), tačiau jau sekančiais metais (1999) vagystės iš transporto priemonių sudarė didžiausią dalį visų užregistruotų vagysčių per tiriamąjį laikotarpį – t.y. 18,1%, o lyginant su 1998 m. jų padaugėjo 5,4%. 2000 ir 2001 m. vagysčių iš transporto priemonių lyginamoji dalis mažėjo ir buvo atitinkamai 14,5% ir 12,7%, o lyginant su 1999 m. jų sumažėjo atitinkamai 3,6% ir 1,8%. 2002 ir 2003 m. lyginamoji vagysčių iš transporto priemonių dalis kito gan nežymiai ir per 2002 m. vagystės iš transporto priemonių sudarė 13% visų užregistruotų vagysčių (arba +0,3), o per 2003 m. ši lyginamoji dalis sumažėjo 0,7% ir buvo 12,3%. 2004 ir 2005 metais vagysčių iš transporto priemonių lyginamoji dalis didėjo ir 2004 metais buvo 15 proc. (arba +2,7 proc.), o 2005 metais vagysčių iš transporto priemonių lyginamoji dalis dar padidėjo 2,2 proc. ir buvo 17,2 procentai visų užregistruotų vagysčių iš transporto priemonių. Tai antras pagal didumą rodiklis per tiriamąjį laikotarpį (didesnis, kaip jau buvo minėta aukščiau, buvo 1999 metais). (žr. priedų grafikų Nr. 25- 26.)

1995 metais buvo ištirtos 695 vagystės iš transporto priemonių, arba 204 vagystėmis daugiau nei per praėjusius metus. Per sekančius trejus metus kiekybinis vagysčių iš transporto priemonių ištirimas didėjo ir 1996 metais šių vagysčių buvo ištirta 471 daugiau (arba +1166 vagystės), 1997 metais ištirimas dar padidėjo 337 vagystėmis ir viso buvo ištirta 1503 vagystės iš transporto priemonių, 1998 metais 281 vagyste iš transporto priemonių buvo ištirta daugiau nei per praėjusius metus. Taigi 1998 metų šios vagysčių rūšies ištirimas buvo vienas didžiausių per tiriamąjį laikotarpį, nes buvo ištirtos 1784 vagystės iš transporto priemonių. 1999 metais vagysčių iš transporto priemonių ištirimas sumažėjo 98 vagystėmis (viso buvo ištirta 1686), tačiau jau sekančiais, t.y. 2000 vagysčių ištirimas padidėjo 170 veika, ir šiais metais vagysčių iš transporto priemonių ištirimas buvo didžiausias per visą tiriamąjį laikotarpį, o pačių vagysčių iš transporto priemonių buvo ištirta 1856. Tačiau po šio laikino vagysčių iš transporto priemonių ištirimo padidėjimo, 2001 – 2003 m. ištirimas šios rūšies vagysčių mažėjo ir jeigu 2001 m. ištirimas sumažėjo 266 veikomis ir sudarė viso 1590 ištirtų vagysčių iš transporto priemonių, 2002 m. šių vagysčių ištirimas sumažėjo dar 337 nusikalstamomis veikomis ir buvo ištirta 1253 nusikalstamos veikos, o 2003 m. ištirimas dar sumažėjo 195 veika ir šios rūšies vagysčių ištirimo lygis pasiekė vieną iš žemiausių rodiklių per tiriamąjį laikotarpį (mažiau buvo ištirta kiekybine išraiška tik 1995 metais). 2004 m. ištirimo lygis laikinai padidėjo (+166 veika) ir viso buvo ištirtos 1224 vagystės iš transporto priemonių, o 2005 m. vagysčių iš transporto priemonių ištirimas sumažėjo 1127 nusikalstama veika ir per 2005 metus buvo ištirtos 1127 vagystės iš transporto priemonių. Tačiau jeigu paanalizuotume procentinę ištirimo dalį, matytume, kad šios rūšies vagysčių ištirimo kitimas kiekybine išraiška nesutampa su ištirimu procentine išraiška. Pvz. 1995 m. buvo ištirta mažiausias skaičius vagysčių iš transporto priemonių, tačiau ištirimas procentine dalimi buvo vienas didžiausių per tiriamąjį laikotarpį (aukštesnis buvo tik 1997 ir 2005 m.) ir viso buvo ištirta 20,7% visų užregistruotų vagysčių iš transporto priemonių. Sekančiais metais ištirimo procentinė išraiška daugiaž tolygiai svyravo į didėjimo ar mažėjimo pusę ir 1996 metais buvo ištirta 19,2 (arba – 1,5 proc.) visų vagysčių iš transporto priemonių, 1997 m.- jų jau buvo ištirta 21% (arba + 1,8%), 1998 m., nors kiekybinė ištirimo išraiška buvo viena didesnių, tačiau procentine išraiška ištirimo buvo 18,2%, arba sumažėjo 2,8% lyginant su 1998 m. 1999 m. vagysčių iš transporto priemonių ištirimas sudarė 19,4% (arba +1,2%), nors kiekybine išraiška ištirimas sumažėjo. 2000 m. ištirimas buvo 24% (arba +4,6%), tačiau tai nebuvo pati didžiausia procentinė ištirimo dalis, nors tais metais kiekybine išraiška šios rūšies vagysčių buvo ištirta daugiausiai. 2001 m. buvo užfiksuota didžiausia per tiriamąjį laikotarpį išaiškintų vagysčių iš transporto priemonių dalis – 25,7%, nors tais metais ištirimas kiekybine išraiška sumažėjo. Per visus sekančius metus iki 2006 metų vagysčių iš transporto priemonių ištirimas procentine išraiška mažėjo ir 2002 m. jis buvo 23% (arba – 2,7%), 2003 m. – 17,7% (arba – 5,3%), 2004 m. – 16,1% (-1,6%), 2005 m. ištirimo vagysčių iš transporto priemonių dar

sumažėjo 1% ir buvo ištirta tik 15,1% visų užregistruotų vagysčių iš transporto priemonių. Tai pats mažiausias rodiklis šios rūšies vagysčių ištyrimo procentine išraiška (žr. priedų grafikus Nr. 26-27).

II. 4. TRANSPORTO PRIEMONIŲ VAGYSTĖS

Transporto priemonių vagystės ir automobilių vagystės- šias dvi vagysčių rūšis geriausia analizuoti kartu, nes jos labai tarpusavyje susijusios, be to, didžiąją dalį transporto priemonių vagysčių sudaro būtent automobilių vagystės. Taigi 1995 metais transporto priemonių vagysčių buvo užregistruota 6738, arba 394 vagystėmis mažiau nei per 1994 metus. Iš šių transporto priemonių vagysčių, buvo pavogti 4505 automobiliai(arba 231 automobilio vagyste daugiau nei per 1994 metus). 1996 metais transporto priemonių vagysčių sumažėjo 471 nusikalstama veika, ir jų buvo užregistruota 6267, o iš šio vagysčių 3905 buvo automobilių vagysčių. Viso automobilių buvo pavogta 600 mažiau nei per 1995 metus. 1997 – 1998 metais transporto priemonių vagysčių daugėjo ir jeigu per 1997 metus transporto priemonių vagysčių padaugėjo 430 nusikalstama veika, tai per 1998 metus jų padaugėjo dar 249 nusikalstama veika ir iš viso tais metais buvo užregistruotos 6948 transporto priemonių vagystės. Tuo tarpu 1997 metais automobilių vagysčių sumažėjo 100 vagysčių ir jų buvo užregistruota 3805, bet 1998 metais automobilių vagysčių padaugėjo 358 nusikalstama veika ir jų buvo užregistruota 4163. 1999 metais mažėjo ir transporto priemonių vagysčių, ir automobilių vagysčių, ir tais metais transporto priemonių vagysčių sumažėjo 275 nusikalstama veika ir viso buvo užregistruota 6671 transporto priemonių vagystė, tuo tarpu automobilių vagysčių sumažėjo 488 veikomis ir viso buvo užregistruota 3675 automobilių vagystė. 2000 metais abiejų rūšių vagysčių žymiai padaugėjo, ir jeigu automobilių vagysčių padaugėjo 1510 nusikalstama veika ir viso jų buvo užregistruota 5185, tai transporto priemonių vagysčių padaugėjo net 2335 ir viso buvo užregistruota 9006 transporto priemonių vagystė. Reikėtų pažymėti, kad būtent 2000 metais buvo didžiausias transporto priemonių vagysčių skaičiaus augimas ir tais metais buvo užregistruotas vienas didžiausių transporto priemonių vagysčių kiekybine išraiška rodiklių per visą tiriamąjį laikotarpį. Tuo tarpu 2000 metais automobilių vagysčių taip pat žymiai daugėjo – t.y. padaugėjo 1510 vagyste ir tai buvo antras pagal didumą automobilių vagysčių skaičiaus augimas per tiriamąjį laikotarpį, tačiau automobilių vagysčių buvo užregistruotas ne pats didžiausias skaičius- jis buvo 5185. Ir jeigu per 2001 metus transporto priemonių vagysčių sumažėjo 82 nusikalstamomis veikomis ir buvo užregistruotos 8924 transporto priemonių vagystės, tai užregistruotų automobilių vagysčių skaičius dar padidėjo 637 nusikalstamomis veikomis ir būtent 2001 metais buvo užregistruota vienas iš didžiausių automobilių vagysčių kiekybine išraiška rodiklių per tiriamąjį laikotarpį – t.y. 5822. 2002 metais mažėjo ir transporto priemonių vagysčių, ir automobilių vagysčių. Transporto priemonių vagysčių sumažėjo gan

ženkliai- 760 vagyste, ir viso jų buvo užregistruota 8164, tuo tarpu automobilių vagysčių sumažėjo ne taip ženkliai kaip transporto priemonių vagysčių – ir viso buvo užregistruota 5716 automobilio vagystė (arba 106 automobilio vagyste mažiau nei per praėjusius metus). 2003 metais vagysčių vėl pradėjo daugėti ir transporto priemonių vagysčių padaugėjo 1139, o automobilių vagysčių-732, ir viso buvo užregistruota 6448 automobilio vagystė bei 9303 transporto priemonių vagystė. Būtent 2003 metais buvo užregistruota daugiausia transporto priemonių vagysčių. 2004 metais transporto priemonių ir automobilių vagysčių mažėjo, ir transporto priemonių vagysčių buvo užregistruota 8333 (arba -970), o automobilių vagysčių buvo užregistruota 5865 (arba -583). Per 2005 metus išliko transporto priemonių ir automobilių vagysčių mažėjimo tendencijos ir per tuos metus transporto priemonių vagysčių dar sumažėjo 2221 veika, o viso buvo užregistruotos 6112 transporto priemonių vagystė, o automobilių vagysčių skaičiaus mažėjimas buvo pats didžiausias per visą tiriamąjį laikotarpį-t.y. 1717, ir pačių automobilių vagysčių viso buvo užregistruota 4138 (žr. priedų 20 lentelę, grafiką Nr. 28).

1995 metais 100 000 Lietuvos gyventojų teko 186 transporto priemonių vagystė, arba 115 automobilių vagysčių. 1996 metais tam pačiam skaičiui gyventojų teko 12 transporto priemonių vagysčių mažiau ir nusikalstamumo lygis transporto priemonių vagysčių buvo 174, o 100 000 gyventojų teko 108 automobilių vagysčių(arba 7 vagystėmis mažiau nei per 1995 metus). 1997 - 1998 metais transporto priemonių vagysčių nusikalstamumo lygis kilo atitinkamai 13 ir 9 veikomis ir buvo 187 ir 196 transporto priemonių vagystės 100 tūkstančių gyventojų, tuo tarpu 1997 metais automobilių vagysčių nusikalstamumas sumažėjo 2 veikomis ir tam pačiam gyventojų skaičiui teko 106 automobilių vagystės, tačiau 1998 metais šios rūšies nusikalstamumas taip pat padidėjo (+11) ir buvo 117 automobilių vagystės 100 000 gyventojų. 1999 metais abiejų rūšių vagysčių nusikalstamumas mažėjo ir transporto priemonių nusikalstamumas buvo 189 (arba -7), o 100 000 gyventojų teko 104 automobilių vagystės (arba -13). 2000 metais nusikalstamumo lygis vėl pakilo ir transporto priemonių vagysčių nusikalstamumo lygis buvo 257 (arba +68), o automobilių vagysčių nusikalstamumo lygis pasiekė 148 (arba +44). 2001 metais sumažėjo tik transporto priemonių vagysčių (-1) ir 100 000 gyventojų teko 256 transporto priemonių vagystės, tuo tarpu automobilių vagysčių nusikalstamumo lygis pakilo 19 veikų tam pačiam gyventojų skaičiui ir buvo 167 automobilių vagystės 100 000 gyventojų. 2002 metais transporto priemonių ir automobilių vagysčių nusikalstamumo lygis sumažėjo ir 100 000 gyventojų teko 235 (arba -21) transporto priemonių vagystės, o tam pačiam skaičiui gyventojų teko 165 (arba-2) automobilių vagystės. 2003 metais abiejų rūšių nusikalstamumas vėl padidėjo ir 100 tūkstančių Lietuvos gyventojų teko 262 (arba + 27) transporto priemonių vagystės, arba 165 (+22) automobilių vagystės. 2004 metais transporto priemonių vagysčių nusikalstamumo lygis dar labiau pakilo (+19) ir buvo 243 transporto priemonių vagystės 100 000 gyventojų, o automobilių vagysčių, tenkančių 100 000 gyventojų,

sumažėjo 16 ir buvo užregistruotos 171 automobilio vagystės 100 000 gyventojų. 2005 metais toliau mažėjo automobilių vagysčių (-50) ir 100 000 gyventojų teko 121 automobilio vagystė, o transporto priemonių vagysčių sumažėjo 64 veikomis 100 000 gyventojų ir šios rūšies vagysčių buvo užregistruota 179.(žr. priedų grafiką Nr. 29). Transporto priemonių vagystės 1995 metais sudarė 11,1 % visų užregistruotų nusikaltimų, arba 16,2 % visų užregistruotų vagysčių. 1996 metais transporto priemonių vagystės sudarė tik 9,2 % (arba -1,2%) visų užregistruotų nusikaltimų, o 1997 metais šios vagystės sudarė 8,8% bendro užregistruoto nusikalstamumo. Tuo tarpu transporto priemonių vagysčių lyginamoji dalis visų užregistruotų vagysčių skaičiuje mažėjo tik 1996 metais (-2,1%) ir transporto priemonių vagystės sudarė 14,1 % visų užregistruotų vagysčių, tuo tarpu 1997 metais jų nežymiai padaugėjo (+0,1) ir buvo 14,2 % , o 1998 metais jų dar 0,2 % padaugėjo ir buvo 14,4 % visų užregistruotų vagysčių. 1999 metais transporto priemonių vagysčių lyginamoji dalis tiek bendrame nusikalstamume, tiek bendrame vagysčių nusikalstamume mažėjo ir transporto priemonių vagystės sudarė 8,7 % (-0,2%) bendro užregistruoto nusikalstamumo, arba 14,4 (-0,4%) visų užregistruotų vagysčių. 2000-2002 metais transporto priemonių vagysčių lyginamoji dalis tiek bendrame nusikalstamume, tiek bendrame vagysčių nusikalstamume didėjo, ir 2000 metais šios vagystės sudarė 11% (+2,3%) bendro nusikalstamumo, 2001 metais- 11,3 % (+0,3%), o 2001 metais transporto priemonių vagystės sudarė 17 proc.(+3%) visų užregistruotų vagysčių, ir 2001 metais 18,2 (+1,8%) visų užregistruotų vagysčių. Nuo 2002 metų transporto priemonių vagysčių lyginamoji dalis bendrame nusikalstamume pradeda mažėti ir mažėjo iki 2006 metų, o būtent 2002 metais lyginamoji dalis buvo 11,2 % (-0,1%), 2003 metais – 11 % (-0,2%), 2004 metais – 8,9 % (-0,1%), 2005 metais- 6,8 % (-2,1%). Tuo tarpu transporto priemonių vagysčių lyginamoji dalis bendrame vagysčių nusikalstamume 2002 metais dar nemažėjo, o padidėjo 1,2 % ir buvo 19,4 %. Tai didžiausia transporto priemonių vagysčių lyginamoji dalis bendrame užregistruotų vagysčių skaičiuje. Nuo 2003 metų transporto priemonių lyginamoji dalis bendrame vagysčių nusikalstamume taip pat pradėjo mažėti ir 2003 metais lyginamoji dalis buvo 19,1 %(-0,3%), 2004 metais transporto priemonių vagystės sudarė 14,4% visų užregistruotų vagysčių (-4,7%), o 2005 metais transporto priemonių vagystės sudarė 14,1 % visų vagysčių (-0,3%). Automobilių vagysčių lyginamoji dalis bendrame nusikalstamume 1995 metais buvo 7,4 % ir tai vienas aukščiausių rodiklių šios rūšies vagysčių lyginamosios dalies. Toliau 1996-1997 metais automobilių vagysčių lyginamoji dalis bendrame nusikalstamume mažėjo atitinkamai -2,1 % ir -0,3 % ir automobilių vagystės sudarė 5,3 ir 5 procentus visų užregistruotų nusikaltimų. 1998 metais automobilių vagysčių lyginamoji dalis nežymiai pakilo ir buvo 5,3 % (+0,3 %), 1999 metais automobilių vagystės bendrame nusikalstamume sudarė 4,8%(-0,5%), 2000 automobilių vagysčių lyginamoji dalis pakilo 1,5 % ir šios vagystės sudarė 6,3 % visų užregistruotų nusikaltimų. 2001 metais automobilių vagysčių lyginamoji dalis padidėjo dar 1 % ir buvo 7,3 %,

2002 metais automobilių vagystės sudarė 7,9 procentus visų užregistruotų nusikaltimų ir tai yra aukščiausias rodiklis per tiriamąjį laikotarpį. 2003 metais automobilių vagysčių lyginamoji dalis bendrame nusikalstamume vėl pradeda mažėti ir 2003 metais ji yra 7,6 % (-0,3%), 2004 metais lyginamoji dalis sumažėjo dar 1,3 % ir buvo lygi 6,3%, o 2005 metais lyginamoji automobilių vagysčių dalis sumažėjo dar 1,7 % ir automobilių vagystės tais metais sudarė 4,6% visų užregistruotų nusikaltimų. Tai pats mažiausias automobilių vagysčių lyginamosios dalies rodiklių per tiriamąjį laikotarpį. Jeigu analogiškai palygintume automobilių vagysčių lyginamąją dalį bendro vagysčių skaičiaus atžvilgiu, tai šio rodiklio kitimas yra beveik analogiškas lyginamosios dalies visų nusikaltimų atžvilgiu skaičiaus kitimui, išskyrus 1999 metus, kai automobilių vagysčių lyginamoji dalis bendrame nusikalstamume nežymiai sumažėjo, tuo tarpu automobilių vagysčių lyginamoji dalis bendrame vagysčių skaičiuje padidėjo 1,1%. Taigi automobilių vagystės 1995 metais sudarė 10,9 % visų užregistruotų vagysčių, 1996 metais ir 1997 metais lyginamoji dalis sumažėjo ir atitinkamai buvo 8,6 (-2,3%) ir 8,1%(-0,5%), nuo 1998 iki 2003 metų automobilių vagysčių bendrame vagysčių skaičiuje lyginamoji dalis didėjo nuo 8,6% 1998 metais iki 13,6% 2002 metais ir būtent tais metais automobilių vagysčių bendrame vagysčių skaičiuje lyginamoji dalis buvo didžiausia. Nuo 2003 metų iki pat 2006 metų automobilių vagysčių lyginamoji dalis mažėjo ir 2003 metais ji buvo 13,3%(-0,3%), 2004 metais- 11,6%(-1,7%), ir 2005 metais- 9,5%(-2,1%) (žr. priedų grafikus Nr. 30-31).

1995 metais buvo ištirtos 1637 transporto priemonių vagystės, o tai sudarė 24.3 % visų transporto priemonių vagysčių. Nors 1996 metais transporto priemonių vagysčių ištyrimas sumažėjo 82 nusikalstamom veikom, tačiau šių vagysčių ištyrimas procentine išraiška pakilo ir buvo 24.8 %. 1997 metais buvo ištirta 93 transporto priemonių vagysčių daugiau, tačiau ištyrimo procentas sumažėjo iki 24.6% -0.2%). 1998 metais transporto priemonių vagysčių ištyrimas sumažėjo tiek procentine išraiška, tiek kiekybine išraiška- t.y. per tuos metus buvo ištirta 261 vagyste mažiau ir viso buvo ištirta 1387 transporto priemonių vagystės, o ištyrimo procentinė išraiška sumažėjo 0.6% ir buvo ištirta tik 20% transporto priemonių vagysčių. Būtent 1998 metais transporto priemonių ištyrimas procentine išraiška buvo pats mažiausias per visą tiriamąjį laikotarpį. Ir nors 1999 metais ištyrimas sumažėjo dar 34 transporto priemonių vagystėmis ir tais metais ištirtos 1353 transporto priemonių vagystės yra pats mažiausias kiekybine išraiška rodiklis per tiriamąjį laikotarpį, tačiau procentine išraiška ištyrimas padidėjo 0.3% ir buvo ištirta 20.3 % visų transporto priemonių vagysčių. 2000 metais transporto priemonių vagysčių ištyrimas kiekybine išraiška padidėja gan žymiai- t.y. buvo ištirta 486 vagystėmis daugiau nei per praėjusius metus, tačiau procentinė ištyrimo išraiška padidėjo labai nežymiai- tik 0.1% ir viso tais metais buvo ištirta 20.4 % transporto priemonių vagysčių. 2001 metais ištyrimas kiekybine išraiška dar labiau padidėjo ir viso buvo ištirta 2040 (arba + 201) transporto priemonių vagysčių ir tai buvo pats didžiausias ištirtų transporto priemonių vagysčių skaičius per tiriamąjį laikotarpį,

tačiau ištyrimo procentinė išraiška padidėjo ne taip žymiai kaip kiekybinė išraiška ir viso buvo ištirta 22.9% (arba +2.5%) transporto priemonių vagysčių. 2002-2003 metais transporto priemonių vagysčių ištyrimas kiekybine išraiška sumažėjo atitinkamai -298 ir -204 nusikalstamomis veikomis ir tais metais buvo ištirtos atitinkamai 1742 ir 1538 transporto priemonių vagystės. Procentinė ištyrimo išraiška 2002-2003 metais taip pat mažėjo ir jeigu 2002 metais dar buvo ištirta 21.3% (arba-1,6%) transporto priemonių vagysčių, tai 2003 metais ištyrimas dar sumažėjo -4,8% ir buvo tik 16.5%. Tai pati mažiausia procentinė transporto priemonių vagysčių ištyrimo išraiška per tiriamąjį laikotarpį. 2004 metais transporto priemonių vagysčių ištyrimas padidėjo 209 vagystėmis ir buvo 1747, o procentinė ištyrimo išraiška padidėjo 4,5 % ir viso buvo ištirta 21 % visų transporto priemonių vagysčių. 2005 metais transporto priemonių vagysčių ištyrimas kiekybine išraiška sumažėjo 389 veikomis ir viso buvo ištirta 1358 transporto priemonių vagystės(tai vienas žemiausių rodiklių per tiriamąjį laikotarpį, mažiau buvo ištirta tik 1999 metais), tačiau dėl transporto priemonių vagysčių skaičiaus sumažėjimo, ištyrimo procentinė dalis pakilo 1.2 % ir viso per 2005 metus buvo ištirta 22.2 % visų transporto priemonių vagysčių. Taigi iš šitos analizės matyti, kad transporto priemonių vagysčių ištyrimo kitimas kiekybine išraiška nesutampa su ištyrimu procentine išraiška.

1995 m. buvo išaiškintos 724 automobilių vagystės, o tai sudarė 16.1% visų užregistruotų automobilių vagysčių. 1996 m. automobilių vagysčių ištyrimas sumažėjo dar 128 veikomis ir tai buvo 15.3% (arba -0.8%) visų užregistruotų automobilių vagysčių. 1997 metais automobilių vagysčių buvo ištirta 102 nusikalstamomis veikomis daugiau ir iš viso buvo ištirta 698 automobilių vagystės, o tai sudarė 18.3 % visų automobilių vagysčių. Lyginant su praėjusiais metais, automobilių vagysčių ištyrimas padidėjo 3 %. 1998 – 1999 m. automobilių vagysčių kiekybinė išraiška sumažėjo atitinkamai -178 ir -72 ir viso buvo ištirtos 520 ir 448 automobilių vagystės, tuo pačiu procentinė automobilių vagysčių ištyrimo išraiška taip pat mažėjo ir 1998 m. buvo ištirta 12.5% (arba -5.8%) automobilių vagysčių, tuo tarpu 1999 m. buvo ištirta tik 12.2% automobilių vagysčių (-0.3%), o tai vienas mažiausių automobilių vagysčių ištyrimo procentinės išraiškos rodiklių per tiriamąjį laikotarpį. 2000-2001 metais automobilių vagysčių ištyrimas tiek kiekybine, tiek procentine išraiška didėjo ir 2000 m. jau buvo ištirta 338 vagystėmis daugiau(tai yra vienas didžiausių ištyrimo skaičiaus didėjimas) ir viso buvo ištirtos 786 automobilių vagystės, tačiau tai tesudarė 15.2% visų užregistruotų automobilių vagysčių, o ištyrimo procentinė išraiška padidėjo +3%. 2001 m. buvo ištirta dar 121 automobilio vagyste daugiau ir t.y. 907. Tačiau procentinė automobilių vagysčių išraiška padidėjo tik 0.4% ir visos ištirtos vagystės sudarė 15.6% visų užregistruotų automobilių vagysčių. 2002 ir 2003 m. tiek procentinė, tiek kiekybinė automobilių vagysčių ištyrimo dalis mažėjo ir 2002 m. automobilių vagysčių buvo ištirta 836 (arba -71), o 2003 m. buvo ištirtos 717 automobilių vagystės (arba -119). Procentinė automobilių vagysčių ištyrimo dalis sumažėjo per 2002 m. 1% ir viso buvo ištirta 14.6%, o 2003

m.- 11.1% (arba -3.5%0 automobilių vagysčių. 2003 m. automobilių vagysčių ištyrimo procentinės dalies rodiklis yra pats žemiausias per tiriamąjį laikotarpį. 2004 m. automobilių vagysčių ištyrimas padidėjo 277 veikomis ir viso buvo ištirta 994 – taigi per šiuos metus buvo ištirta daugiausiai automobilių vagysčių (kiekybine išraiška). Procentinė automobilių vagysčių ištyrimo dalis taip pat padidėjo (5.9%) ir viso buvo ištirta 17% visų užregistruotų automobilių vagysčių. 2005 m. kiekybine išraiška automobilių vagysčių ištyrimas sumažėjo 105 nusikalstamam veika ir buvo 889, tačiau procentinė automobilių vagysčių ištyrimo dalis padidėjo +4.5% ir būtent 2005 m. automobilių vagysčių ištyrimo procentinė dalis buvo pati didžiausia (viso buvo ištirta 21.5% visų automobilių vagysčių) per visą tiriamąjį laikotarpį. Taigi išanalizavus automobilių vagysčių ištyrimą, matyti, kad automobilių vagysčių ištyrimo lygis nėra aukštas ir nesiekia net 20% (žr. priedų grafikus Nr. 32-34).

Viena opiausių problemų Lietuvoje 1999–2004 metais – autotransporto priemonių vagystės. Kadangi Lietuva geografiškai yra tarp Vakarų ir Rytų Europos, per ją autotransporto priemonės gabenamos į Nepriklausomų Valstybių Sandraugą. Į Lietuvą importuojama vis daugiau autotransporto priemonių. Minėti veiksniai ir esama socialinė bei ekonominė būklė lemia autotransporto priemonių vagysčių gausėjimą. Autotransporto priemonių vagystės – viena pelningiausių nusikalstamų veikų, vykdomų Lietuvoje ir užsienio valstybėse veikiančių organizuotų nusikalstamų grupuočių, kurios dažniausiai glaudžiai bendradarbiauja. Autotransporto priemonės vagystė dažniausiai susijusi su daugeliu kitų nusikalstamų veikų, į kurias įtraukiama vis daugiau asmenų. Pastaraisiais metais (2000–2004 m.) atsirado naujų formų nusikalstama veikla – sukčiavimas, susijęs su draudimo išmokų gavimu už tariamai pavogtą autotransporto priemonę ir juridiniais asmenimis, kurie verčiasi autotransporto priemonių išperkama nuoma. Apie tokias nusikalstamas veikas dažniausiai sužinoma, kai neteisėtai pasisavinta autotransporto priemonė būna išgabenta į kitos valstybės teritoriją ir realizuota užsienio valstybių piliečiams. Apie 70 procentų 2000–2004 metais Lietuvoje pavogtų autotransporto priemonių sudarė 10–18 metų senumo autotransporto priemonės, kurios išardytos ir realizuotos kaip naudotos detalės. Daugiausiai pagrobiamos yra VW, Audi, Mercedes Benz, BMW markių automobiliai (dar kriminalistų vadinamas Lietuvos ketvertukas). Daugiausiai pavogiami automobiliai – VW sudaro apie 34%, AUDI – 21%, MERCEDES BENZ ir BMW – apie 8%, Mazda, Opel, Ford- apie 4%, kitų automobilių markės sudaro – 17%. Tačiau pastaruoju metu pastebima, kad vis daugiau pagrobiamas ir Japonijoje pagamintų automobilių – Toyota, Mitsubishi, Lexus. Tarp pagrobiamų naujų automobilių populiariausi yra Toyota RAV4, Honda CR-V, BMW X5, Honda Accord. Pagal pagrobimų vietas, daugiausiai automobilių – 93 % yra pagrobiami iš kitų vietų, apie 6% automobilių buvo pagrobti iš garažų bei 1 % automobilių buvo pagrobtas iš saugomų aikštelių. [36, P.26-27].

II. 5. GYVULIŲ VAGYSTĖS

Per tiriamąjį laikotarpį 1995 metais buvo užregistruota daugiausiai gyvulių vagysčių- t.y. 2017, arba 4.8 proc. visų užregistruotų vagysčių Lietuvoje. 1996 metais gyvulių vagysčių sumažėjo iki 1765 (arba 3.9 proc.) visų užregistruotų vagysčių. 1997 – 1999 metais šios rūšies vagysčių ir toliau mažėjo ir 1997 metais Lietuvoje buvo užregistruotos 1409 gyvulių vagystės (arba 3 proc. visų vagysčių), 1998 metais- 1109 gyvulių vagysčių (arba 2.3 proc. visų vagysčių), 1999 metais- 741 gyvulių vagystės (arba 1.5 proc. visų vagysčių). 2000 -2001 metais gyvulių vagysčių vėl padaugėjo ir jų buvo registruojama 1118 (arba 2.1 proc. visų vagysčių) ir 1429 (arba 2.9 proc. visų vagysčių). 2002 ir 2003 metais gyvulių vagysčių vėl sumažėjo ir jų buvo užregistruota 784 (arba 1.8 proc. visų vagysčių) ir 589 (arba 1.2 proc. visų vagysčių). 2004 metais gyvulių vagysčių vėl nežymiai padaugėjo ir jų buvo užregistruota 604 (arba 1.2 proc. visų vagysčių), o 2005 užregistruota mažiausiai gyvulių vagysčių –t.y. 387 (arba 0.9% visų vagysčių) (žr. priedų 22 lentelę, grafiką Nr. 35).

Taigi jei lygintume šios vagysčių rūšies augimo ir mažėjimo dinamiką, tai matytume, kad 1995 metais 800 gyvulių vagystėmis buvo užregistruota mažiau nei per 1994 metus. Iki pat 1999 metų gyvulių vagysčių mažėjo ir per 1996 metus jų buvo užregistruota mažiau 252 vagystėmis mažiau nei per 1995 metus, 1997 metais- 356 vagystėmis mažiau nei per 1995 metus, 1997 metais- 356 vagystėmis mažiau nei per 1996 metus, 1998 metais- 300 vagystėmis mažiau nei per praėjusius metus, 1999 metais- 368 vagystėmis mažiau nei per 1998 metus. 2000 metais gyvulių vagysčių padaugėjo 377, o per 2001 metus jų taip pat buvo užregistruota 310 vagysčių daugiau nei per 2000 metus. 2002 ir 2003 metais gyvulių vagysčių mažėjo atitinkamai 645 ir 195 vagystėmis. 2004 metais gyvulių vagysčių padaugėjo 15 , tačiau per 2005 metus jų buvo užregistruota 217 vagysčių mažiau nei per 2004 metus ir 2005 metais jų buvo užregistruota mažiausiai .

Nagrinėjant gyvulių vagysčių nusikalstamumo lygį 100 000 gyventojų, tai matome, kad 1995 metais 100 000 Lietuvos gyventojų teko 56 gyvulių vagystės, 1996 metais- 49 gyvulių vagystės, 1997 metais- 39 , 1998 metais-31, o 1999 metais- 21 gyvulių vagystė. 2000 ir 2001 metais, kaip jau buvo minėta aukščiau, gyvulių vagysčių padaugėjo ir nusikalstamumo lygis pasiekė 32 bei 41 atitinkamai gyvulių vagystes 100 000 gyventojų. 2002 ir 2003 metais gyvulių vagysčių mažėjo ir 2002 metais 100 000 gyventojų jų teko 23, o 2003 metais- 17 gyvulių vagysčių. 2004 metais gyvulių vagysčių nusikalstamumo lygis buvo 18, o 2005 metais- 11 gyvulių vagysčių 100 000 gyventojų. (žr. priedų grafiką Nr. 36).

Jeigu palygintume gyvulių vagysčių lyginamąją dalį visų nusikalstamų veikų atžvilgiu, matytume, kad ši nusikaltimų rūšis sudaro tikrai mažą visų nusikaltimų dalį- t.y. 1995 metais gyvulių vagystės sudarė 3.3 proc. visų užregistruotų nusikaltimų, 1995 metais- 2.6 proc., nuo 1997 iki 1999 metų ši lyginamoji procentinė dalis dar labiau mažėjo ir 1999 metais gyvulių

vagystės sudarė 1.0 proc. visų užregistruotų nusikaltimų. 2000 ir 2001 metais lyginamoji gyvulių vagysčių dalis padidėjo atitinkamai iki 1.4 proc. ir 1.8 proc., tačiau nuo 2002 metų ši lyginamoji procentinė dalis toliau mažėjo jeigu 2002 metais gyvulių vagystės dar sudarė 1.1 proc. visų užregistruotų nusikaltimų, tai 2003 ir 2003 metais jos sudarė atitinkamai tik 0.7 ir 0.6 proc. visų užregistruojamų nusikaltimų, o 2005 metais- 0.4 proc.

Nežiūrint gan nedidelio kiekio gyvulių vagysčių, jų ištyrimo procentas ir kiekis nėra labai aukštas. 1995 metais gyvulių vagysčių buvo ištirta 453 nusikalstamos veikos, arba 22.5 proc. visų užregistruotų gyvulių vagysčių. 1996 metais buvo ištirta 488 gyvulių vagystės ir tai sudarė 27.6 šios vagysčių rūšies išaiškinamumą, tačiau jau 1997 metais jų buvo ištirta 309, arba 21.9 proc. 1998 metais užfiksuotas ištirtų gyvulių vagysčių skaičiaus padidėjimas iki 314 nusikalstamų veikų, arba 28.3 proc. visų užregistruotų gyvulių vagysčių, tačiau 1999 metais šių vagysčių ištyrimas vėl sumažėjo iki 189 nusikalstamų veikų, arba 25.5 proc. visų užregistruotų gyvulių vagysčių. 2000 metais ir 2001 metais gyvulių vagysčių ištyrimas padidėjo atitinkamai iki 205 ir 306 nusikalstamų veikų, tačiau dėl bendro šios rūšies nusikaltimų padaugėjimo, procentine išraiška toliau mažėjo ir 2000 buvo ištirta tik 18.3, o 2001 metais 21.4 procentai gyvulių vagysčių. 2002 metais sumažėjo ištirtų atskirų gyvulių vagysčių- t.y. iki 250, tačiau procentine išraiška išaiškinamumo išaugo iki 31.9 proc. 2003 metais buvo ištirta 180 gyvulių vagysčių arba 30.6 proc. visų užregistruotų šios rūšies vagysčių. 2004 metais pastebimas itin žemas šios rūšies vagysčių ištyrimas- 119 veikų arba 19.7 proc, kuris dar labiau sumažėja 2005 metais, kuriais ištiriama tik 75 nusikalstamos veikos, arba 19.4 proc. visų užregistruotų gyvulių vagysčių (žr. priedų grafiką Nr. 37).

III. VAGYSTES DARANČIŲ ASMENŲ KRIMINOLOGINĖ CHARAKTERISTIKA

Nusikalstamumas- tai sudėtingas, nevienalytis, prieštaringas reiškiny. Jeigu nusikalstamumą įsivaizduotume kaip piramidę, tai jos viršūnėje būtų organizuotas nusikalstamumas, žemiau- profesionalusis ir t.t. Organizuoto nusikalstamumo atstovų nėra daug, tačiau jų visuomeninis pavojingumas yra ypač didelis. Organizuotas nusikalstamumas vienijasi pasauliniu mastu ir kartu tarsi ištrina valstybines sienas. Remiantis operatyvine informacija, kai kuriuose Lietuvos didžiausiuose miestuose šiuo metu veikia užsienio valstybių nusikalstamos organizacijos, užsiimančios automobilių vagystėmis, vagystėmis iš butų ir kitais nusikaltimais. Jos, susitarusios su vietinėmis grupuotėmis, kontroliuojančiomis tuose miestuose teritorijas, už nustatytą mokestį gauna leidimą užsiimti nusikalstama veikla. Tuo pačiu, dauguma Lietuvos kriminalinio pasaulio atstovų emigravo į užsienį, tačiau ryšių su vietinėmis nusikalstamomis grupuotėmis nenutraukė ir tapo tarsi tarpininkais tarp vietinių(t.y. Lietuvoje veikiančių) bei užsienio šalių nusikalstamų grupuočių. Interpolo duomenimis, Lietuvos nusikalstamos grupuotės yra užmezgusios ryšius su JAV, Belgijoje, Vokietijoje, Liuksemburge, Olandijoje, Danijoje, Rusijoje, Italijoje, Honkonge, Latvijoje, Kanadoje, Izraelyje veikiančiomis nusikalstamomis grupuotėmis [53]. Dar XIX amžiaus pabaigoje mokslininkai kriminologai (pvz. vokietis A.Veingartas, anglas E.Gaveliukas, amerikietis R.Kolduelas) nurodė naują nusikaltėlių tipą- profesionalų nusikaltėlių. Visuomenėje nuolat egzistuoja asmenų grupė, kurie nusikalstamą veiklą vertina kaip pagrindinį pragyvenimo šaltinį. Jie veikia itin tiksliai ir greitai, kruopščiai planuoja ir ruošia nusikaltimus, tobulina žinias įvairiose gyvenimo srityse siekdamas jas panaudoti savo nusikalstamiems tikslams. Amerikietis kriminologas R.Heidi pažymėjo, kad pasaulyje labai daug profesionaliai padarytų nusikaltimų, tačiau juos padariusių nusikaltėlių profesionalų neįtikėtina mažai [54]. Taigi pagal veikimo būdą, nusikaltimus darančius asmenis galima būtų suskirstyti į :

- pavieniai nusikaltėliai- tokių dažniausiai sutinkame tarp kišenvagių, sukčių. Pagal kriminologinę charakteristiką jie dažniausiai būna vyrai, pagyvenusio amžiaus, dažniausiai ne vieną kartą teisti, nusikaltimus darantys vieni patys, tačiau anot K.Šimkaus, tokia nusikaltėlių kategorija baigia išnykti, nes pavieniui daryti nusikaltimus darosi labai sunku, be to vienam pačiam sunku yra padaryti pvz. vagystę iš buto ar automobilio vagystę, nes tuomet pačiam tenka ir žvalgyti vietovę, ir pačiam padaryti visą vagystę, ir kažkam realizuoti pavogtą turtą, o tuomet kyla didelė tikimybė būti demaskuotam.
- situaciniai nusikaltėliai- t.y. asmenys, kurie nusikaltimus daro susiklosčius tam tikrom aplinkybėm- pvz. autobuse susidarius žmonių spūsčiai nepilnametis pavagia piniginę iš kišenės ar prasegtos rankinės, paplūdimyje pavagiami palikti be priežiūros daiktai ir pan.
- nusikalstamos grupuotės narys- t.y. dažniausia jauni asmenys, kurie į grupuotę susiburia anksčiau nei pradeda daryti nusikaltimus, kuriuos vienija kažkoks bendras interesas. Kaip

pavyzdys galėtų būti kad ir Henriko Daktaro paauglystėje sukurtos grupės bendras interesas-balandžiai, nuo kurio prasidėjo vėliau organizuota nusikalstama grupė tapusių jaunuolių bendravimas, taip pat vadinamoji „Biržų karvelių„ grupuotė ir pan.

- organizuotas nusikaltėlis – tai organizuotai grupei priklausantis nusikaltėlis, kuris grupėje turi jam pavestas pareigas ir nusikaltimo metu atliekantis tik jam paskirtas funkcijas- pavyzdžiui automobilių vagystės metu (kurios pastaruoju metu yra organizuoto nusikalstamumo dalis ir kelia didelį susirūpinimą teisėsaugos institucijų ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje) vieni asmenys atlieka „užsakyto“ automobilio paiešką, kiti asmenys automobilių pavagia ir pastato į slėptuvę, kur dar kiti asmenys, pvz. elektronikos specialistai, atjungia įvairias signalizacijos sistemas, tame tarpe ir palydovines automobilių sekimo sistemas, dar kiti asmenys rūpinasi vogtų automobilių „legalizavimo“ dokumentų padarymu, „legalizuoto“ vogto automobilio pervarymu užsakovui arba ieško pirkėjų, dar kiti užtikrina visos „operacijos“ saugumą tiek nuo teisėsaugos pareigūnų, tiek nuo konkuruojančių grupių. Tokie pat mechanizmai veikia ir atliekant kitokių rūšių vagystes-pvz. vagystes ir automobilių, vagystes iš butų- kaip rodo operatyvinių tarnybų duomenys, tiriamuoju laikotarpiu nusikaltimai, tame tarpe ir vagystės, dažniausiai atliekami kiekvienam grupuotės nariui vykdant tam tikras „darbo“ funkcijas. Vieną iš panašių nusikaltimo padarymo aspektų nagrinėjo ir dr.T.Rudzkis, kuris nurodė, kad vagysčių inscenizavimas yra vienas populiariausių įvykių klastojimo būdų, kuomet draudimo bendrovėms yra pranešama apie „pavogtą“ automobilį ir „nukentėjęs“ gauna draudimo išmoką, o „pavogtasis“ automobilis yra parduodamas vienu ar kitu būdu suklastojus jį identifikuoti padedančius daiktus-pvz. perkaland kėbulo numerį, parduodant dalimis, suklastojant dokumentus ir pan. [48, P. 107]. Kai kurie rusų kriminologai svarsto klausimą kas tai yra „nusikaltėlio asmenybė“ – abstrakti sąvoka ar specialus asmenybės socialinis tipas ir vis daugiau rusų kriminologų daro išvadą, kad nežiūrint į gana išsamius duomenis apie nusikaltėlio asmenybę, vis tik ji yra tik abstrakti sąvoka ir negali būti taikoma visiem nusikaltimus padariusiems asmenims. Todėl vertingiau yra nagrinėti ne nusikaltėlio asmenybę, kuri susideda iš įvairių specifinių charakteristikų, bet grupuojant nusikaltimus(ar jų tam tikras rūšis – pvz. vagystes, nužudymus) padariusius asmenis pagal tam tikrus duomenis, kaip pavyzdžiui amžiaus grupes, išsilavinimą, užsiėmimą nusikaltimo padarymo metu, nuolatinės gyvenamosios vietos turėjimą, nuolatinio darbo užmokesčio turėjimą, kaimo ar miesto gyventojas, vietinis ar atvykęs, pagal pilietybę, taip pat asmens buvimą blaiviu ar apsvaigusiu nuo alkoholio ar kitų narkotinių medžiagų nusikalstamos veikos padarymo momentu, teistumus ir laisvės atėmimo bausmės laikotarpį ir pan.taip pat nagrinėjant „tipologiją“ per nusikalstamų veikų padarymo prizmę-t.y. ar tai atsitiktinis nusikaltėlis, ar tai „nusikaltėlis-verslininkas“, kuriam nusikalstamos veikos yra pagrindinis darbas ir pragyvenimo šaltinis[38, P. 354-367]. Prof.V.Justickis, apžvelgęs įvairių mokslininkų sukurtus nusikaltėlių stereotipinius įvaizdžius, taip pat nurodo, kad „galima daryti išvadą, kad stereotipinis nusikaltėlio įvaizdis-

moksliškai nepagrįstas reiškiny, o iš tikrųjų egzistuojančios tendencijos tokios silpnos, kad vargu ar turi kokią praktinę reikšmę“ (34, P. 214]. Nusikaltimą padariusio asmens, tame tarpe ir vagystes darančių asmenų, asmenybės formavimasi nulemia visuma socialinių, ekonominių, kultūrinių, dvasinių bei teisinių sąlygų ir aplinkybių, o dabartinės Lietuvos sąlygos nėra pačios palankiausios sąžiningam žmogui vystytis. Prie to daug prisideda ir nedarbas, ir jo pasekmė – skurdas.

Taigi per šį mokslininkų rekomenduojamą nusikaltimus darančių asmenų grupavimą ir pabandydysime apžvelgti vagystes Lietuvoje darančių asmenų ypatumus.

1995 metais viso buvo išaiškinti 22969 asmenys, padarę nusikaltimus, iš jų 3385 nepilnamečiai, ir jų lyginamoji dalis buvo 14,7% visų išaiškintų nusikaltimus padariusių asmenų. Iš visų asmenų, kaip padariusių vagystes, buvo išaiškinti 12920 asmenų, o tai sudarė 56,2%. Iš visų įtariamų vagystes padariusių asmenų, nepilnamečių buvo nustatyta 2443, kurių lyginamoji dalis visų vagystes padariusių asmenų atžvilgiu buvo 18,9%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų įtariamųjų nepilnamečių atžvilgiu buvo 72,7%. 1996 metais viso buvo išaiškinta 22635 (arba -334) asmenys, padarę nusikaltimus, iš jų 3349 nepilnamečiai, ir jų lyginamoji dalis buvo 14,8% visų išaiškintų nusikaltimus padariusių asmenų. Iš visų asmenų, kaip padariusių vagystes, buvo išaiškinta 11267 asmenys, o tai sudarė 49,8%. Iš visų nustatytų vagystes padariusių asmenų, kaip įtariamieji buvo nustatyti 2388, o tai sudarė 21,2%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų įtariamųjų nepilnamečių atžvilgiu buvo 71,3%. 1997 metais viso buvo išaiškinta 25544 asmenys, padarę nusikaltimus, iš jų 3313 nepilnamečiai, ir jų lyginamoji dalis buvo 13%. Iš visų nusikaltimus padariusių asmenų, kaip padarę vagystes buvo išaiškinti 11221 asmenys, o tai sudarė 43,9%. Iš visų įtariamų vagystėmis padariusių asmenų, 2235 buvo nepilnamečiai, o jų lyginamoji dalis visų vagystėmis įtariamų asmenų atžvilgiu sudarė 20%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų įtariamųjų nepilnamečių atžvilgiu buvo 67,5%. 1998 metais viso buvo išaiškinta 25373 nusikaltimus padarę asmenys, iš kurių 3322 nepilnamečiai, ir jų lyginamoji dalis buvo 13,1% visų išaiškintų nusikaltimus padariusių asmenų atžvilgiu. Iš visų asmenų, kaip padariusių vagystes, buvo išaiškinti 10775 asmenys, o tai sudarė 42,5%. Iš visų nustatytų įtariamųjų vagystėmis asmenų, 2236 buvo nepilnamečiai, o tai sudarė 20,6%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų nepilnamečių įtariamųjų atžvilgiu buvo 67,3%. 1999 metais viso buvo išaiškinta 25160 nusikaltimus padarę asmenys, iš kurių 3339 nepilnamečiai, kurių lyginamoji dalis buvo 13,3% visų išaiškintų asmenų atžvilgiu. Iš visų asmenų, kaip padarę vagystes, buvo išaiškinti 10409 asmenys, o tai sudarė 41,4%. Iš visų nustatytų kaip padariusių vagystes įtariamųjų, 2197 buvo nepilnamečiai, o tai sudarė 20,4%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų įtariamųjų nepilnamečių atžvilgiu buvo 65,8%. 2000 metais viso buvo išaiškinta 25046 nusikaltimus padarę asmenys, iš

kurių 3578 nepilnamečiai, kurių lyginamoji dalis buvo 14,3%. Iš visų nusikaltimus padariusių asmenų, kaip padariusių vagystes buvo išaiškinta 11779 asmenys, o tai sudarė 47%. Iš visų kaip padariusių vagystes įtariamųjų asmenų, 2430 buvo nepilnamečiai, kurių lyginamoji dalis buvo 20,6%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų nepilnamečių įtariamųjų atžvilgiu buvo 67,9%. 2001 metais viso buvo išaiškinti 26662 nusikaltimus padarę asmenys, iš kurių 3668 nepilnamečiai, kurių lyginamoji dalis 13,8%. Iš visų nusikaltimus padariusių asmenų, 12021 asmuo buvo nustatytas kaip padaręs vagystes, o tai sudarė 45,1%. Iš visų nustatytų kaip padariusių vagystes įtariamųjų asmenų, 2444 buvo nepilnamečiai, o tai sudarė 20,3%, o visų nustatytų nepilnamečių įtariamųjų atžvilgiu buvo 66,6%. 2002 metais viso buvo išaiškinta 25754 asmenys, padarę nusikaltimus, iš kurių 3522 nepilnamečiai, kurių lyginamoji dalis buvo 13,7% visų išaiškintų asmenų atžvilgiu. Iš visų asmenų, kaip padarę vagystes buvo nustatyti 10724 asmenys, o tai sudarė 41,6%. Iš visų kaip vagystes įtariamų padariusių asmenų, 2248 buvo nepilnamečiai, o tai sudarė 21%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų nepilnamečių įtariamųjų atžvilgiu buvo 63,8%. 2003 metais viso buvo nustatyti 21192 nusikaltimus (o nuo 2003-05-01 – nusikalstamas veikas) padarę asmenys, iš kurių 2916 nepilnamečiai, o jų lyginamoji dalis buvo 13,8% visų nusikaltimus padariusių asmenų atžvilgiu. Nuo 2003-05-01 iki 2006-01-01 kaip vagystes padarę asmenys buvo nustatyti 6476 asmenys. Iš visų įtariamųjų vagystėmis asmenų, 1535 buvo nepilnamečiai, o tai sudarė 23,7%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų įtariamųjų nepilnamečių atžvilgiu buvo 52,6%. 2004 metais viso buvo nustatyta 27880 nusikaltimus padarę asmenys, iš kurių 4232 nepilnamečiai, kurių lyginamoji dalis buvo 15,2% visų nustatytų asmenų. Iš visų asmenų, kaip padarę vagystes, buvo nustatyti 11246 asmenys, o tais sudarė 40,3%. Iš visų įtariamųjų kaip vagystes padariusių asmenų, 2408 buvo nepilnamečiai, o tai sudarė 21,4%, o vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų nepilnamečių įtariamųjų atžvilgiu buvo 56,9%. 2005 metais viso buvo nustatyti 26048 nusikalstamas veikas padarę asmenys, iš kurių 4135 nepilnamečiai, kurių lyginamoji dalis buvo 15,9%. Iš visų nusikaltimus padariusių asmenų, 9825 asmenys buvo nustatyti kaip įtariamai padarę vagystes, o tai sudarė 37,7%. Iš visų įtariamųjų kaip vagystes padariusių asmenų, 2271 buvo nepilnamečiai, o tai sudarė 23,1%, o vagystes darančių nepilnamečių įtariamųjų nepilnamečių atžvilgiu buvo 54,9%.

Taigi per laikotarpį nuo 1995 metų iki 2005 metų nepilnamečių, darančių vagystes, lyginamoji dalis visų nustatytų įtariamųjų nepilnamečių atžvilgiu sumažėjo nuo 72,2% 1995 metais iki 54,9% 2005 metais (arba -17,3%), tačiau vagystes darančių nepilnamečių lyginamoji dalis visų nustatytų vagystes darančių asmenų atžvilgiu padidėjo nuo 18,9% 1995 metais iki 23,1% 2005 metais, nors pačių nustatytų vagystes padariusių įtariamųjų lyginamoji dalis visų nustatytų įtariamųjų asmenų atžvilgiu sumažėjo nuo 56,2% 1995 metais iki 37,7% 2005 metais.

Lyginant išaiškintus vagystes darančius asmenis pagal lytį, matyti, kad moterys sudaro mažąją vagystes darančių asmenų lyginamąją dalį ir jeigu 1995 metais buvo išaiškintos kaip padariusios vagystes 1208 moterys, o tai sudarė 9,3 % visų vagystes padariusių asmenų. 1996 metais vagystes padarė 1112 moterys, ir tai sudarė 9,% visų nustatytų vagystes padariusių įtariamųjų skaičiaus. 1997 metais nustatytos 989 vagystes padariusios moterys, arba 8,8 % visų nustatytų įtariamųjų vagystes padariusių asmenų atžvilgiu. 1998 metais buvo nustatytos 938 vagystes padariusios moterys, arba 8,7% visų vagystes padariusių asmenų. 1999 metais buvo nustatytos 919 vagystes padariusios moterys, o tai sudarė 8,8% visų vagystes padariusių asmenų. 2000 metais buvo nustatytos 812 vagystes padariusios moterys, ir tai sudarė 6,9% visų vagystes padariusių asmenų skaičiaus. 2000 metais buvo nustatytos 812 vagystes padariusios moterys, ir tai sudarė 6% visų vagystes padariusių asmenų skaičiaus. 2002 metais buvo nustatytos 801 vagystes padariusios moterys, ir tai sudarė 7,5% visų vagystes padariusių asmenų skaičiaus. 2003 metais šis skaičius ataskaitos nebuvo fiksuotas, todėl negalima nustatyti, kiek moterų padarė konkrečiai vagystes, ataskaitose yra tik užfiksuota, kad per 2003 metus viso nusikalstamas veikas padarė 1607 moterys. 2004 metais viso buvo nustatytos 662 vagystes padariusios moterys, ir jų lyginamoji dalis buvo 6,7% visų vagystes padariusių asmenų atžvilgiu. 2005 metais buvo nustatytos 771 vagystes padariusios moterys ir jų lyginamoji dalis buvo 7,8% visų vagystes padariusių asmenų atžvilgiu. Taigi per laikotarpį nuo 1995 metų iki 2005 metų vagystes padariusių moterų skaičius mažėjo nuo 1208 moterų(arba 9,3%) iki 771 moterų (arba 7,8% visų vagystes padariusių asmenų skaičiaus). Jeigu pažiūrėtume pagal ataskaitose nurodytas kai kurias vagystes rūšis, tai moterys mažiausiai padarė vagysčių stambiu mastu (nuo 1-2 vagysčių per metus, su išimtimis (iki 8 vagysčių) 1997 ir 2005 metais, 1996 metais, kai moterys padarė 14 stambaus turto vagysčių, ir 2002 metais, kai iš viso nebuvo išaiškinta moterų, padariusių stambaus turto vagysčių), vagysčių iš garažų (daugiausiai po 1-2 vagystes, išskyrus 1997-1998 metus, kai buvo išaiškinta po 8 moteris, padariusias vagystes iš garažų), taip pat vagysčių iš sodo namelių (per metus išaiškinama vidutiniškai po 5-8 moteris, padariusias vagystes iš sodo namelių), dviračių vagystes (per metus vidutiniškai išaiškinama po 9-12 moterų, padariusių dviračių vagystes), iš automobilių ir automobilių (šie duomenys yra apskaitomi tik nuo 2004 metų ir per 2004-2005 metus buvo išaiškintos 3-2 moterys, padariusios vagystes iš automobilių, bei 5-4 moterys, padariusios automobilių vagystes. Nuo 1995 metų iki 2003 metų buvo apskaitomi duomenys apie transporto priemonių vagystes ir per šį laikotarpį vidutiniškai per metus buvo nustatomos nuo 9-12 iki 17-19 moterų(išimtis buvo 1996 metais, kai buvo išaiškintos 26 moterys), padariusios transporto priemonių vagystes. Daugiausiai moterys padaro vagystes įsibraunant į gyvenamas patalpas ir 1995-1996 metais moterų, padariusių vagystes iš gyvenamųjų patalpų buvo nustatoma vidutiniškai po 201-203 per metus, 1997-1998 metais-vidutiniškai po 170 moterų, 1999-2000 metais jų buvo nustatyta 129 ir 107 moterys per metus,

2001-2002 metais- vidutiniškai po 93 moteris, tai 2004 ir 2005 metais moterų, padariusių vagystes įsibraunant į gyvenamąsias patalpas buvo išaiškinta 39 ir 46. Pagal nuosavybės rūšį, moterys daugiausiai pavagia privačios nuosavybės (nuo 76% visų išaiškintų moterų 1995 metais iki 87,3% 2005 metais), tuo tarpu viešosios nuosavybės turto moterys pavagia nuo 19% 1995 metais iki 3,1% 2005 metais.

Iki 1999 metų asmenų, padariusių nusikaltimus, išsilavinimas buvo apskaitomas pagal dvi grafas-t.y. aukštasis ir profesinis bei vidurinis ir pagrindinis, nuo 1999 metų įtariamųjų asmenų išsilavinimas buvo apskaitomas jau pagal 6 pozicijas- t.y. aukštasis, aukštesnysis, profesinis, vidurinis, pagrindinis, ir neraštingas. Taigi 1995 metais viso vagystes padarė 1639 aukštojo ir profesinio išsilavinimo asmenys, arba 12,7% visų vagystes padariusių asmenų skaičiaus, ir 11281 asmuo, turintis vidurinį ir pagrindinį išsilavinimą (arba 87,3%). 1996 metais viso buvo išaiškintas 1431 asmuo, turintis aukštąjį ir profesinį išsilavinimą (arba 12,7% visų vagystes padariusių asmenų), ir 9370 vagystes padaręs asmuo, turintis vidurinį ir pagrindinį išsilavinimą (arba 83.2% visų vagystes padariusių asmenų). 1997 metais viso buvo išaiškinti 1200 (arba 10,7%) aukštąjį ir profesinį išsilavinimą turintys asmenys, kurie padarė vagystes, ir 9289 (arba 82,8%) asmenų, turinčių vidurinį ir pagrindinį išsilavinimą. 1998 metais viso buvo nustatyti 1042 (arba 9,7%) aukštojo ir profesinio išsilavinimo asmenys, padarę vagystes, ir 8893 (arba 82,5%) vidurinio ir pagrindinio išsilavinimo asmenys, padarę vagystes. 1999 metais viso buvo išaiškinti 112 aukštojo išsilavinimo asmenys, padarę vagystes, o tai sudarė 1,1% visų vagystes padariusių asmenų skaičiaus, 384 (arba 3,9%) aukštesniojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 743 (arba 7,1%) profesinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 3615 (arba 34,7 %) vagystes padarę asmenys, 5521 (arba 53 %) vagystes padarę asmenys, ir 34 (arba 0,23%) neraštingų vagystes padariusių asmenų. 2000 metais viso buvo išaiškinti 108 (arba 0,9%) aukštojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 432 (arba 3,7%) aukštesniojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 659 (arba 5,6%) profesinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 3776 (arba 32,1%) vidurinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 6735 (arba 57,2%) pagrindinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 69 (arba 0,6%) neraštingų vagystes padariusių asmenų. 2001 metais viso buvo išaiškinta 97 (arba 0,8%) aukštojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 470 (arba 3,9%) aukštesniojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 606 (arba 5%) profesinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 3778 (arba 31,4%) viduriniojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 6963 (arba 57,9%) pagrindinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, ir 107 (arba 0,9%) neraštingas vagystes padaręs asmuo. 2002 metais viso buvo išaiškinti 97 (arba 0,9%) aukštojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 448 (arba 4,2%) aukštesniojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 504 (arba 4,7%) profesinio išsilavinimo asmenys, 3239 (arba 30,2 %) viduriniojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 6325 (arba 59%) pagrindinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, ir 110 (arba 1%) neraštingų vagystes

padariusių asmenų. Kaip jau buvo minėta, duomenys apie įtariamuosius asmenis 2003 metais buvo teikiami ataskaitoje formos F14-Ž, kurioje įtariamieji pagal nusikalstamas veikas jau nebeskirstomi, o buvo sumuojami bendrai, išskiriant juos tik pagal savivaldybes, todėl yra žinoma tik kad tais metais viso nusikalstamas veikas padarę asmenys pagal išsilavinimą buvo pasiskirstę taip: 799 asmenys (arba 3,8%) aukštojo išsilavinimo, 1394 (arba 6,6%) aukštesniojo išsilavinimo, 1320 (arba 6,2%) profesinio išsilavinimo, 7483 (arba 35,3%) pagrindinio išsilavinimo, 8084 (arba 38,1%) pagrindinio išsilavinimo, 1920 (arba 9,1%) pradinio išsilavinimo ir 191 (arba 0,9%) neraštingi. Kadangi tais metais vagystes buvo padarę kaip ir kitais metais sudarė didžiąją dalį visų nusikalstamas veikas padariusių asmenų, bei atsižvelgiant į asmenų išsilavinimo pasiskirstymą per tiriamąjį laikotarpį, todėl galima teigti, kad ir tais metais vagystes padariusių asmenų tarpe vyravo vidurinio ir pagrindinio išsilavinimo asmenys. 2004 metais viso buvo išaiškinti 75 (arba 0,7%) aukštojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 376 (arba 3,3%) aukštesniojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 512 (arba 4,6%) profesinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 3199 (arba 28,4%) vidurinio išsilavinimo asmenys, ir 140 (arba 1,2%) neraštingų asmenų, kurie padarė vagystes. 2005 m. viso buvo išaiškinti 67 (arba 0,7%) aukštojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 307 (arba 3,1%) aukštesniojo išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 440 (arba 4,5%) profesinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 2738 (arba 27,9 %) vidurinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, 4078 (arba 41,5 %) pagrindinio išsilavinimo vagystes padarę asmenys, ir 103 (arba 1%) neraštingi vagystes padarę asmenys.

Taigi daugiausiai vagystes vykdo vidurinio ir pagrindinio išsilavinimo asmenys, o mažiausiai neraštingi (nuo 34-69 [1999-2000 metais] iki 110-140 [2001-2005 metais]) bei aukštojo išsilavinimo asmenys (nuo 112-108 [1999-2000 metais] iki 67-75 [2004-2005 metais]). Taip pat profesinio išsilavinimo asmenys beveik 1,5-2 karto daugiau padaro vagysčių nei aukštesniojo išsilavinimo asmenys.

1995 metais iš viso vagystes padarę asmenys pagal užsiėmimą buvo 1696 (arba 13,1%) darbininkų, 60 (arba 0,5%) asmenų buvo ūkininkai, 90 (arba 0,7%) asmenų buvo tarnautojai, 887 (arba 6,9%) vagystes padarę asmenys buvo moksleiviai, 9084 (arba 70,3%) buvo darbingi, bet nedirbo ir nesimokė, ir 1101 (arba 8,5%) buvo kitos kategorijos asmenys. 1996 metais 1056 (arba 9,4%) vagystes padarę asmenys buvo darbininkai, 43 (arba 0,4%) vagystes padarę asmenys buvo ūkininkai, 66 (arba 0,6%) vagystes padarę asmenys buvo tarnautojai, 1099 (arba 9,8%) vagystes padarę asmenys buvo moksleiviai, 7917 (arba 70,3%) vagystes padarę asmenys buvo darbingi, bet nedirbo ir nesimokė, ir 1232 (arba 10,9%) vagystes padariusių asmenų buvo kitos kategorijos. 1997 metais iš visų vagystes padariusių asmenų, 614 (arba 5,5%) buvo darbininkai, 22 (arba 0,2%) buvo ūkininkai, 76 (arba 0,7%) buvo tarnautojai, 1180 (arba 10,5%) buvo moksleiviai, 8084 (arba 72%) buvo darbingi, tačiau nedirbo ir nesimokė, bei 1239 (arba 11%) buvo kitos kategorijos asmenys. 1998 metais iš visų vagystes padariusių asmenų, 433 (arba

4%) asmenų buvo darbininkai, 46 (arba 0,4%) buvo ūkininkai, 29 (arba 0,3%) buvo tarnautojai, 1430 (arba 13,3%) buvo moksleiviai, 7749 (arba 72%) buvo darbingi, tačiau nedirbo ir nesimokė, ir 1596 (arba 14,8%) buvo kitos kategorijos asmenys. 1999 metais iš visų vagystes padariusių asmenų, 306 (arba 3%) buvo darbininkai, 29 (arba 0,3%) buvo ūkininkai, 34 (arba 0,3%) buvo tarnautojai, 1574 (arba 15%) buvo moksleiviai, 7469 (arba 71,8%) buvo darbingi, bei nedirbo ir nesimokė, ir 1014 (arba 9,7%) buvo kitos kategorijos asmenys. 2000 metais iš visų vagystes padariusių asmenų, 227 (arba 2%) buvo darbininkai, 19 (arba 0,2%) buvo ūkininkai, 33 (arba 0,3%) buvo tarnautojai, 1893 (arba 16,1%) buvo moksleiviai, 8772 (arba 74,5%) buvo darbingi, tačiau nedirbančių ir nesimokančių asmenų, ir 835 (arba 7,1%) buvo kitos kategorijos asmenys. 2001 metais iš visų vagystes padariusių asmenų, 197 (arba 1,6%) asmenys buvo darbininkai, 11 (arba 0,1%) buvo ūkininkai, 33 (arba 0,3%) buvo tarnautojai, 2061 (arba 17,1%) buvo moksleiviai, 9050 (arba 75,3%) buvo darbingi, tačiau nedirbantys ir nesimokantys asmenys, ir 669 (arba 5,6%) buvo kitos kategorijos asmenys. 2002 metais iš visų vagystes padariusių asmenų, 187 (arba 1,7%) buvo darbininkai, 9 (arba 0,08%) buvo ūkininkai, 26 (arba 0,2%) buvo tarnautojai, 2219 (arba 20,7%) buvo moksleiviai, 7597 (arba 70,8%) buvo darbingi, tačiau nedirbo ir nesimokė, ir 686 (arba 6,4%) buvo kitos kategorijos asmenys.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, duomenys apie įtariamuosius 2003 metais buvo apskaitomi ataskaitoje F14-Ž, kurioje nurodyti tik bendri duomenys apie nusikalstamas veikas padariusius asmenis, todėl lyginant duomenis per tiriamąjį laikotarpį, 2003 metų duomenų negalima palyginti. Tik žinoma, kad per 2003 metus iš visų nusikalstamas veikas padariusių asmenų 882 (arba 8%) dirbo valstybės ir nevalstybinėse įstaigose ir įmonėse, 8428 (39,8%) buvo nedirbantys, 236 (arba 1,1%) asmenys buvo 1-2 gr. invalidai, 38 (arba 0,2%) namų šeimininkės, 245 (arba 1,2%) pensininkai, 356 (arba 1,7%) nesimokė, 16 (0,07%) buvo elgetaujantys asmenys, 38 (arba 0,2%) kariai. Taigi iš pateiktų skaičių matyti, kad visgi didžiąją dalį visų nusikalstamų veikų, tame skaičiuje ir vagysčių, padarė nedirbantys asmenys. 2004 metais iš visų vagystes padariusių asmenų, 997 asmenys (arba 8,9%) buvo tarnautojai (t.y. dirbantys valstybės institucijose ir įmonėse bei nevalstybinėse įstaigose ir įmonėse), 2320 (arba 20,6%) buvo moksleiviai, 6834 (arba 60,8%) buvo nedirbantys ir nesimokantys asmenys. 2005 metais iš visų vagystes padariusių asmenų, 1020 (arba 10,4%) buvo tarnautojai (t.y. dirbantys valstybės institucijose ir įmonėse bei nevalstybinėse įstaigose ir įmonėse), 2237 (arba 22,8%) buvo moksleiviai, 5765 (arba 58,7%) buvo nedirbantys ir nesimokantys, ir 347 (arba 3,5%) buvo nedirbantys ir registruoti darbo biržoje. Beje, šie duomenys pradėti apskaityti tik nuo 2005 metų, todėl duomenų apie tai iki 2005 metų nėra ir palyginti, kiek asmenų padarė nusikalstamas veikas arba konkrečiai vagystes- negalima.

Iš 1995 m. vagystes padariusių nepilnamečių asmenų – 886 buvo 14-15 metų amžiaus 886 (arba 36,3%) visų vagystes padariusių nepilnamečių, ir 1556 (arba 63,7%) nepilnamečiai 16-

17 metų amžiaus. 1996 m. 14-15 metų amžiaus vagystes padarė 842 (arba 35,3%) visų vagystes padariusių nepilnamečių ir 1546 (arba 64,7%) visų vagystes padariusių nepilnamečių. 1997 m. 14-15 metų vagystes padarė 806 (arba 36,1%) visų vagystes padariusių nepilnamečių ir 16-17 metų amžiaus vagystes padarė 1429 (arba 63,9%) visų vagystes padariusių nepilnamečių. 1998 metais 14-15 metų amžiaus vagystes padarė 858 (arba 38,4%) nepilnamečiai ir 16-17 metų amžiaus vagystes padarė 1378 (arba 61,6 %) nepilnamečiai. 1999 m. 14-15 metų amžiaus vagystes padarė 810 (arba 36,9%) visų vagystes padariusių nepilnamečių ir 16-17 metų vagystes padarė 1387 (arba 63,1%) nepilnamečių. 2000 metais 14-15 metų vagystes padarė 826 (arba 34%) nepilnamečiai ir 1604 (arba 66%) nepilnamečių. 2001 metais 14-15 metų vagystes padarė 875 (arba 35,8%) nepilnamečių ir 16-17 metų amžiaus – 1570 (arba 64,2%) nepilnamečių. 2002 m. 14-15 metų amžiaus vagystes padarė 844 (arba 37,5%) nepilnamečiai ir 16-17 metų amžiaus vagystes padarė 1404 (arba 62,5%) nepilnamečių.. 2004 metais 14-15 metų amžiaus vagystes padarė 850 (arba 35,3%) nepilnamečių ir 16-17 metų amžiaus- 1558 (arba 64,7%) nepilnamečių. 2005 m. 14-15 metų amžiaus vagystes padarė 861 (arba 37,9% nepilnamečių ir 1409 (arba 62%) 16-17 metų amžiaus nepilnamečiai. Taigi kaip matyti iš pateiktų skaičių, vagystes darančių nepilnamečių 14-15 metų amžiaus yra apie 36-37 procentai ir apie 61,6-66 procentus vagystes darančių nepilnamečių sudaro nepilnamečiai 16-17 metų amžiaus.

Iš visų vagystes padariusių asmenų, 18-24 metų amžiaus grupės asmenys 1995 metais padarė 3916 (arba 30,3%) visų vagystes padariusių asmenų skaičiaus, 1996 metais šios amžiaus grupės asmenys padarė 3290 (arba 29,2%) asmenų, 1997 metais – 3535 (arba 31,5%) asmenys, 1998 metais -3427 (arba 31,8%) asmenys, 1999 metais – 3567 (arba 34,3%) asmenys, 2000 metais- 4431 (arba 37,6%) asmenys, 2001 metais- 4516 (arba 37,6%) asmenys, 2002 metais šios amžiaus grupės vagystes padarė 4041 (arba 37,9%) asmenys, 2004 metais 18-24 metų amžiaus asmenys vagystes padarė 4004 (arba 35,6%) asmenys, o 2005 metais šios amžiaus grupės viso buvo nustatyti 3344 (arba 34%) asmenys, įtariamai padarę vagystes. Taigi kaip matyti iš pateiktų duomenų, 18-24 metų amžiaus grupės vagystes darančių asmenų procentinė dalis bendrame vagystes darančių asmenų skaičiuje sudaro beveik stabilų 30-35% procentinę dalį.

Iš 25-29 metų amžiaus asmenų, 1995 metais vagystes padarė 1880 (arba 14,6%) asmenys, 1996 metais šio amžiaus grupės vagystes padarė 1619 (arba 14,4%) asmenys, 1997 metais 25-29 metų amžiaus vagystes padarė 1641 (arba 16,6%) asmenys, 1998 metais šio amžiaus grupės asmenų, padariusių vagystes buvo išaiškinta 1585 (arba 14,7%) , 1999 metais šio amžiaus grupės vagystes padariusių asmenų buvo išaiškinta 1396 (arba 13,4%), 2000 metais šio amžiaus grupės vagystes padarė 1551 (arba 13,2%) asmenys, 2001 metais šio amžiaus grupės vagystes padariusių asmenų buvo išaiškinta 1730 (arba 14,4%) asmenų, 2002 metais šio amžiaus grupės vagystes padarė 1469 (arba 13,7%) asmenys, 2004 metais šio amžiaus grupės vagystes padarė

asmenys 1693 (arba 15,1%) asmenų, o 2005 metais buvo išaiškinti 1422 (arba 14,5%) 25-29 metų amžiaus grupės padarę asmenys.

Taigi 25-29 metų amžiaus grupės asmenų, padariusių vagystes, procentinė dalis visų vagystes padariusių asmenų atžvilgiu taip pat buvo gan stabili per tiriamąjį laikotarpį- t.y. nuo 13% iki 16%, ir šios amžiaus grupės asmenys dvigubai mažiau padarė vagystes nei 18-24 metų amžiaus grupės asmenys.

1995 metais viso buvo išaiškinti 7351 (arba 56,9%) asmenys, kurie vagystes padarė grupėje. Iš šių asmenų, 968 asmenys vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje, o tai sudarė 7,5 visų vagystes padariusių asmenų, bei 1844 asmenų (arba 14,3%) mišrioje grupėje (tai yra kartu su nepilnamečiais). 1996 metais viso buvo išaiškinti 6102 (arba 54,2%) asmenys, kurie vagystes padarė grupėje, iš jų 1519 (arba 13,9%) asmenų vagystes padarė mišrioje grupėje ir 982 (arba 8,7%) asmenų vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje. 1997 metais iš viso buvo išaiškinti 6057 (arba 53,9%) asmenų, vagystes padariusių grupėje, iš jų 1449 (arba 12,9%) vagystes padarė mišrioje grupėje ir 969 (arba 8,6%) asmenų vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje. 1998 metais viso buvo išaiškinta 5472 (arba 50,8%) asmenų, kurie vagystes padarė grupėje, iš jų 1263 arba 11,7%) asmenys vagystes padarė mišrioje grupėje ir 946 (arba 8,8%) asmenų vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje. 1999 metais viso buvo išaiškinta 4917 (arba 47,2%) asmenų, kurie vagystes padarė grupėje, iš jų 1318 (arba 12,7%) asmenų vagystes padarė mišrioje grupėje ir 862 (arba 8,3%) asmenų vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje. 2000 metais viso buvo nustatyti 5780 (arba 49,1%) asmenų, kurie vagystes padarė grupėje, iš jų 1586 (arba 13,5%) asmenų vagystes padarė mišrioje grupėje ir 880 (arba 7,5%) asmenų vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje. 2001 metais viso buvo nustatyti 5794 (arba 48,2%) asmenys, kurie vagystes padarė grupėje, iš jų 1642 (arba 13,7%) asmenų vagystes padarė mišrioje grupėje ir 775 (arba 6,4%) asmenų vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje. 2002 metais viso buvo nustatyti 4675 (arba 43,6%) asmenų, kurie vagystes padarė grupėje, iš jų 1266 (arba 11,8%) vagystes padarė mišrioje grupėje ir 747 (arba 7%) asmenys vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje. Apie 2003 metus yra žinoma tiek, kad tais metais viso nusikalstamas veikas trupėje tik suaugusiųjų padarė 2833 asmenys, mišrioje grupėje- 1138, tik nepilnamečių grupėje- 675 asmenys. 2004 metais viso buvo nustatyti 4570 (arba 40,6%) vagystes padarę grupėje asmenys, iš jų 1245 (arba 11,1%) asmenų vagystes padarė mišrioje grupėje ir 725 (arba 6,4%) vagystes padarė tik nepilnamečių asmenų grupėje. 2005 metais viso buvo išaiškinti 3715 (arba 37,8%) asmenų, kurie vagystes padarė grupėje, iš jų 973 (arba 10%) asmenys vagystes padarė mišrioje grupėje ir 737 (arba 7,5%) asmenų vagystes padarė tik nepilnamečių grupėje. Taigi iš pateiktų duomenų matyti, kad asmenų, padariusių vagystes grupėje procentinė išraiška sumažėjo nuo 56% iki 37%, tuo tarpu asmenų, padarančių vagystes tik nepilnamečių grupėje 2005 metais lygis

vėl pasiekė 1995 metų lygį (procentine išraiška), o asmenų, vagystes padarančių mišrioje grupėje skaičius taip pat mažėjo nuo 14% iki 10%.

1995 metais 4289 asmenys vagystes padarė būdami neblaivūs (arba 33,2%), iš jų 352 neblaivūs vagystes padarė asmenys buvo nepilnamečiai, taip pat 30 asmenų vagystes padarė būdami apsvaigę nuo narkotinių medžiagų. 1996 metais vagystes padarė 3770 (arba 33,5%) asmenys, kurie buvo neblaivūs, iš jų 336 asmenys buvo nepilnamečiai, taip pat vagystes padarė 30 asmenų, kurie buvo apsvaigę nuo narkotinių medžiagų. 1997 metais vagystes padarė 3495 (arba 31,1%) neblaivių asmenų, iš jų 296 asmenys buvo nepilnamečiai, taip pat vagystes padarė 35 nuo narkotinių medžiagų apsvaigusiu asmenų. 1998 metais vagystes padarė 2973 (arba 27,6%) neblaivūs asmenys, iš jų 223 asmenys buvo nepilnamečiai, taip pat 41 asmuo buvo apsvaigęs nuo narkotinių medžiagų. 1999 metais viso vagystes padarė 2749 (arba 26,4%) neblaivūs asmenys, iš jų 239 buvo nepilnamečiai, taip pat 50 vagystes padariusių asmenų buvo apsvaigusiu nuo narkotinių medžiagų. 2000 metais viso vagystes padarė 3041 (arba 25,8%) neblaivus asmuo, iš jų 303 asmenys buvo nepilnamečiai, taip pat 61 vagystes padaręs asmuo buvo apsvaigęs nuo narkotinių medžiagų. 2001 metais viso vagystes padarė 2718 (arba 22,6%) neblaivus asmuo, iš jų 243 neblaivus vagystes padaręs asmuo buvo nepilnametis, taip pat vagystes padarė 57 apsvaigę nuo narkotinių medžiagų asmenys. 2002 metais viso vagystes padarė 2439 (arba 22,7%) neblaivus asmuo, iš jų 215 buvo nepilnamečių, bei 45 vagystes padaręs asmenys buvo apsvaigę nuo narkotinių medžiagų. 2004 metais viso buvo išaiškinti 2322 (arba 20,6%) neblaivūs vagystes padarę asmenys, iš jų 245 vagystes neblaivūs padarę asmenys buvo nepilnamečiai, taip pat 84 asmenys buvo apsvaigę nuo narkotinių medžiagų. 2005 metais viso buvo išaiškinti 2019 (arba 20,5%) neblaivus vagystes padariusių asmenų, iš jų 265 asmenys buvo nepilnamečiai, taip pat 51 asmuo, padaręs vagystes, buvo apsvaigęs nuo narkotinių medžiagų. Taigi kaip matyti iš šių skaičių, vagystes padariusių neblaivių asmenų procentinė ir kiekybinė išraiška mažėja – nuo 33 % 1995 metais iki 20% 2005 metais, tuo tarpu neblaivių nepilnamečių, padariusių vagystes, skaičius taip pat labai nežymiai mažėja – t.y. nuo 352 neblaivių nepilnamečių 1995 metais iki 265 neblaivių nepilnamečių 2005 metais, tačiau daugėja asmenų, padariusių vagystes būnant apsvaigus nuo narkotinių medžiagų – šių asmenų padaugėjo dvigubai, o 2004 metais jų buvo padaugėjo beveik tris kartus.

1996 metais buvo išaiškinti 3326 (arba 29,5%) vagystes padarę asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus, 1997 metais buvo išaiškinti 3500 (arba 31,2%) vagystes padarę asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus, 1998 metais buvo nustatyti 3336 (arba 31%) vagystes padarę asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus, 1999 metais buvo nustatyti 3369 (arba 32,4%) vagystes padarę asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus, 2000 metais viso buvo išaiškinti 4148 (arba 35,2%) vagystes padarę asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus, 2001 metais viso buvo nustatyti 4595 (arba 38,2%) vagystes padarę

asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus, 2002 metais viso buvo išaiškinti 3857 (arba 36%) vagystes padarę asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus. 2004 metais buvo išaiškinti 2405 (arba 21,4%) vagystes padarę asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus, 2005 metais viso buvo išaiškinti 2100 (arba 21,4%) vagystes padarę asmenys, kurie anksčiau buvo padarę nusikaltimus. Taigi nuo 1995 metų iki 2002 metų padariusių vagystes asmenų, anksčiau padariusių vagystes, daugėjo nuo 29% 1996 metais iki 38-36% 2001-2002 metais, tačiau per 2004-2005 metus anksčiau nusikalstamas veikas padariusių asmenų skaičius gan žymiai sumažėjo – t.y. iki 21%. Tačiau G.Jurgelaitienė 2004 metais paskelbtoje Galiojančių baudžiamųjų įstatymų įtakos nusikaltimų veikos recidyvui kriminologinėje analizėje pateikė išvadas, kuriose nurodė, kad besikeičianti baudžiamoji politika stipriai paveiks recidyvinio nusikalstamumo valstybinės baudžiamosios statistikos rodiklius. Tyčinio baudžiamojo nusižengimo padarymo fakto nenumatymas kvalifikuojant recidyvą baudžiamąja teisine prasme, o kartu ir skiriant bausmę, tikėtina, kad turės įtakos recidyvinio nusikalstamumo valstybinės baudžiamosios statistikos rodikliams – jie turėtų mažėti. Tačiau tai tik formalus recidyvo statistikos rodiklių mažėjimas. Tuo tarpu recidyvo prevencijos požiūriu svarbūs visi asmens tyčiniai baudžiamieji nusižengimai ir nusikaltimai bei valstybės oficiali reakcija į juos, nes tokių veikų kartotinumai neabejotinai gali rodyti asmens kriminalinės karjeros formavimąsi, ir teisinga reakcija į tokį kartotinumą ypač svarbi individualiosios prevencijos požiūriu. Formalų recidyvinio nusikalstamumo baudžiamosios statistikos rodiklių mažėjimą galima prognozuoti vertinant dar vieną baudžiamojo įstatymo nuostatą – tai nedidelės vertės turto sąvoka. Turint galvoje, kad recidyvinio nusikalstamumo (kaip ir viso nusikalstamumo) struktūroje dominuoja vagystės, pagrobto turto vertės ribų padidinimas iki trijų MGL, kvalifikuojant veiką kaip nusikaltimą, tikėtina, paveiks tiek viso, tiek ir recidyvinio nusikalstamumo baudžiamosios statistikos rodiklius – jie turėtų mažėti. Kita vertus, nereikėtų pamiršti, kad tai tik formalus valstybinės statistikos rodiklių mažėjimas, nes tokios baudžiamojo įstatymo leidėjo iniciatyvos neparemiamos gretutinėmis, turtinio nusikalstamumo prevencijos, priemonėmis, nukreiptomis į turtinio nusikalstamumo determinantus.[33, 80-89].

Kalėjimų departamento nuo 1998 metų vedamoje apskaitoje, 1998 metais į įkalinimo įstaigas per 1998 metus atvyko 2897 už vagystes nuteisti asmenys, 1999 metais į įkalinimo įstaigas atvyko 3172 (arba +275) nuteistų už vagystes asmenų, teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės už vagystes vidurkis buvo 3 metai, 2000 metais į įkalinimo įstaigas atvyko naujai už vagystes nuteisti 2894 (arba -278) asmenys, kuriems teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės vidurkis buvo 2 metai 4 mėnesiai. 2001 metais į įkalinimo įstaigas viso atvyko 3543 (arba +649) naujai už vagystes nuteisti asmenys, teismo nuosprendžiu už vagystes paskirtos bausmės vidurkis buvo 2 metais 1 mėnuo. 2002 metais į įkalinimo įstaigas atvyko 3372 (arba -171) naujai už vagystes nuteisti asmenys, kuriems teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės vidurkis buvo 2

metai 1 mėnuo. 2003 metais viso į įkalinimo įstaigas atvyko 2396 (arba -976) naujai už vagystes nuteisti asmenys, teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės vidurkis buvo 1 metai 11 mėnesių 18 dienų. 2004 metais viso į įkalinimo įstaigas atvyko 1057 (arba -1339) naujai už vagystes nuteisti asmenys, kuriems teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės vidurkis buvo 1 metai 8 mėnesiai 24 dienos. 2005 metais viso į įkalinimo įstaigas atvyko 1639 (arba +582) naujai už vagystes nuteisti asmenys, kuriems teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės vidurkis buvo 2 metai 3 mėnesiai 5 dienos. Taigi realiomis laisvės atėmimo bausmėmis už vagystes yra nuteisiami palyginus labai mažas skaičius asmenų, ataskaitose figūruojančių kaip įtariamieji padarius vagystes_ pvz. 2004 metais buvo nustatyti kaip padarę vagystes įtariamieji 11246 asmenys, o į pataisos įstaigas atvyko naujai nuteisti 1057 asmenys, kurių lyginamoji dalis visų vagystėmis įtariamųjų asmenų atžvilgiu būtų 9,4%. Taip pat Kalėjimų departamentas pateikia ir tokius duomenis apie laikotarpį, kurį asmenys, įtariamai(kaltinami) vagystėmis, atliko tardymo izoliatoriuose iki nuteisimo- tai 1998 metais šis laikotarpis vidutiniškai buvo 3 mėnesiai, 1999-2002 metais- 4 mėnesiai, nuo 2002 metų iki 2005 metų šis laikotarpis vėl sumažėjo iki 3 mėnesių. Realiai atliktos laisvės atėmimo bausmės vidurkis už vagystes mažėjo nuo 1 metų 6 mėnesių 1998 metais iki 1 metų ir 2 dienų 2004-2005 metais(o 2003 metais realiai atliktos bausmės už vagystes vidurkis buvo 11 mėnesių).Taigi kaip matome iš duomenų, teismo nuosprendžiu už vagystes paskiriamos laisvės atėmimo bausmės terminas sutrumpėjo 1/3 dalimi, 1/4 sutrumpėjo tardymo izoliatoriuje iki nuteisimo praleisto laikotarpiu ilgumas, bei 1/3 sumažėjo realiai atliktų bausmių už vagystes vidurkis.

Be abejo, į įkalinimo įstaigas atvykusių asmenų skaičius dar nėra visi nuteistieji už vagystes asmenys ir norint įvertinti kiek tiksliai per metus yra nustatyti kaip įtariamieji(kaltinamieji) asmenys, reikėtų analizuoti teismų priimtų galutinio ir nebeskundžiamo teismo nuosprendžio, kuriuo asmuo pripažįstamas kaltu dėl nusikalstamos veikos, statistiką, nes ir tik šios statistikos duomenys būtų teisingi vertinant nustatytų įtariamųjų skaičių, nes nemaža dalis statistikoje nurodytų kaip įtariamųjų asmenų vėliau būna arba išteisinami (dėl įvairių priežasčių) teisme, arba prieš dalį asmenų ikiteisminis tyrimas yra nutraukiamas kaip nesant pakankamai įrodymų.

IV. VAGYSČIŲ DETERMINANTAI

Gyvenimas yra tiek sudėtingas, kad jo neįmanoma sutalpinti į jokią schemą. Galima tik diskutuoti, kurios iš priežasčių turi didesnę ar mažesnę reikšmę ir įtaką nusikalstamumui. Kadangi nusikalstamumas yra socialinis reiškinys, todėl jį įtakoja ir bendri veiksniai, kurie veikia visus žmones, ir labiau specifiniai veiksniai, kurie veikia vagystes darančius asmenis. Vagysčių savita ir labai įdomi specifika pasireiškia tuo, kad iš vienos pusės šias veikas padaro gana daug pirmą kartą nusikalstančių asmenų, tačiau apie 70% visų vagysčių padaro būtent profesionalūs nusikaltėliai – pvz. apie 80% išaiškintų kišenvagysčių, automobilių vagysčių, vagysčių iš butų padaro asmenys, kurie specializuojasi tik „savo“ daromų vagysčių srityse. Vagystes gan lengva padaryti ir greitai yra pasiekiamas tikslas-t.y. pelno gavimas, tačiau profesionalų pasirengimas yra labai aukšto lygio, nes atskiros vagysčių rūšys, tokios kaip automobilių vagystės, vagystės iš butų, „žaibiškos“ vagystės iš prekybos vietų) reikalauja vis daugiau specialių žinių ir pasirengimo. Kadangi tai labiausiai paplitusi nusikaltimų rūšis, todėl ir informacija apie vagysčių padarymo priemones, būdus, planavimo ypatumus nusikaltėlių aplinkoje yra labai intensyviai kaupiama, analizuojama ir platinama (pvz. laisvės atėmimo vietose). Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad dauguma vagysčių yra padaroma grupėse, jose įsivyruoja savita subkultūra (specifinė elgsena, kalba, gestai, kuri yra naudojama, kad pašaliniai asmenys nesuprastų vagystę darančių asmenų arba šių veiksmų negalėtų įrodyti, ir tokiu būdu išvengiama veikos inkriminavimo padarius grupėje). Kaip teigia dauguma kriminologų, recidyvinis nusikalstamumas kartu su nepilnamečių nusikalstamumu sudaro viso nusikalstamumo branduolį. Dvi nusikaltėlių kategorijos – nepilnamečiai ir recidyvistai – atlieka būtiną visai nusikalstamumo sistemai išlikti funkciją: jų dėka išlieka kriminalinė subkultūra, kuri yra nusikaltėlių sociumo kartų kaitos grandis. Nuo pat nepriklausomybės atkūrimo Lietuvoje vyksta akivaizdus recidyvinio, organizuoto ir profesionalaus nusikalstamumo apraiškų susilieėjimas, jų integracija į vieną visumą, bei stiprėja recidyvinio ir nepilnamečių nusikalstamumo rūšių tarpusavio sąsajos. Nors Policijos departamento duomenimis, organizuotoms grupėms Lietuvoje 2005 metais priklausė apie 500 asmenų, tačiau šie asmenys, kartu su nusikaltėliais-profesionalais padaro didžiausią kiekį vagysčių. Tačiau tai tėra tik operatyvinę veiklą vykdančių tarnybų informacija, nes tiksliai įvardinti, kas padarė vagystę, galima tik ištyrus nusikalstamą veiką, nustačius ir teismo nuosprendžiu pripažinus asmenį kaltu padarius vagystę, o kaip jau buvo aptarta aukščiau, vagysčių ištyrimas yra labai žemas. Atlikti įvairūs tyrimai rodo pakankamai aukštą recidyvistų kriminalinį aktyvumą – t.y. recidyvistai ypač aktyvūs tyčinių nužudymų (vidutiniškai per analizuojamą laikotarpį jie sudarė 34,6 proc. visų nusikaltimų), išžagininimų (38,7 proc.) ir vagysčių atvejais (36 proc.). Viena ryškiausių ir nepalankiausių šiuolaikinio recidyvinio nusikalstamumo raidos tendencijų – jaunų žmonių nusikaltimų recidyvo didėjimas, recidyvistų skaičiaus padidė-

jimas labiausiai išryškėja 18–25 metų imtinai asmenų amžiaus grupėje [32]. Todėl recidyvinis nusikalstamumas iš esmės yra jaunimui būdingas nusikalstamumas su visais socialiniais padariniais. Be to, kaip jau buvo minėta, didėja nepilnamečių padaromų vagysčių skaičius-kas ketvirtą vagystę Lietuvoje padaro nepilnametis. Taigi kalbant apie vagystes įtakojančias priežastis ir sąlygas, būtina atsižvelgti ir į aukščiau nurodytas aplinkybes.

Veiksnius, įtakojančius vagystes, galima būtų suskirstyti į :

1. Ekonominiai veiksniai:

-didėjanti visuomenės diferenciacija pagal gaunamas pajamas didina socialinę įtampą: pvz. įstaigos vadovas gauna 3-4 kartus, o kartais ir iki 10 kartų didesnę atlyginimą už ilgai dirbantį specialistą, tačiau ši diferenciacija yra dar didesnė, kai lyginame įstaigos vadovo ir paprasto darbuotojo atlyginimus. Mažas pajamas gaunantys asmenys jaučiasi nuskriausti, o lengviausia galimybė greitai „gauti“ pinigų – yra pavogti.

-didelės visuomenės dalies artumas prie skurdo ribos arba visuomenės dalies, esančios už skurdo ribų, didėjimas, didina nusikalstamą aktyvumą.

-mokesčių politikos netobulumas: yra paskaičiuota, kad įvairūs mokesčiai sudaro apie 94% prekės vertės. Kaip vagystes įtakojančias veiksnys mokesčių politika veikia darbo atlygį, nes dirbantis asmuo gauna tik apie 1/3 uždarbio, o kitus du trečdalius sumokėdavo darbdavys (be abejo, iš darbuotojo atlygio), ir 33% mokesčių sumokėdavo pats darbuotojas. Tiesa, nuo 2005-07-01 įsigaliojo mokesčių politikos pakeitimas, pagal kurį pajamų mokestis darbuotojui sudaro 27% darbo atlygio. Mokesčių politika yra ypač nepalanki smulkiajam verslui, nes sąžiningai mokant mokesčius, smulkusis verslininkas ne tik neturi pelno, bet dar ir patiria nuostolių ir tokiu būdu smulkiojo verslo žlugdymas didina bedarbių gretas.

2. Socialiniai veiksniai:

-nedarbas: per tiriamąjį laikotarpį vagystes padarė 62,2-70,3% darbingų, tačiau nedirbusių ir nesimokiusių asmenų. Asmenis, paleistus iš laisvės atėmimo vietų, labiausiai slegia tai, kad jiems sunku įsidarbinti, dažniausiai jie neturi nei būsto, nei pakankamų pragyvenimo lėšų. Įdarbinimas – tai sunkiausiai sprendžiama problema, su kuria susiduria asmenys, paleisti iš laisvės atėmimo vietų. Pirmiausia tai lėmė aukštas nedarbo lygis visoje Lietuvoje. Antra, kalinimo metu prarandama turima profesinė kvalifikacija, be to, šie asmenys neturi paklausių profesijų. Trečia, potencialūs darbdaviai dažniausiai nėra palankūs tokiems asmenims ir galėdami pasirinkti įdarbina kitą žmogų. Tačiau iš visų asmenų, kurie paleisti iš laisvės atėmimo vietų kreipėsi į teritorines darbo biržas, maždaug 70 procentų nenorėjo susirasti darbo, jiems kur kas labiau rūpėjo pusę metų gauti pagal įstatymus priklausančią bedarbio pašalpą[14]. Daugiausia rūpesčių, įdarbindami asmenis, paleistus iš laisvės atėmimo vietų, turi didieji miestai: Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai ir Panevėžys, Valstybinės darbo birža nedaug tepadedo žmogui įsidarbinant, tuo tarpu Vakarų Europos ir ypač Šiaurės šalyse grįžusieji iš įkalinimo ir

kitų laisvės apribojimo vietų asmenys įdarbinami valstybinėse įmonėse. Taip valstybė pati sau padeda spręsti (ir, beje, gana veiksmingai) šią konkrečią determinantę.

-neužimtumas: tai yra svarbus vagystes veikiantis veiksnys. Kriminologinių tyrimų duomenimis, žmogui, neturinčiam socialiai naudingo užsiėmimo, padidėja tikimybė ir rizika nusikalsti. Tai būdinga ne tik suaugusiems asmenims, kurių neužimtumas gan glaudžiai siejasi su nedarbu, bet neužimtumas ypač svarbus nepilnamečiams – didžiausią reikšmę čia turi ne laisvo laiko turėjimas, o tai, su kuo, kur, kaip yra leidžiamas laisvalaikis. Daugelis vaikų iš sunkiai materialiai besiverčiančių šeimų, turi menkas saviraiškos galimybes ir tai sudaro sąlygas nepilnamečiams ištraukti į socialiai nepriimtina veiklą. Tačiau net ir vidutinės pajamas gaunančių šeimų vaikai retai kada turi prasmingai ar kryptingai organizuotą laisvalaikį (pvz. įvairūs būreliai, itin aktualus užimtumas atostogų metu). Nemaža dalis skurdžiai gyvenančių šeimų, ir ypač asocialių šeimų, vaikai ne nelanko mokyklos, kuri yra viena iš jaunimo užimtumo programų, o laiką leidžia gatvėse, kur vagystė kartu su elgetavimu yra labiausiai paplitusi „normali“ elgsena norint gauti pinigų [62, P. 62-87]. Pamažu tokie vaikai įtraukiami į vis rimtesnes vagystes.

- išsimokslinimo stoka: konstatuotina, kad apie 7-8% vagystes padariusių asmenų buvo aukštojo ir aukštesniojo išsilavinimo, ir apie 0,9-1,2 vagystes padarančių asmenų yra visiškai neraštingi. Didžiausią dalį vagystes darančių asmenų vidurinio ir pagrindinio išsilavinimo. Tačiau didesnę įtaką vagysčių darymui daro galbūt ne išsilavinimas, o būtent išsimokslinimas- t.y. svarbu kokiose mokslo įstaigose yra mokęsi asmenys, kokias klases yra baigę ir pan.

-žmonių mobilumas: tai lemia ryšių su artimiausia aplinka (šeimos, giminystės, kaimynystės) silpnėjimą [13]. Kaip matyti iš įvairių šalių praktikos, šis veiksnys, turintis gan nemažą įtaką vagystėms, pasireiškia keliais svarbiais aspektais: vienas iš jų yra tai, kad asmuo, nepriklausantis aplink jį gyvenančių žmonių bendruomenei, nesusijęs su jais glaudžiais ryšiais, nebijo prarasti tų žmonių pasitikėjimo, nebijo užsitraukti jų pasmerkimo, nes jam tai nesvarbu. Kitas aspektas siejasi su nusikaltėlio-aukos santykiais, kadangi padaryti skriaudą svetimam žmogui yra daug lengviau nei pažįstamam. Todėl mažesnėse bendruomenėse (pvz. kurortinių ar mažų miestelių), kuriose palyginti nedaug žmonių, ir kuriose bendruomenės nariai vienas kitą labai gerai pažįsta, daug sunkiau padaryti vagystę, nes iškyla gan svarbi atpažinimo problema, be to, tokiu poelgiu užsitraukiamas vietos bendruomenės pasmerkimas, o tai sukelia gan didelį diskomfortą. Tuo pačiu tai veikia ir kaip prevencinė priemonė, nes yra didelė tikimybė, kad darantį vagystę nusikaltėlį gali kas nors iš bendruomenės narių pamatyti bei atpažinti. Tuo tarpu miestuose, kur dažnai didesniuose namuose net vienos laiptinės kaimynai vienas kito nepažįsta, darant vagystes išlieka minimali rizika būti atpažintam ir išaiškintam kaip vagiui. Profesionalūs nusikaltėliai, nuolat darantys vagystes, labai dažnai keičia ir savo gyvenamąją vietą ir veiklos vietą, todėl dėl jų nepažinavimo, dauguma atvejų lieka neišaiškinta. Ypač didelę reikšmę tai turi recidyvams,

kurių socialiniai ryšiai ir taip yra susilpnėję, o apie 30-40% laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų nutrūksta ir socialiniai ryšiai su artimiausia aplinka-šeima. Tuo tarpu Vokietijoje ir kitose užsienio valstybių šalyse, kur sėkmingai veikia tokios programos kaip “Saugi kaimynystė” apie 80-90% išaiškinant ir sulaikant vagystes darančius asmenis remiasi į informaciją, gautą iš kaimynų, kurie tarpusavyje bendradarbiauja siekiant sukurti saugią aplinką.

3. Socialiniai-ekonominiai veiksniai:

-saviaukla vertybinių orientacijų, poreikių sistemoje: žmonės visų pirma turėtų išmokti teisingai pasverti savo galimybes ir poreikius, nustatyti būtiniausius poreikius ir tokiu būdu galėtų išvengti daug problemų. Kaip buvo minėta anksčiau, didelė ekonominė diferenciacija didina neatitikimą tarp žmogaus gaunamų pajamų ir noro turėti būstą, geresnį automobilį, rūbus, galimybę praleisti atostogas pagal savo norus. Didelę įtaką tam turi ir reklamos, kurios skatina vartotojiškus poreikius, kartu įteigdamos, kad visą tai nesunkiai gali turėti bet kuris, tačiau mažas pajamas gaunantiems asmenims tai tampa neįveikiamu barjeru. Ši problema gan skaudžiai paliečia vaikus, kurie nori turėti tokius pat daiktus, kaip ir kiti bendraklasiai, kurių tėvai gauna didesnes pajamas ir gali jiems nupirkti geresnius rūbus, daiktus, skirti pinigų smulkioms išlaidoms.

- valstybės nepajėgumas užtikrinti socialinį-ekonominį teisingumą: jaunuoliams, baigusiems aukštąsias ir universitetines mokymo įstaigas, valstybė turėtų garantuoti gerai apmokamą darbą, tačiau baigusiems aukštąsias ir universitetines mokymo įstaigas asmenims ir įsidarbinusiems valstybės įstaigose (pvz. mokytojai, medikai, teisėsaugos ir priešgaisrinės sistemų darbuotojai, mokslo tiriamųjų institutų ir kitų) bei neturintiems 10 ir daugiau metų stažo, atlyginimai dažnai ne tik kad neužtikrina jauno žmogaus poreikių materialinės gerovės pagrindų sukūrimui, bet dažnai šio atlyginimo neužtenka ir elementariam pragyvenimui. Tokiu būdu jau ir mokyklose nepilnamečiams yra daroma įtaka, kad nesąžiningu darbu galima uždirbti žymiai daugiau, nei pvz. mokytojas. Be to, šis disbalansas dažnai yra lydima apatijos, alkoholizmo, narkomanijos, skurdėja žmonių dvasingumas, didėja moralinių vertybių smukimas.

-materialinių poreikių spartinimas ir išaukštinimas prieš galimybes: šis veiksnys ypač didelę įtaką turi vaikams, kuriems jau jauname amžiuje už gerą elgesį, mokymąsi ar tvarkos darymą yra atlyginama pinigais. Tokiu būdu vaikui yra įdiegiama, kad jis yra toks žmogus, kuriam turi būti atlyginama už bet kokį darbą, poelgį, kad jis yra pats svarbiausias, o kitiems-nebūtinai. Psichologai tai vertina kaip asmenybės vystymosi deformaciją, ir svarbesnis yra ne materialinis vaiko skatinimas, o kiti veiksniai-pagyrimai, buvimas kartu su vaiku- išvykų organizavimas, renginių lankymas ir pan.

-valstybės nepajėgumas padėti socialiai remtiniems asmenims- pvz. vienkartinės socialinės pašalpos asmenims, paleistiems iš laisvės atėmimo vietų, skiriamos savivaldybės institucijos sprendimu, tačiau kai kuriose savivaldybėse skiriamų vienkartinių pašalpų dydis buvo nevienodas ir svyravo nuo 40 iki 125 litų. Praktika rodo, kad ne visiems pageidaujantiems

buvo skiriami nemokamo maitinimo talonai, apnakvindinimo poreikis tenkintas nepakankamai. Labiausiai šių paslaugų reikėjo Vilniuje, kur kreipėsi daugiau kaip pusė visų asmenų, paleistų iš laisvės atėmimo vietų [14]. Taip pat ribotos valstybės galimybės teikti pakankamą socialinę pagalbą labiausiai socialiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms turi didelę įtaką vagysčių, kaip vieno iš lengviausių ir greičiausių „praturtėjimo“ būdų, darymui.

4. Politiniai veiksniai:

-politinis nestabilumas sąlygoja socialinį, ekonominį, teisinį nestabilumą. Po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo bei tiriamuoju laikotarpiu daug kartų buvo keičiamas LR baudžiamojo proceso kodeksas, ko pasekmė buvo ne tik įtariamojo (kaltinamojo) teisių užtikrinimo problema, bet iki šiol yra neišspręstas ir nusikaltimo aukos teisių užtikrinimo problema- šiuo metu yra priimta nukentėjusiems nuo smurtinių nusikaltimų atlyginimo programa, tačiau neišspręstas klausimas dėl turtinių nusikaltimų nukentėjusių asmenų žalos kompensavimo problema. Iš dalies šią problemą išspręstų turto draudimas, tačiau tai irgi turi savų niuansų- mažesnes pajamas gaunantys asmenys dėl gan nemažų draudimo įmokų nedraudžia savo turto, o ir vagystės atveju draudimo bendrovės dažniausiai atlygina tik dalį pavogtojo turto vertės.

-baudžiamosios politikos nestabilumas- t.y. nusikalstamų veikų kriminalizavimas ir dekriminalizavimas. Pvz. priėmus naują LR baudžiamąjį kodeksą, jam dar neįsigaliojus, šis kodeksas vėl buvo keičiamas. Kriminologine prasme reikšminga problema yra dėl bausmių griežtinimo- t.y. absurdas su asmens teisine padėtimi, nes naujasis baudžiamasis kodeksas numatė griežtesnes bausmes, o turėjo švelninti. Nuo 2003-07-01 įsigaliojusiuose baudžiamajame kodekse ir baudžiamojo proceso kodeksuose nėra numatytas baudžiamosios politikos pakeitimas- nebesteigiami nepilnamečių teisėjai(teismai) ir specializuoti prokuratūros skyriai, kurių prokurorai ir teisėjai tirtų nepilnamečių bylas [67], neįteisintos meditacijos programos ar kitos efektyvios, užsienio šalių praktika patvirtintos, alternatyvios laisvės atėmimui bausmės. Svarbu yra tai, kad jau nebekyla abejonių dėl aukos ir nusikaltėlio mediacijos efektyvumo.

-baudžiamosios ir bausmių vykdymo politikos neefektyvumas: nusikalstamų veikų ilgas tyrimas, pasyvumas įvertinant visuomenės saugumui keliančias grėsmes naujų vagysčių formų padarymo būdus ir tinkamų prevencijos bei kontrolės priemonių neparinkimas laiku, nusikalstamą veiką padariusio asmens atsakomybės neišvengiamumo principo derinimas su atleidimu nuo baudžiamosios atsakomybės vengus taikymas (ypač atibojant palyginti smulkia vagystę, padarytą iš skurdo, nuo organizuotų grupių daromų versliukai vagysčių), neatsižvelgimas skiriant bausmes į nusikalsti paskatinusias priežastis (dažnai jų net nesiaiškinama), nusikaltėlio asmenybę (ypač nepilnamečių atvejais- net nesidomima, kokioje šeimoje augo vaikas, neišsiaiškinama jo branda suvokti savo veiką ir jos padarinius), resocializacijos priemonių nebuvimas neigiamai veikia asmenį ir neskatina jo „pasitaisyti“, o atvirkščiai, tai veikia kaip veiksniai, skatinantys pakartotinai padaryti vagystes.

-įkalinimo įstaigų reformos nepakankamumas - 2002 metais atlikto išorinio audito metu, vertintoja Kauno nepilnamečių auklėjimo-pataisos darbų koloniją pavadino „kalėjimu, kuriame vaikai ne pataisomi, o ugdomi nusikaltėliai“⁴⁴. Taip pat kaip vieną didžiausių trūkumų vertintoja nustatė efektyvių mokymo programų šioje įstaigoje nebuvimą. (intarpas78 . Taip pat ir suaugę asmenys, atliekantys laisvės atėmimo bausmę laisvės atėmimo vietose, nėra aprūpinami darbu ar kita, jų užimtumą tenkinančia, veikla.

-visuomenės pasyvumas, nusikaltėlių palaikymas: ši problema pastaraisiais metais vis mažiau darosi aktuali, tačiau didele problema ir šiuo metu išlieka visuomenės pasyvumas bendradarbiaujant su teisėsaugos institucijomis. Kaip rodo atlikti tyrimai, dabar vis daugiau žmonių pradeda pasitikėti policijos pareigūnais, teismais, tačiau dėl mažo vagysčių ištyrimo, dauguma visuomenės narių linkę manyti arba kad policijos pareigūnai vis tiek nesuras nusikaltėlių, arba jų net neieškos, arba bijodami (nenorėdami) būti kviečiamais liudytojais bylos nagrinėjimo metu nenori pranešti policijos pareigūnams apie jiems žinomas vagysčių aplinkybes, nes dabar egzistuojanti baudžiamoji politika liudytojų anonimiškumo neužtikrina (ypač vagysčių tyrimo atvejais).

-korupcija: nusikalstami teisėsaugos pareigūnų, teisėjų, prokurorų ryšiai su nusikaltimus darančiais asmenimis, jų advokatais, padedant vagystes padariusiems asmenims išvengti baudžiamosios atsakomybės, silpnina visuomenės pasitikėjimą teisingumu.

-teisinė: mūsų visuomenėje yra sudarytas įvaizdis, kad dalis asmenų ar jų grupių, turėdamos didelį ekonominį potencialą, gali susikurti sau prabangą, nebaudžiamumą, faktinę „teisinę“ neliečiamybę. Sukurta tam, kad gintų nekaltųjų (t.y. aukų) interesus, šiuo metu teisinė sistema faktiškai daugiau gina kaltuosius- visuomenėje sudarytas įvaizdis, kad jeigu vagystės metu ir palikai pėdsakų, tačiau tereikia „gero“ advokato, ir bausmės bus galima arba visai išvengti, arba ji bus skirta pati švelniausia. Dažniausiai yra nuteisiami arba neturtingi nusikaltėliai, arba „kvaili“ (t.y. palikę įkalčius nusikaltimo vietoje), o „protingi“ važinėja ištaigingais automobiliais, stotasi namus-tvirtoves ir juokiasi iš vadinamųjų „teisuolių“.

5. Teisiniai veiksniai:

-įstatymų kaita ir kitų teisės aktų kaita ir netobulumas: tai ir teisės kazusai, kai žemesnę juridinę galią turintys teisės aktai prieštarauja aukštesnę juridinę galią turintiems teisės aktams;

-oficialaus teisės aiškinimo trūkumas.

6. Socialiniai-psichologiniai veiksniai:

-Dorovinė-moralinė krizė: ji prasideda kito asmens turtinių teisių nuvertinimu ir baigiant savęs, kaip asmenybės, nuvertinimu. Asmenys, kurie užsiima tik vagystėmis, dažnai mato save kaip „ašį“ ir nevertina kitų asmenų. Prie šitos krizės prisideda ir auklėjamojo pobūdžio priežastys, ir psichologinės priežastys. Pakeisti tėvų auklėjimo negali jokia įstaiga, tačiau daugelyje valstybių yra pripažįstama, kad būtina atkreipti dėmesį į vaikus jau ankstyvame amžiuje, kai pradeda

pasireikšti nukrypstantis nuo normų vaiko elgesys- t.y. veidmainiavimas, smulkios vagystės iš tėvų, pažįstamų, kurios vėliau perauga į stambesnes vagystes, tradicijų, papročių ignoravimas, ir vietoj tradicinių papročių bei vertybių vaikas pradeda vertinti iškreiptas moralines normas- t.y. turto kaupimą, gobšumą, egoizmą, nusikaltėlių subkultūros tradicijų, elgsenos perėmimą. Ypač greitai šių neigiamų taisyklių išmoksta „gatvės“ vaikai, vaikai, atsidūrę įkalinimo įstaigose, bei šeimose, kuriose tėvai ar kiti artimi giminaičiai, šeimos draugai yra teisti už nusikaltimus asmenys arba asmenys, darantys nusikaltimus.

-Visuomenės ir baudžiamojo teisingumo sistemos solidarumo trūkumas: teisėsaugos institucijos dažniausiai neturi laiko bendrauti su bendruomene, aukščiau minėtoji liudytojų apsaugos ar anonimiškumo užtikrinimo problemos lemia tai, kad bendruomenė „atsidėkoja“ teisėsaugos institucijoms požiūriu „nieko nemačiau, nieko negirdėjau“. Reikėtų paminėti tai, kad ir masinės informacijos priemonės savo rengiamais reportažais dažniausiai nepagerina esamos situacijos- juk kur kas didesnius reitingus užima laidos (reportažai) apie tai, ką negerai, neteisingai padarė policijos pareigūnai, ir labai maža dalis yra skiriama teigiamam teisėsaugos institucijų ir bendruomenės bendradarbiavimui parodyti, tai dažniausiai lieka už kadro. Teisėsaugos institucijų nepakankama veikla užtikrinant piliečių turto saugumą nėra tobula, negarantuojamas pasikėsinių į turtą išaiškinimas stabdo visuomenės pasitikėjimą teisėsaugos institucijomis.

-Latentiškumas ir sėkminga neigiama patirtis: latentiškos vagystės gali būti dėl nepranešimo policijos institucijoms apie įvykdytas vagystes, arba dėl įvairių priežasčių policijos pareigūnai nefiksuoja pranešimų apie vagystes ir jų net netiria. Taip pat neištirtos vagystės ir likę už baudžiamosios atsakomybės ribų asmenys suteikia nebaudžiamumo pojūtį.

7. Techniniai veiksniai:

- tyrimo neap rūpinimas techninėmis priemonėmis

- informacijos apie vagystes, naujausius jų padarymo būdus ir priemones, apyskaitos stoka.

-nusikaltimus darančių asmenų apsirūpinimas techninėmis priemonėmis: pradedant apsirūpinimu informacija, technikos priemonėmis, specialistų konsultacijomis (ne paslaptis, kad dažnai automobilių vagystes ir vagystes iš butų darantiems asmenims reikiama konsultaciją suteikia ir draudimo bendrovėse dirbantys specialistai).

-bendruomenės narių per mažai naudojamos techninės apsaugos priemonės- t.y. dažniausiai savo turto apsaugai netaikomos net elementarios techninės apsaugos priemonės, taip pat viešas brangių daiktų ar gyvenimo prabangos demonstravimas išprovokuoja vagystes.

-vagystes įtakoja ir miestų architektūra: pati miestų architektūra ir netvarka yra palanki įvairioms vagystėms, nes neatsižvelgiama į miesto gatvių, alėjų, kiemų, apšviestumą, gyvenamųjų kvartalų uždaramą, nes miestuose yra labai daug apšviestų gatvių, tačiau vos iš jų išsukus į kiemą, tenka konstatuoti, kad jie yra nepaprastai tamsūs, kad yra paliekami neapšviesti perėjimai tarp namų, ir tokiu būdu žmonės nukenčia savo pačių namų kiemuose [25].

IŠVADOS

1. Vagystės sąvoka buvo sukurta germanų teisėje. Dar viduramžių baudžiamoji teisė aiškiai atskyrė vagystę nuo kito turtinio nusikaltimo-plėšimo, tačiau ilgą laiką vyko įvairios diskusijos dėl vagystės, kaip nusikaltimo, sąvokos ir įvairių šalių baudžiamuosiuose įstatymuose vagystė buvo reglamentuojama ne vienodai, sutapo tik esminis principas- kad vagystė- tai neprievartinis, neteisėtas svetimo turto užvaldymas (paėmimas) slapčia. 2003-05-01 įsigaliojusiame Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse 178 str. nurodyta, kad vagystė – tai svetimo turto pagrobimas. Kartu šiame kodekse yra nurodyta, kad vagystės kvalifikavimas priklauso nuo padarytos žalos dydžio, ir priklausomai nuo to, vagystė gali būti baudžiamuoju nusižengimu, arba nusikaltimu, arba sunkiu nusikaltimu (t.y. didelės vertės turto vagystė). Taip pat įstatymo leidėjas šio straipsnio 2-oje dalyje nurodo kvalifikuotos vagystės požymius- t.y. įsibrovimą į patalpą (saugyklą), automobilio vagystę, kišenvagystę.

2. Vertinant nusikalstamumo, tame skaičiuje ir vagysčių, pokyčius, būtina atsižvelgti į nusikaltimų latentįškumą. Vienas iš nusikalstamumo (ir vagysčių) latentįškumo duomenų šaltinių yra Lietuvos gyventojų apklausa. Atlikti viktimologiniai tyrimai rodo, kad vagysčių latentįškumas vis dar yra pakankamai didelis. Siekiant ir toliau sekti vagysčių latentįškumo raidą, būtina ir toliau atlikti viktimologinius ir „self report“ tyrimus, nes tik patys respondentai gali suteikti informaciją apie tai, ar jie buvo tapę vagysčių aukomis arba patys jas atlikę.

3. Per tiriamąjį laikotarpį užregistruotų nusikaltimų Lietuvoje padidėjo apie 1,5 karto.

4. Nuo 2005 metų pradėtos ruošti ataskaitos apie nusikaltimais padaromą turtinę žalą parodė, kad 2005 metais fiziniams asmenims visais nusikaltimais buvo padaryta 32 161 618 Lt turtinė žala, kai tuo tarpu 2004 metais fiziniams asmenims buvo padaryta 66 565 804 Lt turtinė žala. T.y. 2005 metais padaryta turtinė žala fiziniams asmenims sumažėjo 51,68 %c. Juridiniams asmenims per 2005 metus buvo padaryta 65 903 232 Lt , o per 2004 metus juridiniams asmenims buvo padaryta 61 545 072 Lt turtinė žala, t.y. per 2005 metus juridiniams asmenims įvairiomis nusikalstamomis veikomis padaryta žala sumažėjo 6,6 %. Per 2005 metus valstybei padaryta 20 431 904 Lt turtinė žala, o lyginant su 2004 metais valstybei padaryta turtinė žala sumažėjo 87,02 %. Tuo tarpu 2005 metais viso savanoriškai buvo atlyginta savanoriškai atlyginama tik apie 4 proc. bendros turtinės žalos, o surandama turto(daiktų) už 6 proc. bendros padarytos žalos.

5. Tiriamuoju laikotarpiu žymiai pasikeitė nusikalstamumo sudėtis- 1995 metais viso buvo užregistruotos 60820 nusikalstamos veikos, iš kurių didžiausią dalį sudarė vagystės (68.2% visų nusikaltimų), o kiti reikšmingi rodikliai buvo gan nežymūs- t.y. išžaginimai - 0.3%, kiti turtiniai nusikaltimai- 7.7%, tyčiniai nužudymai (su pasikėsinimais) -0.8%, tyčiniai sunkūs kūno sužalojimai – 0.5%, chuliganizmai- 4.2%, kiti nusikaltimai – 18%. 2005 metais nusikalstamumo

sudėtis gan žymiai pasikeitė, nes iš visų užregistruotų nusikalstamų veikų, vagystės sudarė 48.4% visų užregistruotų nusikaltimų, t.y. nuo 1995 metų iki 2006 metų vagysčių lyginamoji dalis sumažėjo 19.8%, ir nors kitų reikšmingi rodikliai beveik nepakito – t.y. sunkių nusikaltimų ir išžagininimų buvo užregistruota 0.3%, tyčinių nužudymų (su pasikėsinimais) – 0.4%, viešosios tvarkos pažeidimų – 4.4%, tyčinių sunkių kūno sužalojimų – 0.5%, tačiau žymiai išaugo kitų turtinių nusikalstamų veikų ir kitų nusikaltimų rodikliai- pvz. kiti nusikaltimai sudarė 30.5% visų nusikaltimų, o kiti turtiniai nusikaltimai sudarė 15.5% visų nusikaltimų.

6. Tačiau tiriamuoju laikotarpiu vagysčių lygis, tenkantis 100 000 gyventojų, mažiausias buvo 1995 metais, kai 100 tūkstančių gyventojų teko 1156 vagystė, toliau šis skaičius vis didėjo iki 2000, kuriais vagysčių nusikalstamumo lygis buvo didžiausias – 100 000 gyventojų teko 1523 vagystės. 2001-2002 metais vagysčių nusikalstamumo lygis mažėjo, 2003-2004 metais vagysčių nusikalstamumo lygis didėjo, o 2005 metais vėl pastebimas vagysčių nusikalstamumo lygio gan žymus sumažėjimas ir tais metais 100 000 gyventojų teko 1273 vagystės.

7. Vagysčių ištyrimas procentine išraiška kito zigzagine kreive, t.y. 1995 metais viso buvo ištirta 31,5 proc. visų užregistruotų vagysčių. Toliau vagysčių ištyrimas mažėjo ir 1999 metais buvo ištirtos tik 26,5% vagysčių. 2000 metais vagysčių ištyrimas procentine išraiška gan žymiai padidėjo ir 2000 metais buvo ištirta 28,2% visų užregistruotų vagysčių. 2001 -2002 metais vagysčių ištyrimas procentine išraiška didėjo ir 2002 metais vagysčių ištyrimo procentinė išraiška buvo 31,8% visų užregistruotų vagysčių ir tai buvo aukščiausias ištyrimo rodiklis per visą tiriamąjį laikotarpį. 2003 -2005 metais vagysčių ištyrimas procentine išraiška dar labiau primena „zigzaginę“ kreivę ir 2005 metais vagysčių ištyrimo procentinė išraiška buvo 25,7% visų užregistruotų vagysčių. Lyginant su 1995 metais, vagysčių ištyrimo procentinė išraiška sumažėjo 5,8%. Tuo tarpu vagysčių ištyrimo absoliučiais skaičiais kitimas nežymiai skyrėsi nuo vagysčių ištyrimo procentinės dalies kitimo, šis kitimas dar labiau pasižymėjo zigzagiškumu, tačiau 2005 metais vagysčių absoliučiais skaičiais buvo ištirta 1941 vagyste mažiau nei 1995 metais. Daugiausiai vagysčių buvo ištirta 2001 metais, kai buvo ištirtos 15388 vagystės.

8. Kadangi nebuvo apskaitomi nukentėję nuo vagysčių asmenys, o 2004 metais pradėtos rengti ataskaitos apie nukentėjusiuosius buvo labai neinformatyvios, todėl duomenis apie nukentėjusiuosius nuo vagysčių yra tik nuo 2005 metų. Žinoma, kad 2004 metais nuo vagysčių nukentėjo 40 293 asmenys. Per 2005 metus nuo vagysčių nukentėjo 37138 asmuo, iš kurių 18105 buvo vyrai (iš jų-712 nepilnamečiai, arba 2% visų nukentėjusiųjų), 12982 moterų (iš jų 354 nepilnametės, arba 1% visų nukentėjusiųjų asmenų), bei 6051 juridinis asmuo. Iš visų nukentėjusiųjų nuo vagystės asmenų, 84 % buvo fiziniai asmenys ir 16%- juridiniai.

9. Privataus turto vagysčių Lietuvoje nuo 1995 metų daugėjo, ir jeigu tais metais šios vagystės sudarė 77,6% visų vagysčių, tai 2005 metais privataus turto vagystės sudarė 85,2% visų užregistruotų vagysčių, ir tai buvo 7,6% daugiau nei 1995 metais. Šios rūšies vagysčių

nusikalstamumo lygis 2005 metais buvo 1085 nusikaltimų 100 000 gyventojų, tuo tarpu 1995 metais tam pačiam skaičiui gyventojų teko 890 privataus turto vagystės. Taigi nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje privataus turto vagysčių nusikalstamumo lygis padidėjo 195 nusikalstamomis veikomis. Tuo tarpu privataus turto vagysčių ištyrimo lygis (procentine išraiška) sumažėjo nuo 30,6% 1995 metais iki 26,2% 2005 metais, arba 4,4%.

10. Užregistruotų vagysčių iš gyvenamųjų patalpų 2005 metais buvo 7065, arba 397 (5,2%) nusikalstamomis veikomis mažiau nei tiriamojo laikotarpio pradžioje- 1995 metais. Tačiau per visą tiriamąjį laikotarpį šios rūšies vagysčių buvo užregistruojama apie 1500-2000 daugiau nei laikotarpio pradžioje, išskyrus 2002 metus, kuomet vagysčių iš gyvenamųjų patalpų buvo užregistruota mažiau nei 1995 ir 2005 metais. Šios rūšies vagysčių nusikalstamumo kitimo tempai buvo analogiški užregistruotų vagysčių skaičiaus kitimui ir 2005 metais 100 000 gyventojų teko 206 vagystės iš gyvenamųjų patalpų, o 2005 metais-207 (+1), nors per visą tiriamąjį laikotarpį šios rūšies vagysčių nusikalstamumas svyravo tarp 248 ir 267 veikų 100 000 gyventojų. Vagysčių iš gyvenamųjų patalpų lyginamoji dalis per tiriamąjį laikotarpį sumažėjo iki 7,9 % visų užregistruotų nusikalstamų veikų atžvilgiu (-4,4%), o lyginamoji dalis visų užregistruotų vagysčių atžvilgiu sumažėjo iki 16,3% (arba -1,7%). Šios rūšies vagysčių ištyrimo procentas sumažėjo nuo 36,1% 1995 metais iki 29,4 % 2005 metais (arba -6,7%).

11. Vagysčių iš prekybos parduotuvių ir kitų prekybos vietų per tiriamąjį laikotarpį padaugėjo nuo 1848 iki 2855, arba 54,5%. Šios rūšies vagystės per tiriamąjį laikotarpį sudarė nuo 3% (1995) iki 3,2% (2005), tuo tarpu jų lyginamoji dalis visų užregistruotų vagysčių atžvilgiu padidėjo nuo 4,4% (1995) iki 6,6% (2005), arba 2,2%. Per tiriamąjį laikotarpį šios rūšies vagysčių ištyrimas absoliučiais skaičiais padidėjo nuo 676 (1995) iki 1009 (2005), t.y. ištyrimas padidėjo 49,3% ir daugiausiai šių vagysčių buvo ištirta 1999 metais. Tuo tarpu procentine išraiška ištyrimas sumažėjo 1.3%, o didžiausias ištyrimo procentas buvo 1998 m.

12. Vagysčių iš transporto priemonių per tiriamąjį laikotarpį padaugėjo 2.2 karto, t.y. 4124 veikomis, arba 123 % (procentine išraiška), tačiau 1998 metais šios rūšies vagysčių buvo padaugėję 3 kartus. Šio vagysčių rūšies nusikalstamumas per tiriamąjį laikotarpį padidėjo nuo 92 veikų 100 tūkst. gyventojų 1995 m. iki 219 veikų 2005 m., t.y. padaugėjo 2.4 kartų, lyginamoji šių vagysčių dalis bendrame nusikalstamume per tiriamąjį laikotarpį padidėjo 2.8 % ir 2005 metais buvo 8.3%, tuo tarpu lyginamoji dalis visų užregistruotų vagysčių skaičiuje padidėjo daugiau kaip 2 kartus, arba iki 17.2%. Šių vagysčių ištyrimas per tiriamąjį laikotarpį padidėjo 1.6 karto (absoliučiais skaičiais), o ištyrimas procentine išraiška sumažėjo 5.6% ir 2005 metais ištyrimas procentine išraiška yra pats mažiausias.

13. Transporto priemonių vagystės ir automobilių vagystės kito beveik vienodais tempais ir abiejų šių vagysčių rūšių laikotarpio pabaigoje buvo užregistruota mažiau nei laikotarpio pradžioje – t.y. 9% mažiau buvo užregistruota transporto priemonių vagysčių ir 8.1% mažiau

automobilių vagysčių (lyginant su 1995 m.), nors 200 ir 2003 metais šių nusikalstamų veikų buvo užregistruota apie 38-55% daugiau. Tačiau jeigu transporto priemonių vagysčių nusikalstamumo lygis per tiriamąjį laikotarpį sumažėjo nuo 186 iki 179 veikų 100 tūkst. gyventojų, tai automobilių vagysčių nusikalstamumo lygis pakilo nuo 115 iki 121 vagystės. Transporto priemonių vagysčių lyginamoji dalis šiuo laikotarpiu sumažėjo 2.1%, arba nuo 16.2% iki 14.1% visų užregistruotų nusikaltimų, tuo tarpu šių vagysčių lyginamoji dalis visų užregistruotų vagysčių atžvilgiu sumažėjo 4.3%, arba nuo 11.1% iki 6.8%. Automobilių vagysčių lyginamoji dalis visų užregistruotų nusikaltimų skaičiaus atžvilgiu sumažėjo 1.4%, arba nuo 10.9% iki 9.5%, o šios vagysčių rūšies nusikalstamumo lygis visų užregistruotų vagysčių skaičiaus atžvilgiu sumažėjo 2.8%, arba nuo 7.4% iki 4.6%. Transporto priemonių vagysčių ištyrimo procentinė dalis sumažėjo 2.1%, arba nuo 24.3% iki 22.2%, tuo tarpu automobilių vagysčių ištyrimo procentas padidėjo 5.4%, arba nuo 16.1% iki 21.5%. Daugiausiai pavagiami VW, Audi, Mercedes Benz ir BMW markių automobiliai, 7% automobilių pavagiami iš garažų ir saugomų aikštelių, 93% - iš kitų vietų.

14. Gyvulių vagysčių per tiriamąjį laikotarpį sumažėjo daugiau kaip 5 kartus, arba 81%, šios vagysčių rūšies nusikalstamumo lygis sumažėjo nuo 56 (1995 m.) iki 11 (2005m.) nusikalstamų veikų, tenkančių 100 tūkst. gyventojų. Gyvulių vagysčių lyginamoji dalis per tiriamąjį laikotarpį sumažėjo nuo 3.3% (1995m.) iki 0.4% (2005m.). Tačiau nežiūrint tokio didelio gyvulių vagysčių sumažėjimo, šių nusikalstamų veikų ištyrimas sumažėjo 3.1%, arba nuo 22.5 (1995 m.) iki 19.4% (2005m.).

15. Per tiriamąjį laikotarpį nustatytų įtariamųjų (kaltinamųjų) asmenų padaugėjo 13%, iš jų nepilnamečių įtariamųjų asmenų skaičius padidėjo nuo 14,7% iki 15,9%. Tuo tarpu nustatytų įtariamųjų (kaltinamųjų) padarius vagystes asmenų sumažėjo 24%, tačiau visų vagystes padariusių asmenų atžvilgiu įtariamųjų nepilnamečių lyginamoji dalis procentine išraiška padidėjo nuo 18,9% iki 23,1%.(arba 4,2%), nors absoliučiais skaičiais nustatytų vagystes padariusių nepilnamečių įtariamųjų sumažėjo 172 nepilnamečiais. Taigi tiriamojo laikotarpio pradžioje nepilnamečiai buvo įtariami padarius kas 5 vagystę, tuo tarpu 2005 metais nepilnamečiai buvo įtariami padarius jau kas ketvirtą vagystę. 1995 metais iš visų nustatytų įtariamųjų, vagystėmis buvo įtariami 56,2%, tuo tarpu 2005 metais – jau tik 37,7% (-18,5%) asmenų. 1995 metais iš visų nustatytų nepilnamečių įtariamųjų, vagystėmis buvo įtariami 72,7% nepilnamečių, o 2005 metais - 54,9% (arba -17%) nepilnamečių, t.y. šiek tiek daugiau kaip pusę. Taigi dėl bendro nustatytų įtariamųjų vagystes padariusių asmenų skaičiaus sumažėjimo, nepilnamečiai sudaro didesnę lyginamąją dalį visų vagystes padariusių asmenų atžvilgiu, tačiau nepilnamečiai vis daugiau padaro kitų nusikaltimų ir mažiau vagysčių.

16. Per tiriamąjį laikotarpį skaitlingiausia nepilnamečių grupė buvo 16-17 m. amžiaus. Šiai amžiaus grupei priklausantys vagystes padarę nepilnamečių sumažėjo nuo 63,7% (1995m.) iki

62% (2005m.), arba -2,7%, tačiau lygiai tiek pat padidėjo nepilnamečių amžiaus grupė 14-15 metų. Taigi galima daryti prielaidą, kad vis daugiau nepilnamečių vis jaunesniame amžiuje pradeda daryti vagystes. 18-24 metų amžiaus asmenų grupė padidėjo nuo 30,3% iki 34%, 25-29 m. amžiaus asmenų grupė per tiriamąjį laikotarpį išliko beveik stabili- t.y. apie 14,5% ir šios amžiaus grupės asmenys dvigubai mažiau padaro vagysčių nei 18-15 m. amžiaus grupės asmenys.

17. Moterų, padarančių vagystes, skaičiaus procentinė išraiška visų vagystėmis įtariamųjų asmenų atžvilgiu sumažėjo nuo 9,3% iki 7,8% , arba -1,5%.

18. Daugiausiai vagysčių padaro vidurinio ir pagrindinio išsilavinimo asmenys- nuo 87,3% (1995m.) iki 69,4% (2005m.). Nors šios grupės asmenų skaičius ir sumažėjo, tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad iki 1999 metų statistikai buvo išsilavinimas buvo apskaitomas pagal dvi grupes-t.y. „aukštojo ir profesinio“ bei „vidurinio ir pagrindinio“, o nuo 1999 metų įtariamųjų asmenų išsilavinimas yra apskaitomas pagal 6-is lygius ir lyginti šiuos duomenis tarpusavyje yra nekorektiška. Tačiau iš duomenų matyti vis tik kad aukštojo, aukštesniojo išsilavinimo bei neraštingi asmenys vagysčių padaro žymiai mažiau – 2005 metais šių trijų kategorijų vagystėmis įtariamieji asmenys sudarė tik 8,6% visų nustatytų vagystėmis įtariamųjų asmenų.

19. Daugiausiai vagystes padaro darbingi, tačiau nedirbantys ir nesimokantys asmenys, ir nors šių asmenų grupė sumažėjo nuo 70,3% iki 62,2% (-8,1%) visų vagystėmis įtariamųjų asmenų atžvilgiu, vis tiek ši grupė išlieka pati didžiausia. Tuo tarpu vagystes padariusių moksleivių padaugėjo daugiau kaip 3 kartus- t.y. nuo 6,9% iki 22,8%. Ženkliausiai padidėjusia pagal užimtumą vagystes padariusių asmenų grupė būtų tarnautojai jų padaugėjo 10 kartų-t.y. nuo 0,7% iki 10,4%, tačiau dėl labai skirtingo užimtumo grupavimo iki ir po 1999 metų taip pat nekorektiška būtų lyginti ir tarnautojų grupę.

20. Išaiškintų asmenų, vagystes padariusių grupėje, sumažėjo nuo 7351 asmenų (o tai sudarė 56,9% visų vagystėmis įtariamųjų) iki 3715 (37,8%), t.y. dvigubai. Žinant, kad vis dėl to vagystės dažniausiai yra padaromos grupėje, šio rodiklio žymus sumažėjimas leidžia daryti prielaidą, kad grupei asmenų padarius vagystę baudžiamojon atsakomybėn traukiamas tik vienas asmuo iš vienos pusės dėl nusikalstamas veikas padariusių asmenų grupių sėkmingo gynimosi (kai iškilus būtinybei, atsakomybę prisiima vienas asmuo), o iš kitos pusės tai rodo sumažėjusį teisėsaugos institucijų pareigūnų darbo efektyvumą įrodant grupėje vagystes padariusių asmenų kaltę.

21. Nustatytų įtariamųjų, kurie vagystes padarė būdami neblaivūs, sumažėjo nuo 4289 iki 2019, arba 53% (dvigubai), tačiau nustatytų asmenų, padariusių vagystes apsvaigus nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų skaičius išaugo nuo 30 iki 51, t.y. beveik dvigubai daugiau (o 2004 metais tokių asmenų buvo nustatyta net 84-t.y. trigubai daugiau). Tačiau šis rodiklis yra ypač latentiškas, nes tik sulaikius vagystės metu arba iš karto po jos įtariamąjį,

galima nustatyti, ar įtariamasis vartojo narkotines ar psichotropines medžiagas- vėliau tai tampa neįmanoma.

22. Nustatytų asmenų, padariusių vagystes pakartotinai, skaičius nuo 1996 m. iki 2002 m. didėjo nuo 3326 iki 3857, arba 16%, ir ši grupė sudarė nuo 30 iki 38% visų vagystes padariusių asmenų skaičiaus, tačiau nuo 2003 m. šis rodiklis žymiai sumažėjo ir 2004-2005 m. asmenys, pakartotinai padarę vagystes, sudaro 21,4% bendro vagystes padariusių asmenų skaičiaus. Tai leidžia daryti prielaidą, kad tai yra tik formalus recidyvo statistikos rodiklių mažėjimas pasikeitus baudžiamajai politikai įvertinant (kvalifikuojant) vagystes.

23. Nuo 1998 m. nuteistųjų už vagystes laisvės atėmimo bausmėmis (realiomis) asmenų sumažėjo nuo 2897 iki 1639 (2005m.), t.y. 43%. Tačiau palyginus nustatytų vagystėmis įtariamųjų asmenų skaičių su naujai atvykusių nuteistųjų laisvės atėmimo bausmėmis į įkalinimo įstaigas skaičiumi, matyti, kad realiomis laisvės atėmimo bausmėmis nuteisiama tik apie 10% visų įtariamųjų. Asmenys, įtariamai (kaltinami) vagystėmis, tardymo izoliatoriuose iki nuteisimo vidutiniškai buvo 3 mėnesius, realiai atliktos laisvės atėmimo bausmės vidurkis už vagystes sumažėjo 6 mėnesiais ir 2005 metais vidutiniškai buvo 1 metai ir 2 dienos. Teismo nuosprendžiu už vagystes paskiriamos laisvės atėmimo bausmės terminas sutrumpėjo 1/3 dalimi, 1/4 sutrumpėjo tardymo izoliatoriuje iki nuteisimo praleisto laikotarpio ilgumas, bei 1/3 sumažėjo realiai atliktų bausmių už vagystes vidurkis. Laikotarpis, kurį asmenys, įtariamai(kaltinami) vagystėmis, atliko tardymo izoliatoriuose iki nuteisimo-tai 1998 m. šis laikotarpis vidutiniškai buvo 3 mėnesiai, 1999-2002 metais- 4 mėnesiai, nuo 2002 metų iki 2005 metų šis laikotarpis vėl sumažėjo iki 3 mėnesių. Realiai atliktos laisvės atėmimo bausmės vidurkis už vagystes mažėjo nuo 1 metų 6 mėnesių 1998 metais iki 1 metų ir 2 dienų 2004-2005 m. (o 2003 metais realiai atliktos bausmės už vagystes vidurkis buvo 11 mėnesių). Taigi kaip matome iš duomenų, teismo nuosprendžiu už vagystes paskiriamos laisvės atėmimo bausmės terminas sutrumpėjo 1/3 dalimi, 1/4 sutrumpėjo tardymo izoliatoriuje iki nuteisimo praleisto laikotarpio ilgumas, bei 1/3 sumažėjo realiai atliktų bausmių už vagystes vidurkis.

24. Kadangi vagystės, kaip ir visas nusikalstamumas, yra socialinis-teisinis reiškinys, jį įtakoja visas kompleksas veiksnių- t.y. ekonominiai, socialiniai, socialiniai-ekonominiai, politiniai, teisiniai, socialiniai-psichologiniai, techniniai veiksniai.

SANTRAUKA

Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, vagystės sudaro didžiąją dalį visų nusikaltimų ir yra dažniausiai padaromos nusikalstamos veikos. Todėl nusikalstamumo padidėjimas yra siejamas su vagysčių skaičiaus padidėjimu. Kadangi nuosavybė kiekvieno asmens gyvenime užima svarbią vietą, todėl jos praradimas skaudžiai paliečia kiekvieną vagystės auką, sukeldamas ne tik materialinę žalą, bet dažnai, ir moralinę traumą (ypač kai padaromos vagystės iš gyvenamųjų patalpų, kurias dauguma įsivaizduoja savo namais-tvirtovė, ar automobilio vagystė, kai pavagiamas net ir sąlyginai nebrangus, tačiau savininko labai branginamas automobilis). Taip pat reiktų atkreipti dėmesį, kad vagystės yra vienas greičiausių ir lengviausių neteisėto pasipelnymo būdų, todėl vagystės įdomios ir savitu bruožu, kurio esmė yra tame, kad didžioji dalis pirmą kartą nusikaltimą padarę asmenys padaro būtent vagystes, o iš kitos pusės - apie 70-80% visų vagysčių padaro profesionalai. Darbe autorė nagrinėja vagystes kaip atskirą nusikaltimų rūšį, nes norint efektyviai kontroliuoti vagystes ir taikyti tinkamas prevencines priemones, reikia nuodugniai išanalizuoti vagysčių raidą, vystymosi tendencijas, struktūrą, charakterizuoti vagystes darančius asmenis bei įvardinti priežastis bei veiksniai, skatinančius vagystes.

Šiame magistriniame darbe, kuris susideda iš keturių dalių, yra nuodugniai analizuojama vagysčių istorinė raida apžvelgiant ne tik baudžiamąjį vagysčių įvertinimą, bet ir vagysčių lyginamąją dalį bendro nusikalstamumo kontekste, detalai analizuojami vagysčių kriminologiniai rodikliai – t.y. dinamika, būklė, lygis, jų kitimas, vagysčių struktūra ir dažniausiai pasitaikančių vagysčių rūšių būklė, nusikalstamumo lygis, dinamika, ištyrimas, vagystės ir atskiros jos rūšys apžvelgiamos ir bendro nusikalstamumo kontekste. Taip pat nemažas dėmesys skiriamas vagystes padariusių asmenų charakterizavimui, apžvelgiama teismų praktika per paskirtų ir realiai atliktų bausmių už vagystes trukmė, taip pat įvardinamas ir analizuojamas priežastys ir veiksniai, kurių kompleksas turi įtakos vagystes darantiems asmenims.

Summary

Stealing, in Lithuania as in the entire world, make the biggest part of all crimes and are usually made by criminal acts. Consequently, the increase of criminality is related with increase of number of stealing. Properties take the important place in human being's life, thus, the loss of it affects every single victim causing not just material, but often moral trauma (especially burglary, when people consider one's home as home-castle or car stealing, even though it is not an expensive car). It is also important to make a note that stealing is the fastest and the easiest illegal way to make a profit, that's why they are interesting by its unique features, which main point is that majority, who did crime- stole something, but also around 70%-80% all crimes are made by professionals. In this work author is talking about stealing as separate sort of crimes, because it is important thoroughly traverse roots of stealing, the development of tendency, structure and define thieves, name causes and factors, which stimulate stealing, so that one could effectively control stealing and apply correspondent preventive means.

This master's work, which contains four parts, analyses the historical process with penal stealing assessment review, the rates of crimes: dynamics, bouclé, level, variation, investigation, stealing in general criminality contest. Moreover, work contains the defining of persons, review of court practice though penalizes and real porridge term, name and analyse causes and aftermath, which complex has influence on thieves.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Naudoti teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija: LR piliečių priimta 1992 m. spalio 25 d. referendume // Valstybės žinios, 1992, Nr. 33-1014.
2. Lietuvos Respublikos Administracinių teisės pažeidimų kodeksas.// Valstybės žinios, 1985 Nr.1-1) Aktuali redakcija nuo 2006-10-24. - <http://www3.lrs.lt>. (2006-10-28).
3. Baudžiamojo kodekso patvirtinimo ir įsigaliojimo įstatymas. Baudžiamasis kodeksas // Valstybės žinios, 2000, Nr. 89-2741.
4. Baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, pakeitimo ir papildymo įstatymas Nr. IX-1495 // Valstybės žinios, 2003, Nr. 38-1733; 2003, Nr. 39 (atitaisymas),
5. Baudžiamojo kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymas 2004-07-05 Nr. IX-2314. // Valstybės žinios, 2004, Nr. 108-4030.
6. Baudžiamojo kodekso 271 bei 310 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 271(1) straipsniu įstatymas // Valstybės žinios, 2002, Nr. 38-1356).
7. Įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso, Pataisos darbų ir Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo ir papildymo“ Nr.1-551 // Valstybės žinios, 1994, Nr.60-1182.
8. Įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 8⁽¹⁾, 79, 80, 85, 201⁽¹⁾, 203⁽¹⁾, 212, 213⁽¹⁾, 225, 229, 230, 230⁽¹⁾, 231, 232⁽¹⁾, 232⁽⁴⁾, 234, 236, 237, 239, 243, 246, 251, 253, 254, 256, 260, 264, 271, 274, 275, 278, 280, 281, 291, 292, 293, 296, 309, 310, 314, 315, 316, 320, 321, 323, 326⁽¹⁾, 326⁽²⁾, 328, 329⁽²⁾ straipsnių pakeitimo ir papildymo“ 1999-11-25 Nr. VIII-1439. // Valstybės žinios, 1999, Nr.106-3059.
9. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato nutarimas Nr. 52 „Dėl teismų praktikos vagystės ir plėšimo baudžiamosiose bylose“ - teismų praktika Nr. 23, 2005 m., http://www.lat.lt/4_tpbiuletiniai/
10. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos nutartis 2004 m. balandžio 20 d baudžiamojoje byloje Nr. 2K-251/2004- <http://www.lat.litlex.lt>
11. Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas.- Vilnius, 1961, Žin. 1961. 18-147).
12. Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso komentaras. – Vilnius: Mintis, 1989m.
13. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programos patvirtinimo“ 2003-03-20 Nr. IX-1383. // Valstybės žinios, 2003, Nr.32-1318;.
14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 143 „Dėl nuteistųjų ir asmenų, paleistų iš laisvės atėmimo vietų, socialinės adaptacijos 2004–2007 metų programos patvirtinimo“ // Valstybės žinios, 2004, Nr. 23-709
15. RTFSR baudžiamasis kodeksas, veikęs Lietuvos TSR teritorijoje.- Vilnius, 1952.

16. Rusijos federacijos baudžiamasis kodeksas. Aktuali redakcija. – <http://www.garweb.ru/project/law/doc/10008000/10008000-004.htm> Уголовный кодекс РФ (действующая редакция)
17. 1968 m. Visuotinių žmogaus teisių deklaracija // Žmogaus teisės: Tarptautinių dokumentų rinkinys. Vilnius: Mintis, 1991.

Naudota literatūra:

18. Ats. red. prof. J. Bluvšteinas. Kriminologija. / Vilnius: Pradai, 1994m.
19. Babachinaitė G. Kriminologiniai nusikalstamumo raidos Lietuvoje periodizacijos aspektai // Lietuvos teisės tradicijos. – Vilnius: Justitia, 1997.
20. Babachinaitė G. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje problemos // VII Baltijos šalių kriminologų simpoziumo „Nusikalstamumo prevencija ir baudžiamoji politika pereinant į rinkos ekonomiką“ medžiaga. - Vilnius: Teisės institutas, 1995.
21. Babachinaitė G., Paulikas V. Nedarbas ir nusikalstamumas Lietuvos kaime 1918-1990 m. // Jurisprudencija Nr. 26(18). Vilnius: LTU, 2002.
22. Babachinaitė G., Kuklianskis S. Teorinės nusikalstamumo prevencijos problemos. - Jurisprudencija, 2003, t. 42(34); P.101–108.
23. Baudžiamoji teisė. Specialioji dalis. – Vilnius: Eugrimas. 2000.
24. Baudžiamasis statutas. – Kaunas, 1930.
25. Čepas A., Ragauskas P., Sakalauskas G. Visuomenės ir valstybės bendradarbiavimas stabdant nusikalstamumą. - Vilnius, 1998.
26. Dobryninas A., Gaidys V. Ar saugi Lietuvos visuomenė? (Lietuvos gyventojų viktimizacijos patirtis ir požiūris į baudžiamąją justiciją bei visuomenės saugumą). – Lietuvos Respublikos Seimas; Jungtinių Tautų vystymo programa. – Vilnius, 2004.
27. Dovidaitis D. Pasaulinė visuomeninių organizacijų patirtis nusikalstamumo prevencijoje. www.nplc.lt
28. Drakšienė A., Stauskienė E. Nusikaltimai nuosavybei Lietuvos ir kitų šalių baudžiamuosiuose įstatymuose. - Vilnius, 1998.
29. Dvilaitis V., red. A. Kiškis. Nusikaltimų, juos padariusių asmenų, baudžiamųjų bylų apskaita Lietuvoje ir jos ypatumai. - Vilnius. 1999.
30. Galinaitytė J., Rudzkis T. Šiuolaikinės nusikalstamumo sampratos problema // Jurisprudencija. MRU, 2005, Nr. 70(62). P.139-142.
31. Gauchman L.D., Maksimov C.B. Otvetstvenost za prestypleniya protiv sobstvenosti. - Moskva, 2001.
32. Jurgelaitienė G. Recidyvinio nusikalstamumo prevencija Lietuvos Respublikoje. – Daktaro disertacija. – Vilnius. LTU, 2001.

33. Jurgelaitienė G. Galiojančių baudžiamųjų įstatymų įtakos nusikalstamų veikų recidyvui kriminologinė analizė. // Jurisprudencija Nr. 51(43). Vilnius: LTU, 2004. P. 90-99.
34. Justickis V. Kriminologija. Vadovėlis. - Vilnius: LTU, VDU, 2001.
35. Fedosiuk O. Turto prievartavimas: reiškinių raida ir teisinio vertinimo problemos // Daktaro disertacija, socialiniai mokslai: teisė. – Vilnius: LTA, 2000.
36. Kaip apsaugoti save ir savo turtą. PD prie LR VRM ir NPLC informacinis leidinys. Vilnius, 2006.
37. Kiškis A. Nusikalstamumas Lietuvoje: ką pakeitė teisės reforma? // Jurisprudencija. - Vilnius, 2006, t. 3 (81), P. 32-39.
38. Kriminologija. Učebnik dlja vuzov/ Pod.red. A.I.Dolgovojj. Maskva: Norma, 2000.
39. Kriminologija. Učebnik/ Pod.red. Burlakova V.N., Kropačiova N.M. – Sankt-Peterburg. Sankt-Peterburgskij gosudarstvenij universitet, Piter, 2002.
40. Kriminologija. Učebnik/ Pod.red. Kudriavceva V.N, Jeminova V.E., 2-e izd., – Maskva, 1999.
41. Lietuvių Enciklopedija. 1966. T. XXXV.
42. Maksimaitis M., Vansevičius S. Lietuvos valstybės ir teisės istorija.-Vilnius,1997.
43. Michailovič I. Baudžiamajame įstatyme numatytų nepilnamečių resocializacijos priemonių taikymas. Daktaro disertacija (socialiniai mokslai, teisė).- Vilnius: Vilniaus universitetas, 2001.
44. Nekrošius I., Nekrošius V., Vėlyvis S. Romėnų teisė. Kaunas, 1996.
45. Paulikas V. Socialinė aplinka kaime ir nusikalstamumas // Jurisprudencija Nr. 20(12), Vilnius: LTU, 2001. P. 40-45.
46. Povilaitis Br. Lietuvos žemės ūkis 1918–1940. – Vilnius: Tėvynės Sargas, 1997.
47. Rudzkis T. Uscila T., Starkus S. Kriminologinių tyrimų metodika. - Vilnius: LTA, 2000.
48. Rudzkis T. Nusikaltimai komercinio draudimo srityje (kriminologinė analizė). Daktaro disertacija.- Vilnius: LTU, 2003.
49. Rudzkienė V. Lietuvos kriminalinių ir socialinių-ekonominių rodiklių ryšių analizė // Jurisprudencija Nr. 26(18). Vilnius: LTU, 2002. P. 99-107.
50. Smaliukas J., Urbelienė J. Nusikalstamumo raida Lietuvoje 1918–1993 m. – Vilnius: Lietuvos Respublikos prokuratūra, 1994.
51. Stanevičius V. Baudžiamoji teisė. Kaunas: Spauda, 1925.
52. Šapoka A., Lietuvos istorija.- Kaunas, 1936.

53. Šimkus K.. Organizuotas nusikalstamumas kaip grėsmė nacionaliniam saugumui. Paskaitų medžiaga. Vilnius. MRU, 2005 m.
54. Šimkus K.. Organizuotas nusikalstamumas kaip grėsmė nacionaliniam saugumui. Jurisprudencija. LTA, mokslo darbai t. 15(7), 2000.
55. Ugolovnij kodeks FRG.-Maskva, 2000
56. Ugolovnoe pravo Rosii. Osobennaja častj. -Maskva, 1996.
57. R.Uscila R. Nusikaltimų aukų socialinė ir teisinė apsauga Lietuvoje: padėties vertinimas, Jurisprudencija. 2004, t. 59(51); P.16-25.
58. Uscila R. Nusikaltimo aukos ir nusikaltėlio mediacijos įdiegimo galimybės Lietuvoje . - Vilnius: Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras, 2006.
59. Valikonytė I.,Lazutka S.,Gudavičius E. Pirmasis Lietuvos Statutas (1529).-Vilnius,2001.
60. Veličkienė T. Lex maiestatis: genezė ir vykdytojai. // Jurisprudencija, 2002, t. 26(18); P. 20–29.
61. Vileikienė E. Lietuvos nepilnamečių justicijos sociologinė analizė. Daktaro disertacija (socialiniai mokslai, sociologija).- Vilnius: Vilniaus universitetas, 2006.
62. Žukauskienė D. Psichologijos vadovėlis. Vilnius, 2006.

TYRIMŲ (APKLAUSŲ) BAIGIAMOSIOS ATASKAITOS:

63. „Lietuvos gyventojų apklausa apie policiją“. Tyrimas atliktas Policijos departamento užsakymu. Vilnius: „Baltijos tyrimai“, 2004.
64. Tarptautinis viktimologinis tyrimas Lietuvoje 1997 m. Baigiamoji ataskaita. – Vilnius: Teisės institutas, 1997 08 31
65. Tarptautinis nusikaltimų aukų tyrimas Vilniuje (Lietuva) 2000. Baigiamoji ataskaita. – Vilnius: Teisės institutas, 2001.
66. Lietuvos gyventojų faktinė nusikalstamų veikų patirtis 2004 metais. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro 2005 metų viktimologinis tyrimas.-Vilnius: NPLC, 2005.
67. Specializuotų teismų šeimos ir nepilnamečių byloms nagrinėti įsteigimo Lietuvoje poreikis ir galimybės. Mokslo taikomasis tyrimas. Darbo grupės prie Teisės instituto, vykdant Nepilnamečių justicijos programą pagal Teisingumo ministerijos ir Teisės instituto pasirašytą sutartį, ataskaita. Vilnius.2002..
68. Tarptautinis (išorinis) Jungtinių Tautų Vystymo programos Nepilnamečių justicijos programos LIT/99/005 įvertinimas. Nepilnamečių justicijos programa Išorinio vertinimo ataskaita (teisėja R. Winter). http://www.nplc.lt/nj/Dokumentai/Išor_ivert/Tarptautinis_vrtinimas.doc

NAUDOTOS ATASKAITOS

69. Informatikos ir ryšių departamento prie VRM statistinės ataskaitos – Duomenys apie nusikalstamumą per 1994-2005 m. Lietuvos Respublikoje (Forma 1-Ž).
70. Informatikos ir ryšių departamento prie VRM statistinės ataskaitos – Duomenys apie nusikalstamumą per 1994-2005 m. Lietuvos Respublikoje (Forma Ekranas).
71. Informatikos ir ryšių departamento prie VRM statistinės ataskaitos – Duomenys apie nusikalstamumą Baltijos valstybėse per 1994-2005 m. (Forma BV).
72. Informatikos ir ryšių departamento prie VRM statistinės ataskaitos – Duomenys apie išaiškintus nusikaltimus padariusius asmenis (Forma F-2) už 1994 -2005m. (formas 30 ir 30N) už 2004-2005m.,
73. Informatikos ir ryšių departamento prie VRM statistinės ataskaitos – Duomenys apie nukentėjusius asmenis (forma F50) už 2004, 2005 metus.
74. Informatikos ir ryšių departamento prie VRM statistinės ataskaitos – Duomenys apie žalą (Forma žala) už 2005 metus.

75. Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos kasmetinės ataskaitos nuo 1998 metų. –<http://www.nplc.lt>
76. Lietuvoje gyvenančių asmenų statistiniai duomenys.- Statistikos departamento ataskaitos. <http://www.std.lt>. (2006-10-06).
77. Statistikos departamento duomenys apie vaikus.- kasmetinė ataskaita. <http://www.std.lt/web/main.php?parent=179&module=616&id=1180>, (2006-09-18)

78. Užregistruoti nusikaltimai Lietuvoje // Nusikalstamumo prevencijos Lietuvos centras <http://www.nplc.lt/stat/nus/nusl.htm> (2005-10-09)

INTERNETO SVETAINĖS

<http://www.std.lt>.

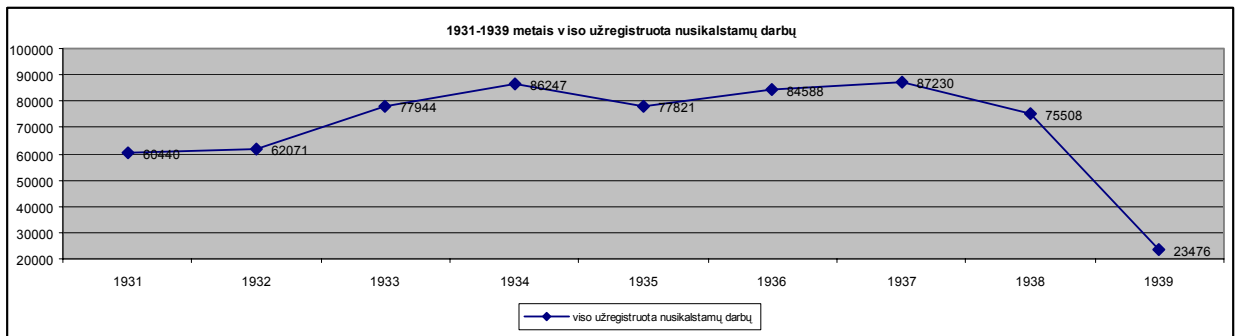
<http://www.nplc.lt>.

<http://www.vrm.lt>.

<http://www.policija.lt>.

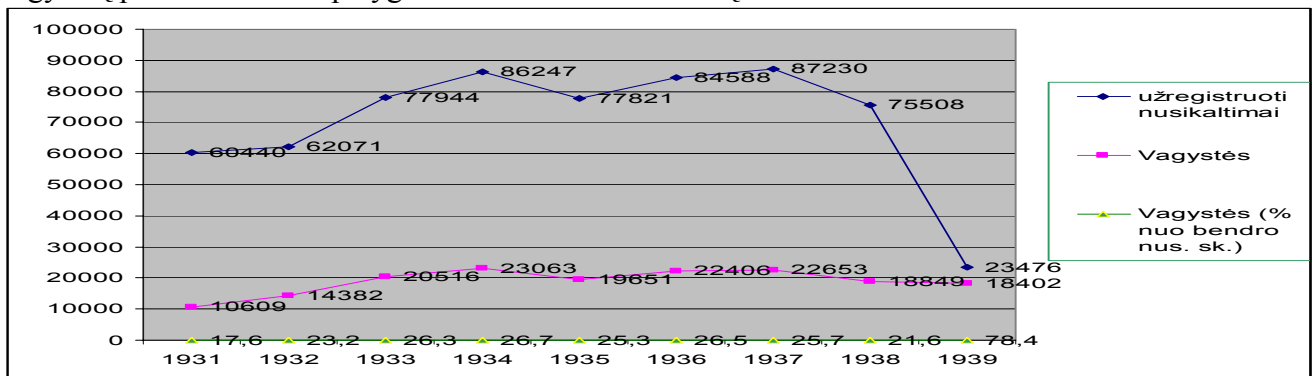
PRIEDAS NR. 1. GRAFIKAI.

Grafikas Nr. 1

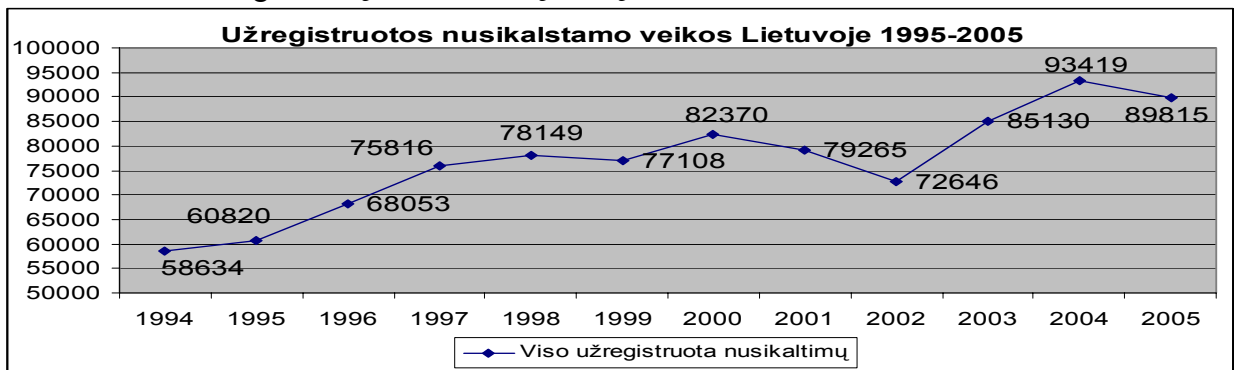
(duomenys iš <http://www.nplc.lt/stat/nus/nus41.htm>)

Grafikas Nr. 2 . 1931-1939 metais Lietuvoje užregistruotų nusikaltimų ir vagysčių raida bei vagysčių procentinė dalis palyginti su bendru nusikaltimų skaičiumi.

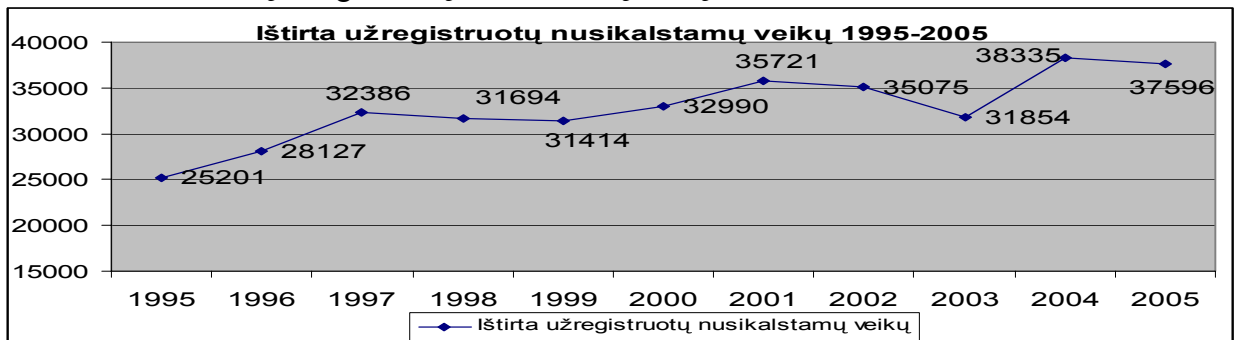

Smaliukas J., Urbelienė J. Nusikalstamumo raida Lietuvoje 1918-1993 m. - Vilnius: Lietuvos Respublikos prokuratūra, 1994. (duomenys)

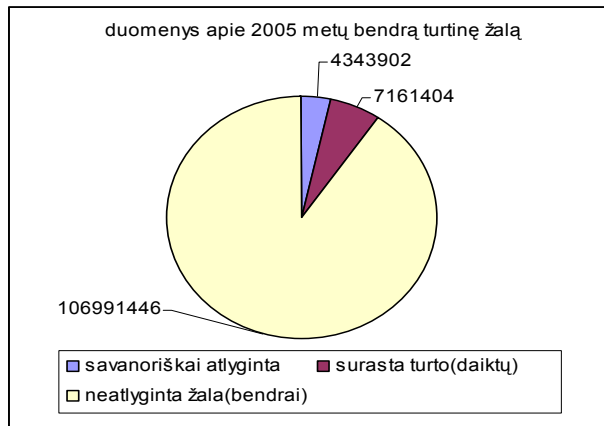
Grafikas Nr. 3. užregistruotų nusikalstamų veikų kitimas 1995-2005 m.

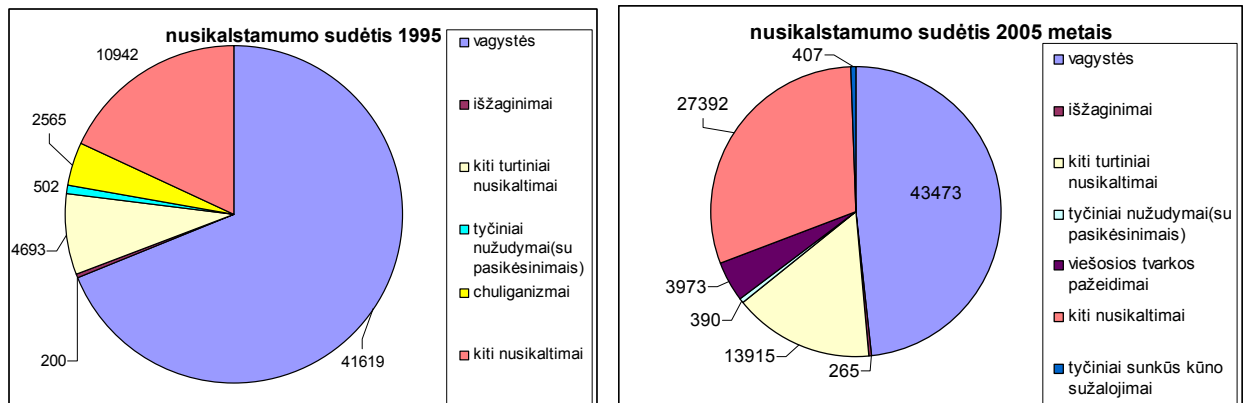
Grafikas Nr. 4. ištirtų užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiaus kitimas

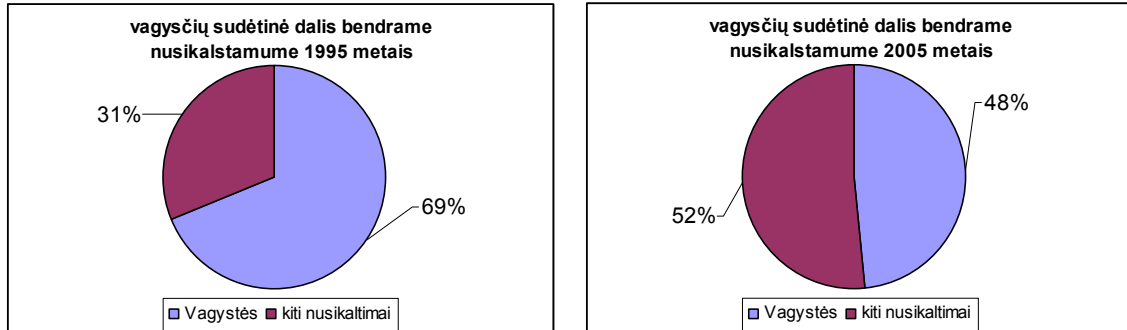
Grafikas Nr. 5. nusikalstamomis veikomis padarytos žalos ir atlygintų nuostolių santykis

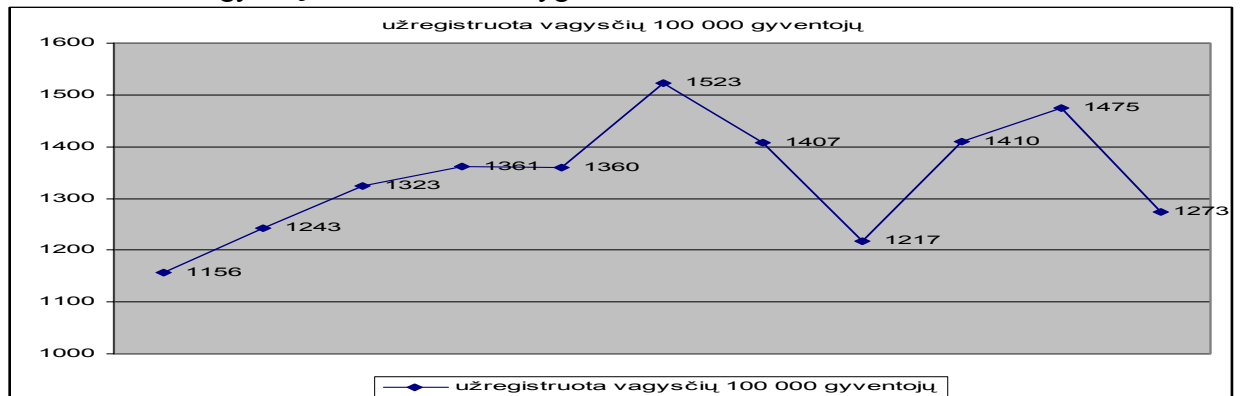
Grafikas Nr.6. 1995 ir 2005 metų nusikalstamumo struktūra

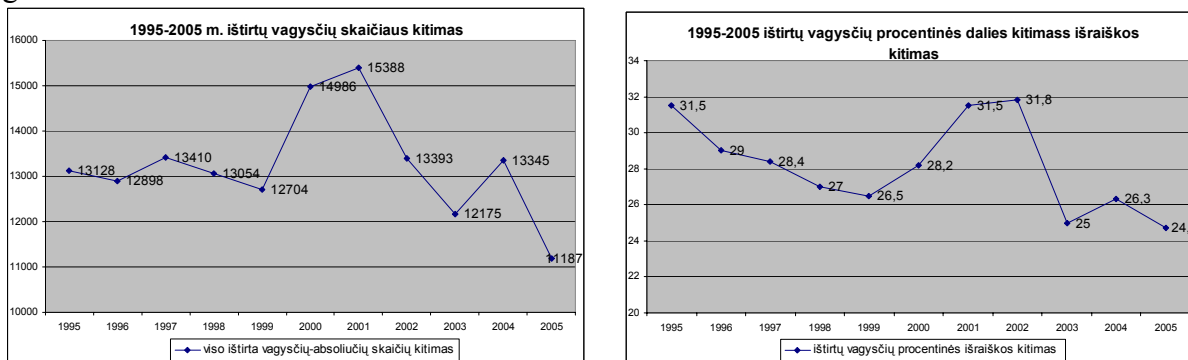
Grafikas Nr. 7. vagysčių lyginamoji dalis procentine išraiška.

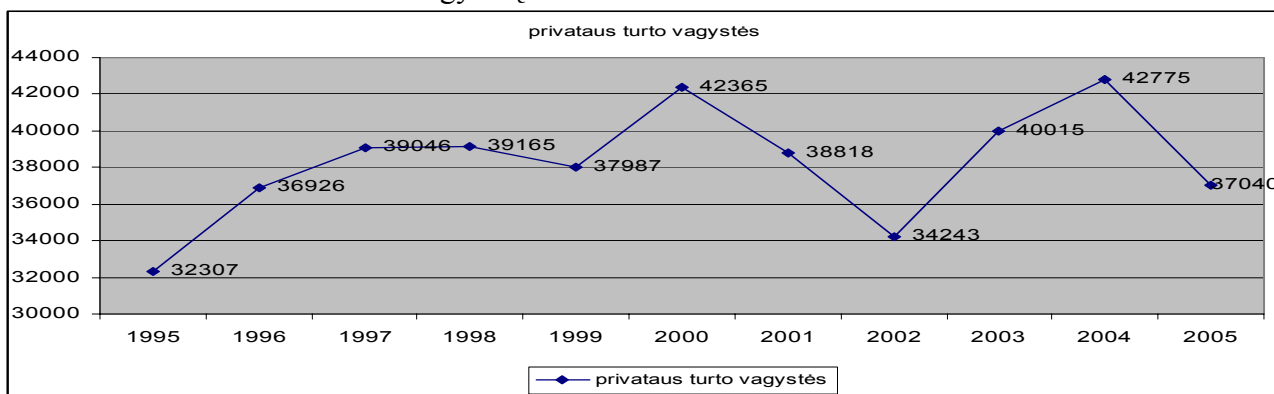
Grafikas Nr.8. vagysčių nusikalstamumo lygio skaičiaus kitimas

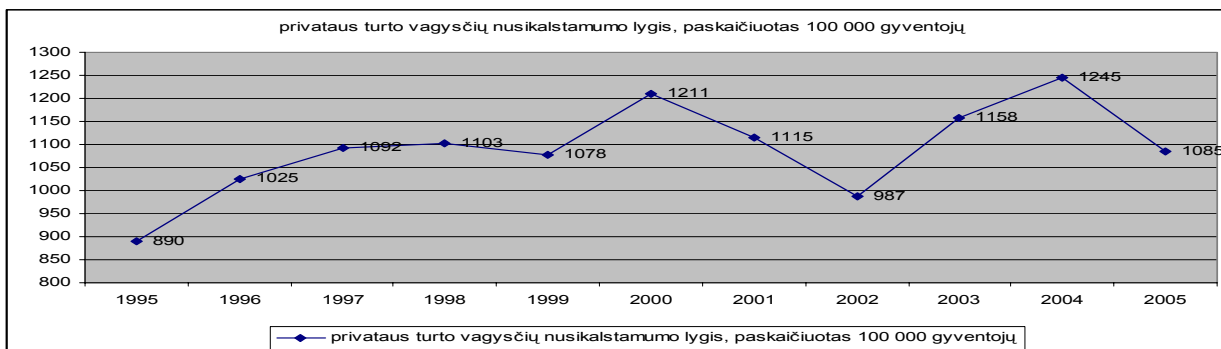
Grafikas Nr.9. ištirtų vagysčių absoliučiais skaičiais ir procentine išraiška palyginamasis grafikas.

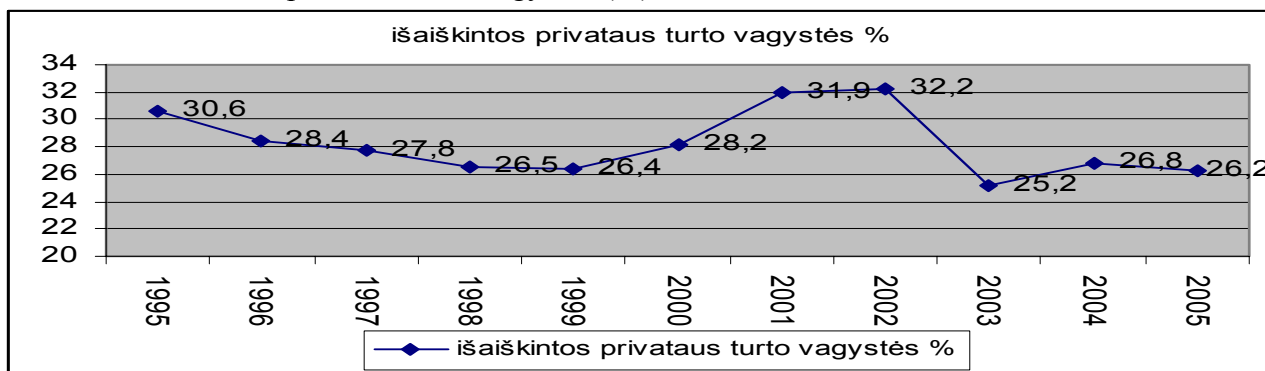
Grafikas Nr. 10. Privataus turto vagysčių kitimas

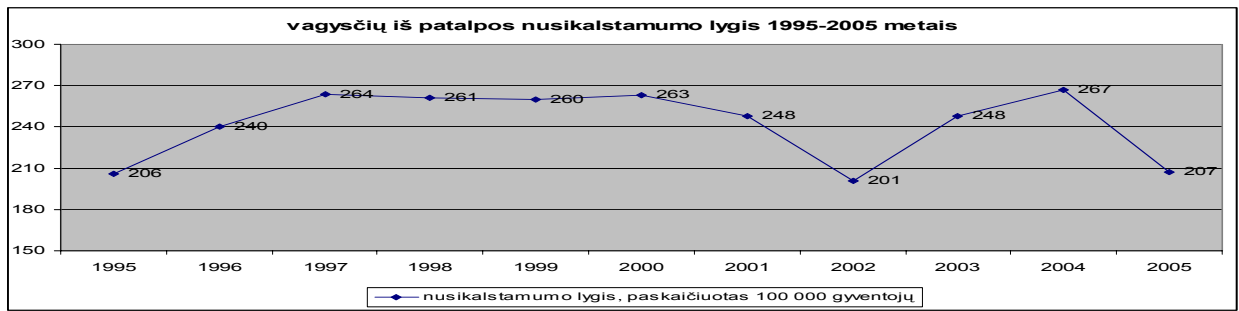
Grafikas Nr. 11

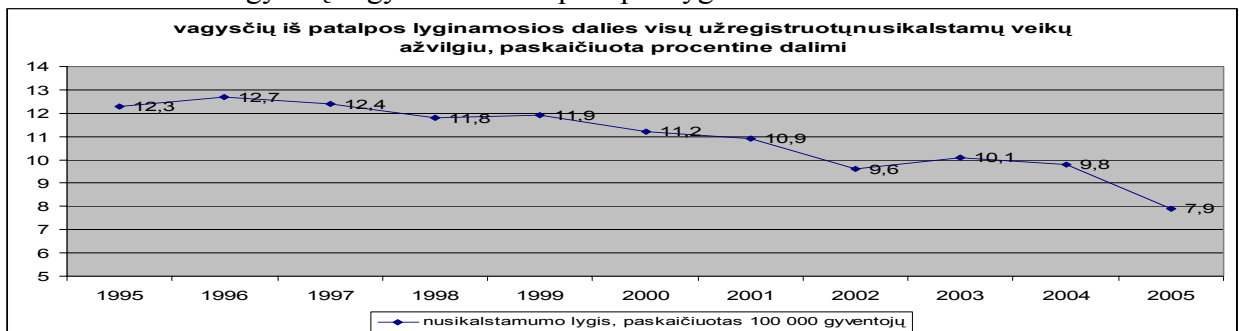
Grafikas Nr.12. Ištirtų privataus turto vagysčių (%) kitimas

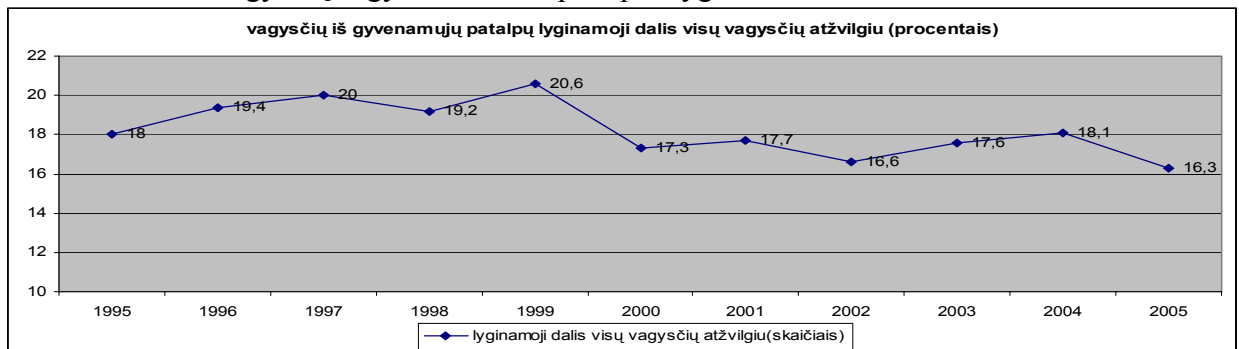
Grafikas Nr. 13. vagysčių iš gyvenamosios patalpos nusikalstamumo lygio kitimas

Grafikas Nr. 14. vagysčių iš gyvenamosios patalpos lyginamosios dalies kitimas

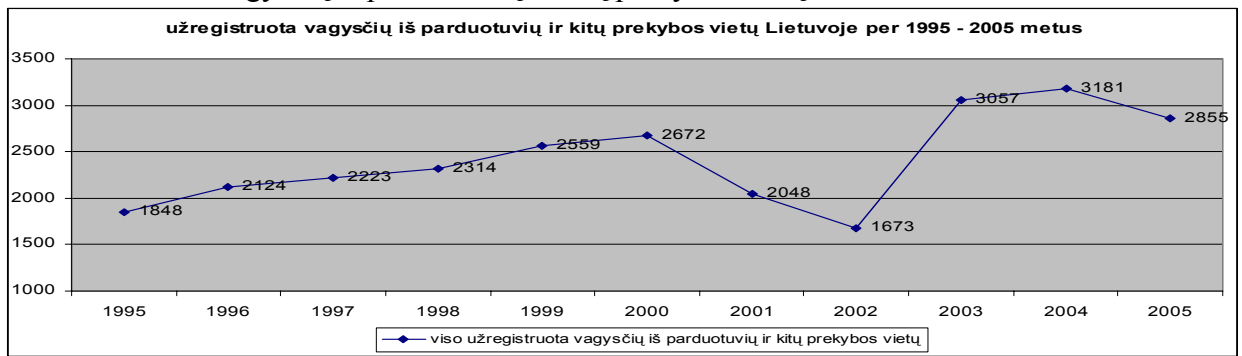
Grafikas Nr. 15. vagysčių iš gyvenamosios patalpos lyginamosios dalies kitimas

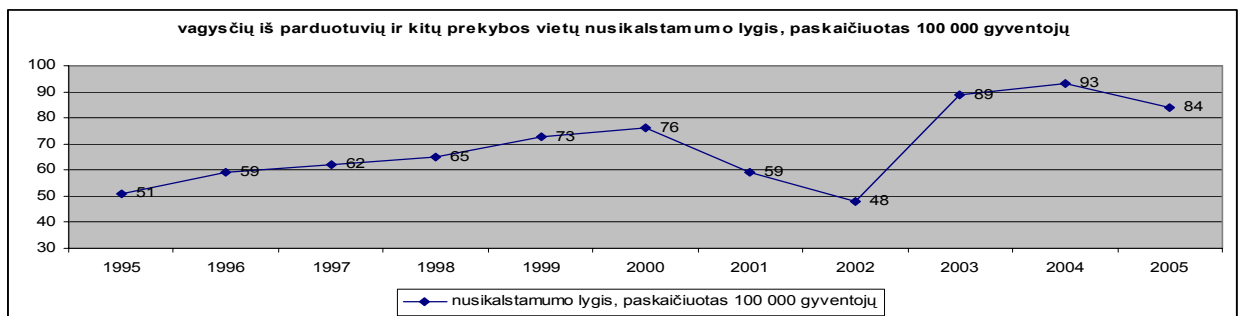
Grafikas Nr. 16. vagysčių iš gyvenamųjų patalpų išaiškinamumas kitimas

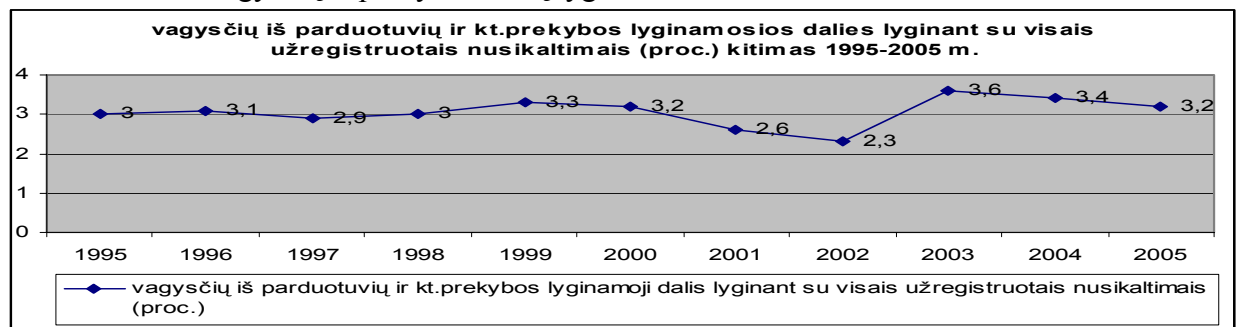
Grafikas Nr. 17. vagysčių iš praduotuvių ir kitų prekybos vietų skaičiaus kitimas

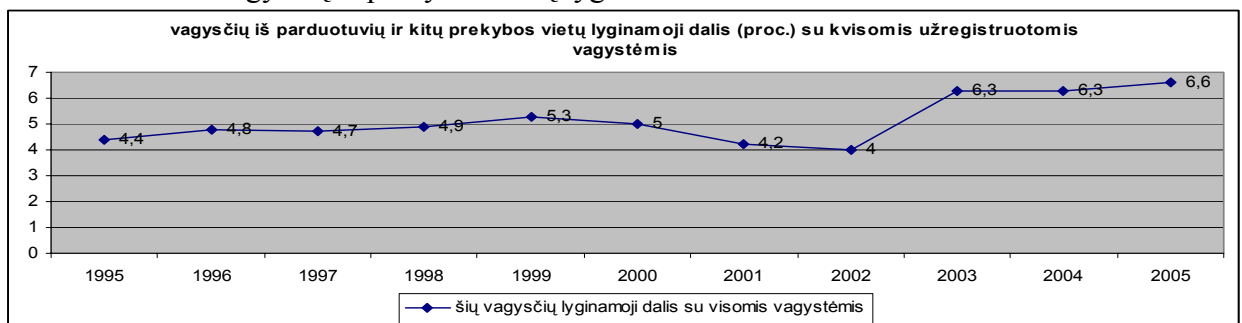
Grafikas Nr. 18.. vagysčių iš prekybos vietų nusikalstamumo lygio kitimas

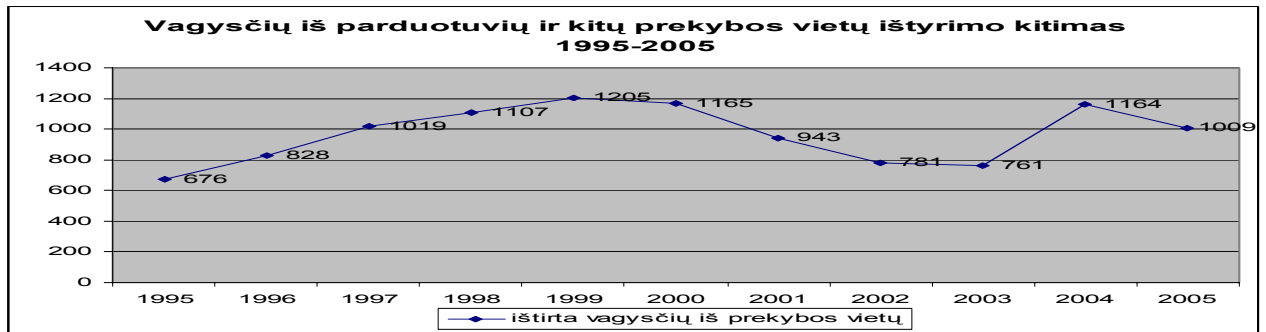
Grafikas Nr.19. vagysčių iš prekybos vietų lyginamosios dalies kitimas

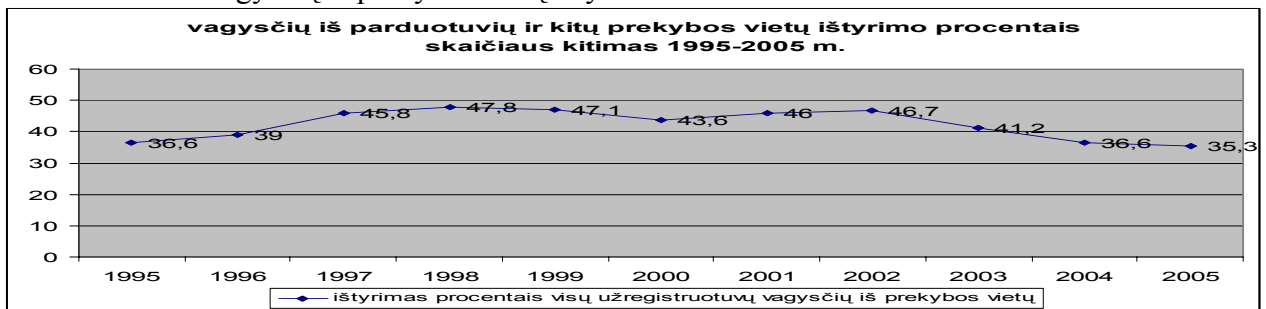
Grafikas Nr. 20. vagysčių iš prekybos vietų lyginamosios dalies kitimas

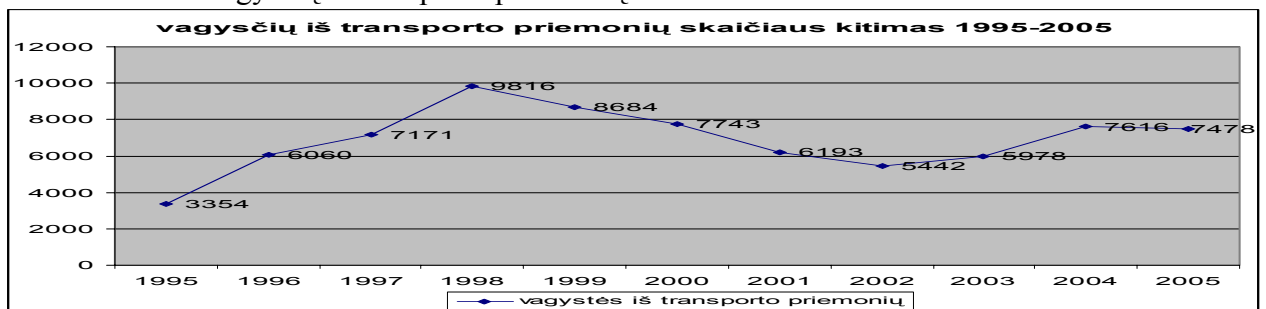
Grafikas Nr. 21. vagysčių iš prekybos vietų ištyrimo kitimas

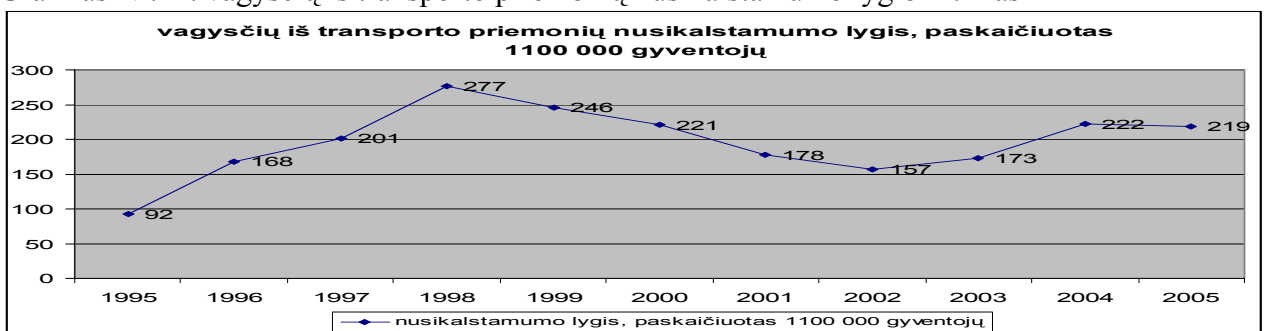
Grafikas Nr.22. vagysčių iš prekybos vietų ištyrimo % kitimas

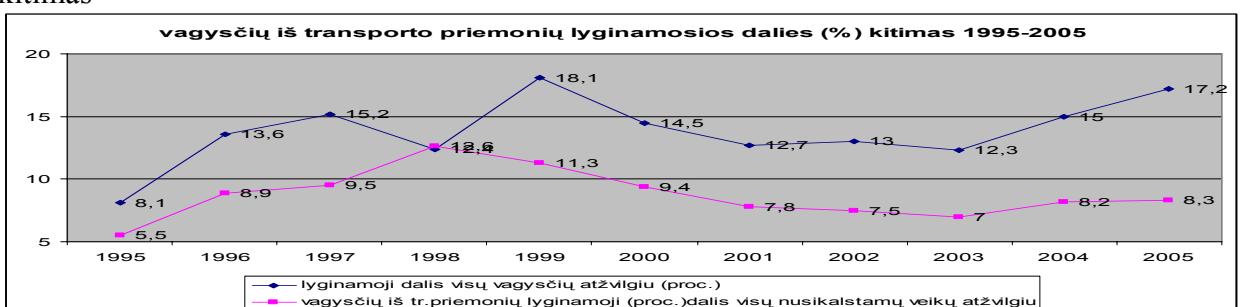
Grafikas Nr.23. vagysčių iš transporto priemonių absoliutaus skaičiaus kitimas

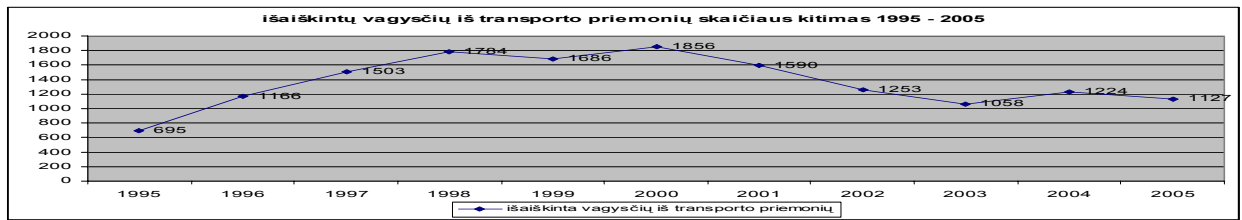
Grafikas Nr.24. vagysčių iš transporto priemonių nusikalstamumo lygis kitimas

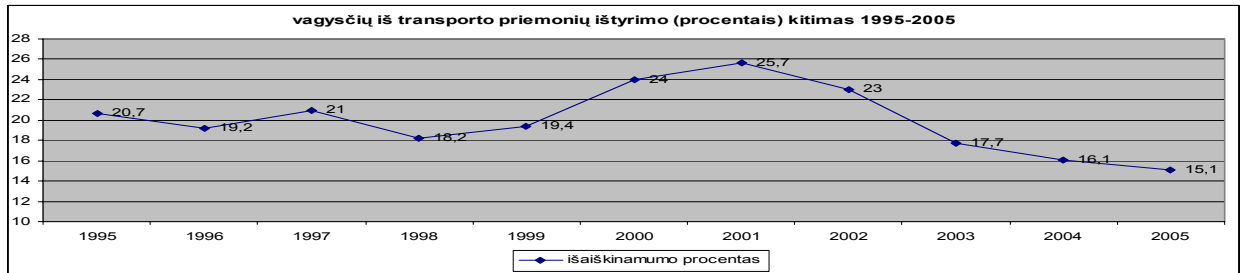
Grafikas Nr. 25. vagysčių iš transporto priemonių lyginamosios dalies kitimas

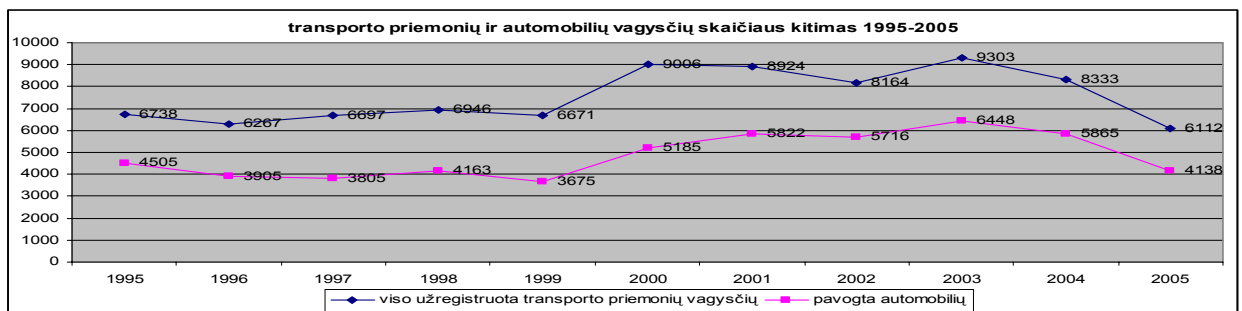
Grafikas Nr. 26. vagysčių iš transporto priemonių ištyrimo kitimas

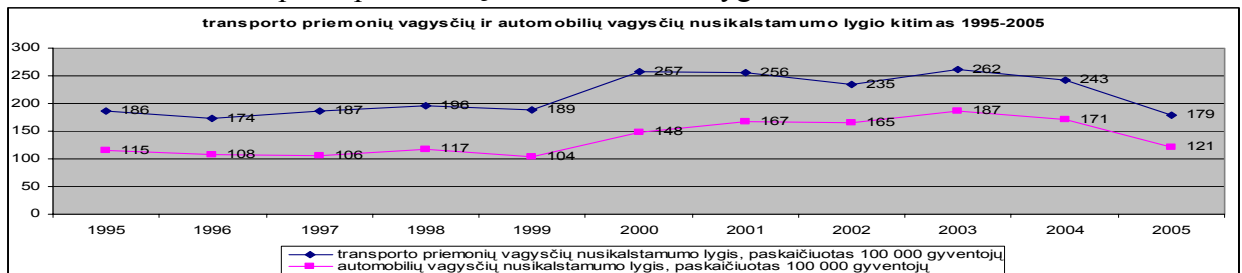
Grafikas Nr. 27. vagysčių iš transporto priemonių ištyrimo % kitimas

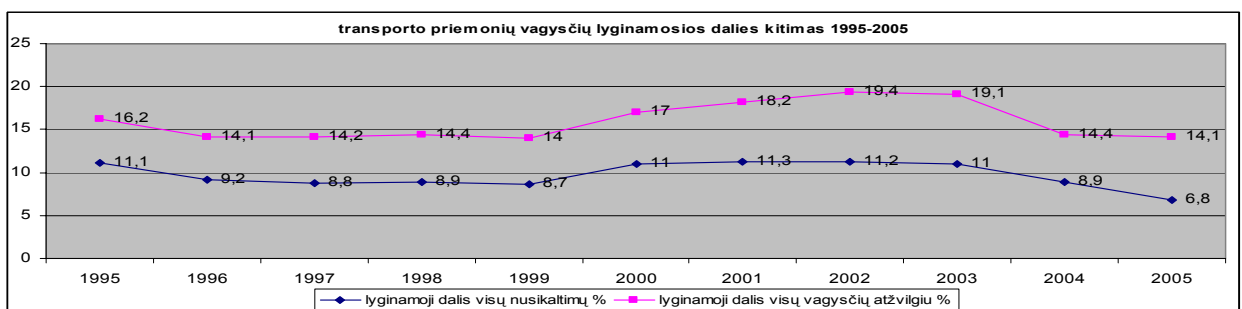
Grafikas Nr. 28. transporto priemonių ir automobilių vagysčių kitimas

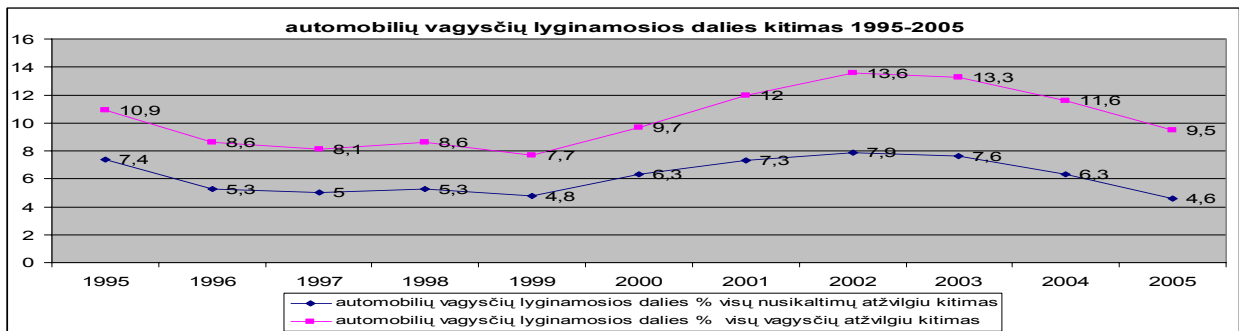
Grafikas Nr. 29. transporto priemonių nusikalstamumo lygio kitimas

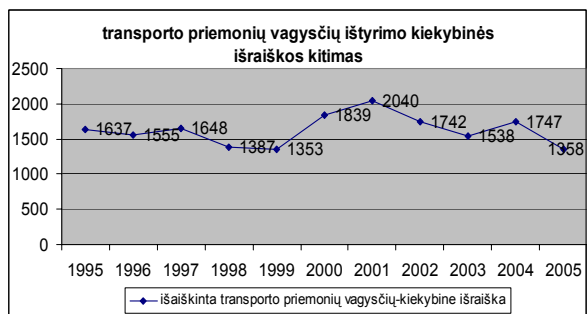
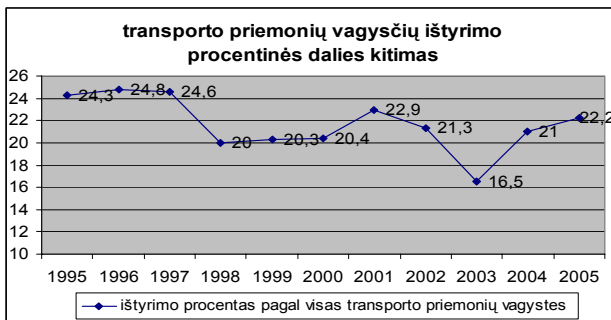
Grafikas Nr. 30. transporto priemonių vagysčių lyginamosios dalies kitimas

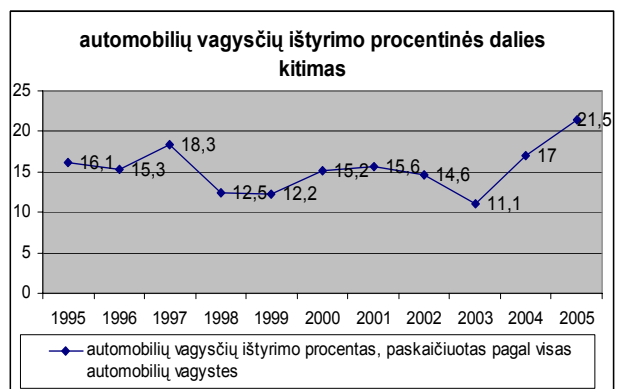
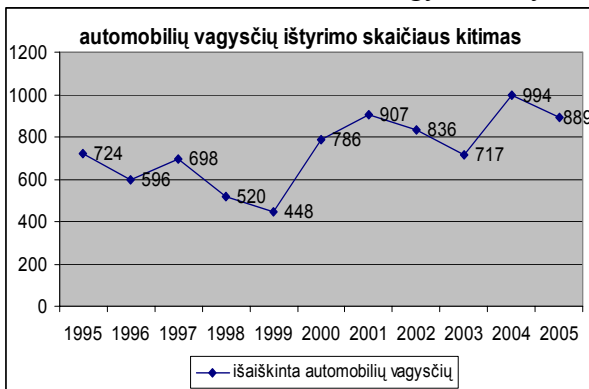
Grafikas Nr. 31. automobilių vagysčių lyginamosios dalies kitimas

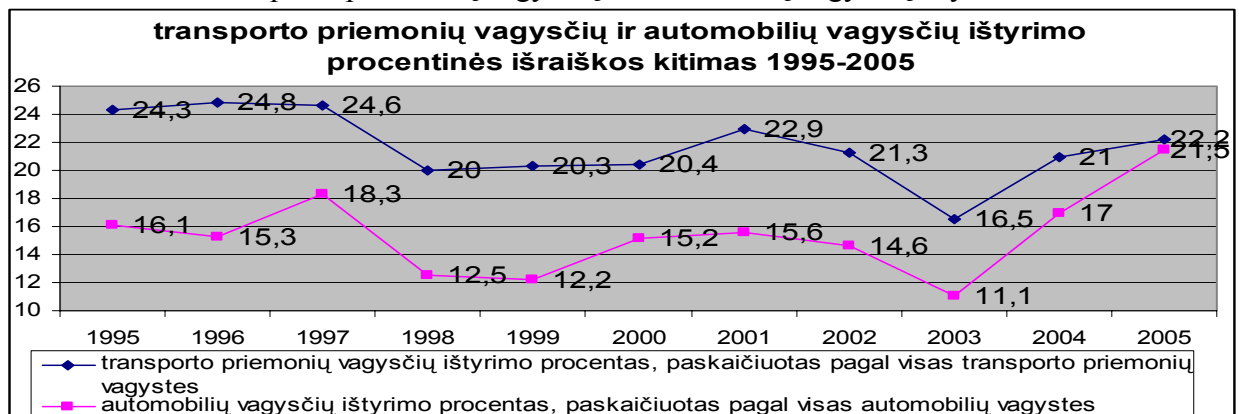
Grafikas Nr. 32. transporto priemonių vagysčių ištyrimo kitimas

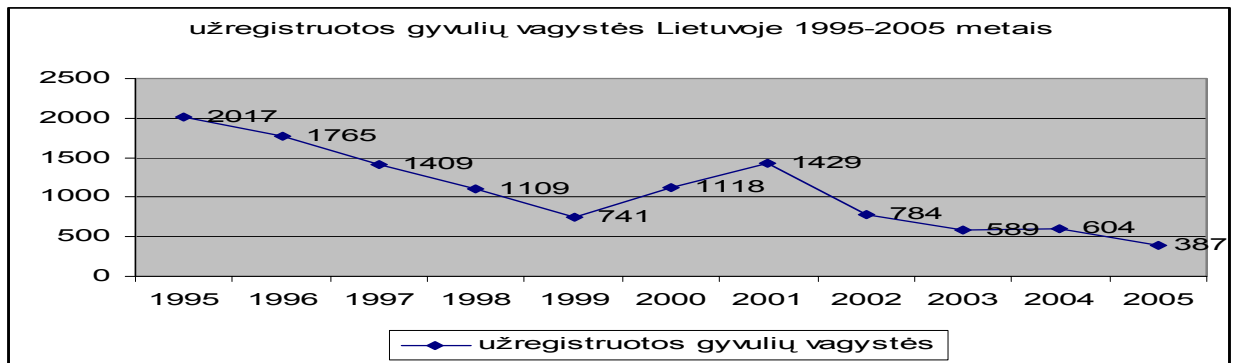
Grafikas Nr. 33. automobilių vagysčių ištyrimo kitimas

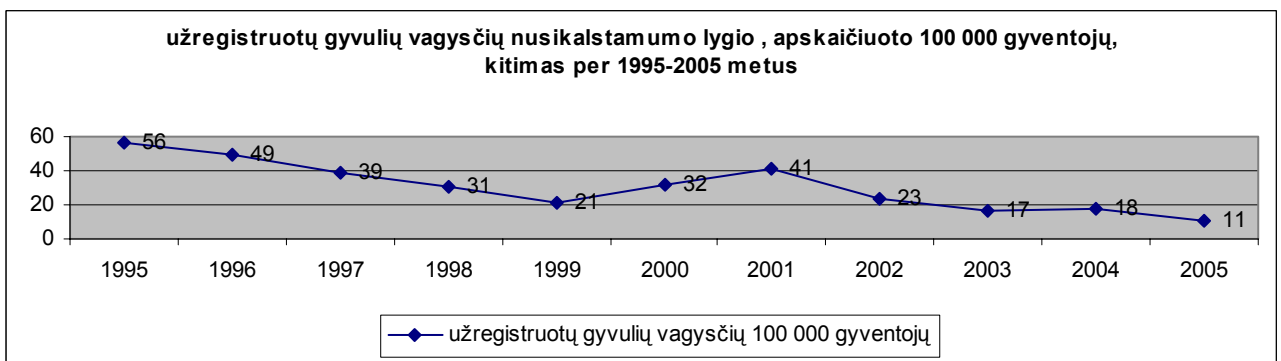
Grafikas Nr.34. transporto priemonių vagysčių ir automobilių vagysčių ištyrimo % kitimas

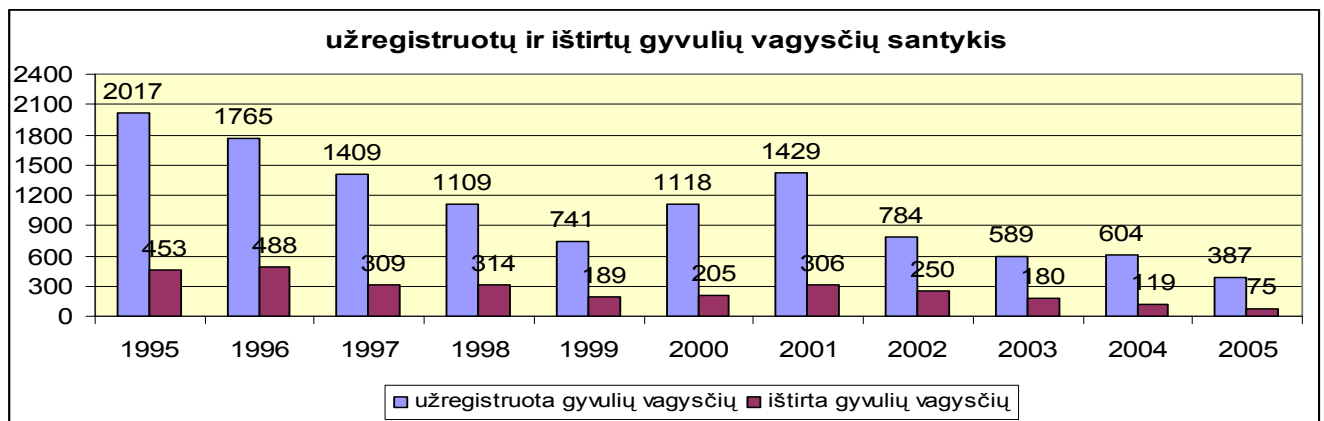
Grafikas Nr. 35. gyvulių vagysčių skaičiaus kitimas

Grafikas Nr.36. gyvulių vagysčių nusikalstamumo lygio kitimas

Grafikas Nr. 37. palyginamasis grafikas užregistruotų gyvulių vagysčių ir jų ištyrimo santykio kitimas

PRIEDAS NR. 2. LENTELĖS.

Lentelė Nr.1. nusikalstamumas Lietuvoje ir vagystės 1931-1939m.

Metai	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Nusikaltimų skaičius	60440	62071	77944	86247	77821	84588	87230	75508	23476
Nusikalstamumo koeficientas 10 000 gyventojų	278	256	317	348	312	335	342	293	80
Nuteistų asmenų skaičius Lietuvoje 1931-1939 metais	6662	7303	8004	10047	10499	14827	12930	12274	11610
Nusikaltimų rūšys									
Gyvybės atėmimas	316	291	401	364	344	413	377	268	226
Gyvybės atėmimas (% nuo bendro nus. sk.)	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	1
Kūno sužalojimas ir smurtas	2657	3225	4111	4758	5220	5902	6067	5557	838
Kūno sužalojimas ir smurtas (% nuo bendro nus. sk.)	4,4	5,2	5,3	5,5	6,7	6,9	6,9	7,4	3,6
Gemalo sunaikinimas ir gimstančių nužudymas	70	108	244	253	225	260	256	215	220
Gemalo sunaikinimas ir gimstančių nužudymas (% nuo bendro nus. sk.)	0,1	0,2	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,9
Palikimas pavojuje ir dvikovos	n/d	n/d	130	116	104	99	138	106	17
Palikimas pavojuje ir dvikovos (% nuo bendro nus. sk.)	n/d	n/d	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,07
Nusikaltimai asmens laisvei	200	233	293	315	274	406	494	548	6
Nusikaltimai asmens laisvei (% nuo bendro nus. sk.)	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	0,03
Vagystės	10609	14382	20516	23063	19651	22406	22653	18849	18402
Vagystės (% nuo bendro nus. sk.)	17,6	23,2	26,3	26,7	25,3	26,5	25,7	21,6	78,4
Plėšimai ir prievartavimas	131	177	329	316	215	284	352	286	386
Plėšimai ir prievartavimas (% nuo bendro nus. sk.)	0,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	1,6
Svetimo turto savinimasis	842	1172	1496	2180	1914	2097	1865	1512	927
Svetimo turto savinimasis (% nuo bendro nus. sk.)	1,4	1,9	1,9	2,5	2,5	2,5	2,1	2	3,9
Sukčiavimas	471	610	953	1064	1006	1026	996	621	669
Sukčiavimas % (nuo bendro nus. sk.)	0,8	1	1,2	1,2	1,3	1,2	1,1	0,8	2,8
Viso nuteistų	6662	7303	8004	10047	10499	14827	14865	11193	11610

(Smaliukas J., Urbelienė J. Nusikalstamumo raida Lietuvoje 1918–1993 m. – Vilnius: Lietuvos Respublikos prokuratūra, 1994, P.3.) .

2 lentelė. Policijos užregistruoti duomenys Lietuvoje 1931–1938 m.

Metai	Gyvybės atėmimas	Pasikėsinimai nužudyti	Kūno sužalojimas	išžaginimai	plėšimai	Pasikėsinimai plėšti	Vagystės (absoliučiais skaičiais)
	Iš viso		Iš viso	Iš viso	Iš viso		Iš viso
1931	389		2657	65	131		10 609
1932	400		3225	60	184		14 378
1933	498		3709	86	294		17 926
1934	472		4307	85	284		20 315
1935	453		4742	91	167		17 054
1936	549		5467	99	243		19 390
1937	437	36*	5681	101	285	27*	19 663
1938	418	60	5557	79	262	39	18 849

* Pasikėsinimai plėšti pradėti registruoti tik 1937 m.

(G. Babachinaitė, V. Paulikas. Nedarbas ir nusikalstamumas lietuvių kaime 1918–1990 M. - Jurisprudencija, 2002, t. 26(18); 107–118).

3 lentelė. Policijos užregistruotos vagystės Lietuvoje 1931–1938 m.

Metai	Užregistruota vagysčių absoliučiais skaičiais								
	Iš viso	Arklių vagystės	Kitų gyvulių vagystės	Bažnytinės vagystės	Iš bankų ir kitų kredito įstaigų	Kišenvagystės	Iš butų, sulaužant užraktus	Iš krautinių, sandėlių	Visos kitos
1931	10 609	277	275	11	4	328	417	208	9089
1932	14 378	178	285	28	2	417	445	386	12 637
1933	17 926	314	424	29	3	497	426	367	15 866
1934	20 315	361	414	33	5	566	459	327	18 150
1935	17 054	348	212	19	3	504	428	274	15 266
1936	19 390	474	326	17	4	622	567	314	17 066
1937	19 663	478	334	21	5	665	541	336	17 176
1938	18 849	383	331	33	5	656	529	484	16 296
proc. nuo visų užregistruotų vagysčių									
1931	100	2,6	2,6	0,1	0,04	3,1	3,9	2,0	85,7
1932	100	1,2	2,0	0,2	0,01	2,9	3,1	2,7	87,9
1933	100	1,7	2,4	0,2	0,01	2,8	2,4	2,0	88,5
1934	100	1,8	2,0	0,2	0,02	2,8	2,3	1,6	89,3
1935	100	2,0	1,2	0,1	0,02	3,0	2,6	1,6	89,5
1936	100	2,4	1,7	0,1	0,02	3,2	2,9	1,6	88,1
1937	100	2,5	1,7	0,2	0,03	3,4	2,8	1,8	87,4
1938	100	2,1	1,8	0,2	0,03	3,5	2,8	2,6	86,5

(G. Babachinaitė, V. Paulikas. Nedarbas ir nusikalstamumas lietuvių kaime 1918–1990 M. - Jurisprudencija, 2002, t. 26(18); 107–118).

4 lentelė. Užregistruoti nusikaltimai Lietuvoje 1961-1965 m.

	1961	1962	1963	1964	1965
Užregistruota nusikaltimų	11708	11961	9560	8766	8189
Augimas (+), mažėjimas (-) %, lyginant su praėjusiais metais	33,9	2,2	-20	-8,3	-6,6
Tyčiniai nužudymai	93	109	98	100	86
Augimas (+), mažėjimas (-) %	10,7	17,2	-10	2	-14
lyginamasis svoris	0,8	0,9	1	1,1	1,1
Tyčiniai sunkūs kūno sužalojimai	219	160	184	235	211
Augimas (+), mažėjimas (-) %	-0,5	-26,9	15	27,7	-10,2
lyginamasis svoris	1,9	1,3	1,9	2,7	2,6
Išžaginimai	90	98	82	83	59
Augimas (+), mažėjimas (-) %	26,8	8,9	-16,3	1,2	-28,9
lyginamasis svoris	0,8	0,8	0,9	0,9	0,7
Grobimai (visi, išskyrus smulku)	1966	2124	1218	2344	1427
Augimas (+), mažėjimas (-) %	49,2	8	-42,7	92,4	-39,1
lyginamasis svoris	16,8	17,8	12,7	26,7	17,4
Asmeninio piliečių turto vagystės	1914	1895	1556	1603	1665
Augimas (+), mažėjimas (-) %	-6,3	-1	-17,9	3	3,9
lyginamasis svoris	16,3	15	16,3	18,3	20,3
Plėšimai (visi)	nėra duom.	53	55	53	57
Augimas (+), mažėjimas (-) %	-	-	3,8	-3,6	7,5
lyginamasis svoris	-	0,4	0,6	0,6	0,7

(Smaliukas J., Urbelienė J. Nusikalstamumo raida Lietuvoje 1918–1993 m. – Vilnius: Lietuvos Respublikos prokuratūra, 1994, P.3.) .

5 lentelė. Užregistruoti nusikaltimai Lietuvoje 1966-1990

	1966-1970	1971-1975	1976-1980	1981-1985	1986-1990
Užregistruota nusikaltimų vidutiniškai per metus	9906	11395	13116	18223	26059
Koeficientas 10 000 gyventojų	32,3	35,3	38,8	51,6	71
Išaiškinta asmenų vidutiniškai per metus	9511	10559	11769	14376	13517
Koeficientas 10 000 gyventojų	30,9	32,7	34,8	40,7	36,9
Nuteista vidutiniškai per metus	7556	8977	9487	11235	8914
Koeficientas 10 000 gyventojų	24,5	27,8	28	31,9	24,93
Vidutiniškai per metus (iš bendro nusikaltimų skaičiaus %)					
1.Savanaudiški nusikaltimai (valstybinio ir visuomeninio turto grobimai ir pasikėsinimai į asmeninę piliečių nuosavybę)	39,5	38,8	42,3	46,6	?
1.1 Valstybinio ir visuomeninio turto grobimai pasisavinimo, išėikvojimo, sukčiavimo, atvirosios vagystės ir plėšimo būdu	14,6	16,4	17,6	16,9	15,5
1.2 Pasikėsinimas į asmeninę piliečių nuosavybę, vagystės, sukčiavimas, atvirosios vagystės, plėšimai	24,9	22,4	24,7	29,7	45,8
2. Smurtiniai nusikaltimai (tyčiniai nužudymai, sunkūs kūno sužalojimai, išžaginimai, atvirosios vagystės, plėšimai)	6,9	8,5	10,8	9,5	7,6
2.1 Nusikaltimai asmeniui (tyčiniai nužudymai, sunkūs kūno sužalojimai, išžaginimai)	3,1	3,4	3,9	3,1	2
2.2 Savanaudiški smurtiniai nusikaltimai (atvirosios vagystės ir plėšimai)	3,8	5,1	6,9	6,4	5,5
Vidutiniškai per metus (iš bendro nusikaltimų skaičiaus %)					
1. Tyčinių nužudymų skaičius	80	106	142	158	157
Koeficientas 10 000 gyventojų	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4
Lyginamasis svoris bendroje struktūroje	0,9	0,9	?	0,9	0,6
2. Tyčiniai sunkūs kūno sužalojimai	142	176	234	239	220
Koeficientas 10 000 gyventojų	0,5	0,4	0,6	0,7	0,6

Lyginamasis svoris bendroje struktūroje	1,4	1,5	1,6	1,4	0,8
3. Išžaginimai	81	104	137	138	147
Koeficientas 10 000 gyventojų	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Lyginamasis svoris bendroje struktūroje	0,8	0,9	1	0,8	0,6
Valstybinio ir visuomeninio turto grobimų skaičius	1440	1867	2312	3060	4038
Koeficientas 10 000 gyventojų	4,7	5,8	6,8	8,7	11
lyginamasis svoris %	14,6	16,4	17,6	16,9	15,1
Užregistruota pasikėsinimų į asmeninį piliečių turtą	2436	2551	3243	5557	11936
Koeficientas 10 000 gyventojų	7,9	7,9	9,6	15,7	32,5
lyginamasis svoris	24,9	22,9	24,7	29,7	45,8
Užregistruota chuliganizmo atvejų	1811	1306	985	1042	986
Koeficientas 10 000 gyventojų	5,9	4,1	2,8	2,9	2,7
lyginamasis svoris %	18,4	11,5	7,2	5,8	3,8

(Smaliukas J., Urbelenė J. Nusikalstamumo raida Lietuvoje 1918–1993 m. – Vilnius: Lietuvos Respublikos prokuratūra, 1994, P.3.) .

6 lentelė. Duomenys apie užregistruotas vagystes ir nusikaltimus Lietuvoje 1988-1994 m.

Metai	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Užregistruoti nusikaltimai	21337	31238	37056	44984	56615	60378	58634
Nusikaltimų skaičius 100 000 gyventojų	584	848	1002	1214	1530	1640	1603
Viso užregistruota vagysčių	9983	18109	24333	31716	42708	43375	40993
Iš jų privačios nuosavybės vagystės	7675	13990	18056	21937	26384	28824	29470

<http://www.nplc.lt/stat/nus/nus41.htm>

7 lentelė. Gyventojų skaičius ir pasiskirstymas Lietuvoje 1995-2004m.

Pastaba: Gyventojų skaičius 1990-2001 m. perskaičiuotas, remiantis 2001 m. gyventojų surašymo duomenimis.

Gyventojų skaičius metų pradžioje

Metai / Years	1995	1996	1997	1998	1999
Gyventojų skaičius, tūkst.	3643	3615,2	3588	3562,3	3536,4
Mieste, tūkst. / %	2459,6 / 67,5	2432,5 / 67,3	2428,6 / 67,7	2399,4 / 67,4	2377,2 / 67,2
Kaime, tūkst. / %	1183,4 / 32,5	1182,7 / 32,7	1159,4 / 32,3	1162,9 / 32,6	1159,2 / 32,8
Metai /	2000	2001	2002	2003	2004
Gyventojų skaičius, tūkst.	3512,1	3487	3475,6	3462,5	3445,9
Mieste, tūkst. / %	2357,1 / 67,1	2334,2 / 66,9	2326,2 / 66,9	2317,2 / 66,9	2297,4 / 66,7
Kaime, tūkst. / %	1155 / 32,9	1152,8 / 33,1	1149,4 / 33,1	1145,3 / 33,1	1148,5 / 33,3

<http://www.nplc.lt/stat/soc/soc1.htm>

8 lentelė. Lietuvos gyventojai pagal lytį

Pastaba: Gyventojų skaičius 1990-2001 m. perskaičiuotas, remiantis 2001 m. gyventojų surašymo duomenimis. Gyventojų skaičius metų pradžioje

Metai / Years	1995	1996	1997	1998	1999
Vyrai, tūkst.	1717,2	1701,6	1685,8	1671,7	1657,6
Moterys, tūkst.	1925,8	1913,6	1902,2	1890,6	1878,8
Moterų lyginamoji dalis bendrame gyventojų skaičiuje, %	52,9	52,9	53,0	53,1	53,1
Metai / Years	2000	2001	2002	2003	2004
Vyrai, tūkst.	1644,3	1630,9	1624,5	1617,3	1608,7
Moterys, tūkst.	1867,8	1856,1	1851,1	1845,2	1837,2
Moterų lyginamoji dalis bendrame gyventojų skaičiuje, %	53,2	53,2	53,3	53,3	53,3

(duomenys iš <http://www.nplc.lt/stat/nus/nus41.htm>)

9 lentelė. Vaikai pagal amžiaus grupes, lytį ir gyvenamąją vietovę (Metų pradžioje, tūkst.)

Amžiaus grupės	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Iš viso	871,3	852,8	828,4	802,3	775,2	746,3
0–6	274,8	262,5	252,5	242,0	233,9	226,1
7–14	435,1	424,1	407,2	391,0	374,9	359,1
15–17	161,4	166,2	168,7	169,3	166,4	161,1
Berniukai	445,3	436,3	423,7	410,5	397,2	382,2
Mergaitės	426,0	416,5	404,7	391,8	378,0	364,1
Mieste	568,7	552,9	534,4	514,6	493,5	473,6
Kaime	302,6	299,9	294,0	287,7	281,7	272,7

<http://www.std.lt/web/main.php?parent=179&module=616&id=1180>

10 lentelė. Duomenys apie užregistruotus ir ištirtus nusikaltimus (nusikalstamas veikas)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Viso užregistruota nusikaltimų	60820	68053	75816	78149	77108	82370	79265	72646	85130	93419	89815
Nusikaltimų skaičiaus kitimo tempai lyginant su praėjusiais metais	2186	7234	7763	2333	-1041	5262	-3105	-6619	12484	8289	-3604
Nusikaltimų skaičiaus kitimo tempai procentine išraiška lyginant su parėjusiais metais	3,7	11,9	11,4	3,1	-1,3	6,8	-3,8	-8,4	17,2	9,7	-3,9
nusikaltimų skaičius 100 000 gyventojų (pagal NPLC duomenis) nusikalstamumo skaičiaus kitimo tempai	1676	1890	2121	2202	2188	2354	2277	2094	2404	2449	2404
		214	231	81	-14	166	-77	-183	195	-45	-45
Ištirta užregistruotų nusikalstamų veikų	25201	28127	32386	31694	31414	32990	35721	35075	31854	38335	37596
nusikaltimų ištirimo skaičiaus kitimas		2926	4259	-692	-280	1576	2731	-646	-3221	6481	-739
ištirta nusikalstamų veikų procentais	41,4	41,3	42,7	40,6	40,7	40,1	45,1	48,3	37,1	41	41,9
nusikaltimų ištirimo procentais kitimas		-0,1	1,4	-2,1	0,1	-0,6	5	3,2	-11,2	3,9	0,9

Duomenys iš IRD prie LR VRM duomenų bazės

11 Lentelė. 1995-2005 užregistruotos ir ištirtos vagystės

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Viso užregistruota vagysčių	41619	44	47193	48	47	53225	48899	42	48616	50	43473
Užregistruotų vagysčių skaičiaus kitimas		2981	2593	1020	-348	5360	-4326	6741	6458	2056	-7199
vagysčių lyginamoji dalis procentais bendrame nusikalstamume	68,4	65,5	62,2	61,7	62,1	64,6	61,7	58	57,1	54,2	48,4
lyginamosios dalies kitimas		-2,9	-3,3	-0,5	0,4	2,5	-0,4	-3,7	-0,9	-2,9	-5,8
viso ištirta vagysčių- absoliutūs skaičiai	13128	12	13410	13	12	14986	15388	13	12175	13	11187
		898	054	704				393	345		
Ištirtų vagysčių skaičiaus kitimo tempai		-230	512	-356	-350	2282	-402	1995	-1218	1170	-2158
ištirta vagysčių (procentine išraiška), lyginant su visų vagysčių skaičiumi	31,5	29	27,4	27	26,5	28,2	31,5	31,8	25	26,3	25,7
procentinės išraiškos kitimas		-2,5	-0,6	-1,4	-0,5	1,7	3,3	0,3	-6,8	1,3	-0,6

Duomenys iš IRD prie LR VRM duomenų bazės

12 lentelė. Bendrai užregistruota vagysčių Lietuvoje 1995-2005 metais –nusikalstamumo lygis

Metai / Years	1995	1996	1997	1998	1999
Nusikalstamų veikų sk. 100 000 gyventojų	1156	1243	1323	1361	1360
Metai / Years	2000	2001	2002	2003	2004
Nusikalstamų veikų sk. 100 000 gyventojų	1523	1407	1217	1410	1475

(Pastaba. Duomenys iš NPLC internetinės svetainės).

13 lentelė. Duomenys (lentelės) apie nukentėjusiuosius, iš ataskaitos 1G-A.

		Užregistruota				Iš jų				Užregistruota				Iš jų							
		asmenų		veikų		asmenų		veikų		asmenų		veikų		asmenų		veikų					
BK Skyrius		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12								
XXVIII Skyrius																					
Nusikaltimai ir baudžiamieji nusi- žengimai nuosavybei, turčinėms tei- sėms ir turčinėms interesams																					
Vagystė BK 178 str.	1	9839	9066	2125	773	146		37138	18105	712	12982	354	6051								
Neteisėtai naudojamas energija ir ryšių paslaugomis BK 179 str.	2	33	25	3	8			40	8		5		27								
Plėšimas BK 180 str.	3	2865	2754	922	111	39		5213	3610	937	1567	187	36								
Turto prievartavimas BK 181 str.	4	275	265	58	10	5		200	149	47	48	7	3								
		Užregistruota: Augimas asmenų, (+)				Iš jų:															
		nukentėjusių nuo (-)		Mažėjimas asmenų (-)		Fizinių asmenų (+)		Augimas asmenų (+)		Lyginamoji dalis (+)		Moterų dalis (-)		Augimas asmenų (+)		Lyginamoji dalis (+)					
		nusikalstamų veikų (-)		Mažėjimas veikų (-)		Mažėjimas veikų (-)		Mažėjimas veikų (-)		Mažėjimas veikų (-)		Mažėjimas veikų (-)									
		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005					
		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %									
		1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : 8 : 9 : 10 : 11 : 12 : 13 : 14 : 15 : 16 :																			
Iš viso	1	61467	60341	-1126	-1.8	53988	52370	-1618	-3.0	87.8	86.8	21565	20384	-1181	-5.5	39.9	38.9				
		Iš jų:																			
		Vyrų		Augimas (+)		Lyginamoji		Vaikų iki		Augimas (+)		Lyginamoji									
				Mažėjimas		dalis		18 metų		Mažėjimas		dalis									
				(-)						(-)											
		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005					
		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %									
		17 : 18 : 19 : 20 : 21 : 22 : 23 : 24 : 25 : 26 : 27 : 28 :																			
Iš viso	1	32423	31986	-437	-1.3	60.1	61.1	3864	4922	1058	27.4	7.2	9.4								
		Asmens amžius																			
		Iki 13 metų		Lyginamoji		14-15 metų		Lyginamoji		16-17 metų		Lyginamoji		18-20 metų		Lyginamoji		21-24 metų			
				dalis				dalis				dalis				dalis					
		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005			
		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %			
		41 : 42 : 43 : 44 : 45 : 46 : 47 : 48 : 49 : 50 : 51 : 52 : 53 : 54 : 55 : 56 : 57 : 58 : 59 : 60 :																			
Iš viso	1	1383	1964	2.6	3.8	999	1311	1.9	2.5	1482	1647	2.7	3.1	3478	3607	6.4	6.9	5011	5162	9.3	9.9
		Asmens amžius																			
		25-29 metų		Lyginamoji		30-39 metų		Lyginamoji		40-59 metų		Lyginamoji		60 metų ir vyresni		Lyginamoji					
				dalis				dalis				dalis		dalis							
		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005			
		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %			
		61 : 62 : 63 : 64 : 65 : 66 : 67 : 68 : 69 : 70 : 71 : 72 : 73 : 74 : 75 : 76 :																			
Iš viso	1	5903	5677	10.9	10.8	11827	10887	21.9	20.8	17126	15786	31.7	30.1	6779	6329	12.6	12.1				
		Vagystės (BK 178 str.)		Plėšimai (BK 180 str.)		Turto prievartavimas (BK 181 str.)		Sukčiavimas (BK 182 str.)		Turto pasisavinimas (BK 183 str.)		Turto iššvaistymas (BK 184 str.)									
		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005		2004 : 2005			
		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %		kiek. : %			
		35 : 36 : 37 : 38 : 39 : 40 : 41 : 42 : 43 : 44 : 45 : 46 :																			
Iš viso	1	40293	37138	4872	5213	155	201	1001	1313	202	233	41	52								

IRD prie LR VRM ataskaitos 1G-A už 2005 metus duomenys.

14 lentelė. Duomenys apie nukentėjusiuosius vaikus už 2004-2005 metus.

		Iš jų											
		Užregistruota				Iš jų							
		vaikų (iki 18m), Augimas(+)				Berniukų		Lyginamoji dalis		Mergaičių		Lyginamoji dalis	
		nukentėjusių nuo nusikalstamų veikų				Mažėjimas(-)							
		2004	2005	kiekis	%	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Iš viso	1:	3864	4922	1058	27.4	2615	3314	67.7	67.3	1249	1608	32.3	32.7
		Vagystės (BK 178 str.)		Plėšimai (BK 180 str.)		Turto pavartavimas (BK 181 str.)		Lenkimas var-: Lenkimas var-: Kelių transp.: Pelnymasis iš: Itraukimas į:		: totori narkot. :eismo saugu- :kito asmens :prostitucija :		: ar psichotro-:mo taisyklių :prostitucijos:(BK 308 str.):	
								: pines medž. :pažeidimas : (BK 307 str.):					
								: (BK 264 str.): (BK 281 str.):					
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
		143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154
		155	156										
Iš viso	1:	887	1066	848	1124	43	54		3	406	477		2

IRD prie LR VRM duomenys iš ataskaitos ataskaita pagal ITI F50 „duomenys apie ITI užregistruotus nukentėjusius vaikus- forma 50N-ITI, [http:// www.vrm.lt](http://www.vrm.lt)

15 lentelė. Nusikalstamumo sudėtys 1995 ir 2005 metais.

Nusikalstamos veikos	1995		2005		Skirtumai	
		Lyginamoji dalis			Augimas(+), mažėjimas(-)	Procentinės dalies Augimas(+), mažėjimas(-)
vagystės	41619	68.2%	43473	48.4%	1852	-19.8
išžaginimai	200	0.3%	265	0.3%	65	0
kiti turtiniai nusikaltimai	4693	7.7%	13915	15.5%	9222	7.8
tyčiniai nužudymai (su pasikėsinimais)	502	0.8%	390	0.4%	-112	-0.4
Chuliganizmai (nuo 2003 metų viešosios tvarkos pažeidimai)	2565	4.2%	3973	4.4%	1408	+0.2
kiti nusikaltimai	10942	18%	27392	30.5%	16450	+12.5
tyčiniai sunkūs kūno sužalojimai	299	0.5%	407	0.5%	108	0

Duomenys iš IRD prie LR VRM duomenų bazės

16 lentelė. Duomenys apie privataus turto vagystes

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Viso užregistruota vagysčių	41619	44600	47193	48213	47865	53225	48899	42158	48616	50672	43473
Viso užregistruota privataus turto vagysčių – absoliutūs skaičiai	32307	36926	39046	39165	37987	42365	38818	34243	40015	42775	7040
Nusikalstamų veikų sk. pakitimo tempai (lyginant su praeitais m.)	2837	4619	2120	119	-1178	4378	-3547	-4575	5772	2760	-5735
Nusikalstamumo lygis	890	1025	1092	1103	1078	1211	1115	987	1158	1245	1085
Viso	9883	10494	10857	10392	10028	11947	12400	11032	10073		9693

išaiškinta privataus turto vagysčių- absoliutūs skaičiai										1144 9	
Ištirta nusikalstamų veikų, %	30,6	28,4	27,8	26,5	26,4	28,2	31,9	32,2	25,2	26,8	26,2

Duomenys iš IRD prie LR VRM duomenų bazės

17 lentelė. duomenys apie vagystes iš gyvenamosios patalpos

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
viso užregistruota vagysčių iš gyvenamųjų patalpų	7462	8631	9424	9246	9180	9203	8647	6989	8573	9174	7065
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
nusikalstamumo lygis, paskaičiuotas 100 000 gyventojų	206	240	264	261	260	263	248	201	248	267	207
lyginamoji dalis visų vagysčių atžvilgiu(procentais)	18	19,4	20	19,2	20,6	17,3	17,7	16,6	17,6	18,1	16,3
vagysčių iš gyvenamųjų patalpų ištirtimas (proc.)	36,1	28,4	25	22,7	22,7	25,1	30,5	30,3	24,6	27	29,4
Lyginamoji dalis, % Visų nusikalstamų veikų atžvilgiu	12,3	12,7	12,4	11,8	11,9	11,2	10,9	9,6	10,1	9,8	7,9

18 lentelė. Duomenys apie vagystes iš parduotuvių ir kitų prek.vietų

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
vagysčių iš parduotuvių skaičiaus kitimas		276	99	91	245	113	-624	-375	1384	124	-326
viso užregistruota vagysčių iš parduotuvių ir kitų prekybos vietų	1848	2124	2223	2314	2559	2672	2048	1673	3057	3181	2855
nusikalstamumo lygis, paskaičiuotas 100 000 gyventojų	51	59	62	65	73	76	59	48	89	93	84
vagysčių iš parduotuvių ir kt.prekybos lyginamoji dalis lyginant su visais užregistruotais nusikaltimais (proc.)	3	3,1	2,9	3	3,3	3,2	2,6	2,3	3,6	3,4	3,2
šių vagysčių lyginamoji dalis su vagystėmis	4,4	4,8	4,7	4,9	5,3	5	4,2	4	6,3	6,3	5,6
ištirta vagysčių iš prekybos vietų	676	828	1019	1107	1205	1165	943	781	761	1164	1009
vagysčių iš parduotuvių ištirtimo skaičiaus kitimo tempai	152	191	88	98	-40	-222	-38	-20	403	-155	
ištirtimas procentais visų užregistruotų vagysčių iš prekybos vietų	36,6	39	45,8	47,8	47,1	43,6	46	46,7	41,2	36,6	35,3
vagysčių iš prekybos vietų ištirtimo (proc.) skaičiaus kitimas	2,4	6,8	2	-0,7	-3,5	+2,4	0,7	-5,5	-4,6	-1,3	

19 lentelė. Duomenys apie vagystės iš transporto priemonių

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
vagystės iš transporto priemonių	3354	6060	7171	9816	8684	7743	6193	5442	5978	7616	7478
skaičiaus kitimas	923	2706	1111	2645	-1132	-941	-1550	-751	537	1638	-138
vagysčių iš tr.priemonių lyginamoji (proc.) dalis visų nusikalstamų veikų atžvilgiu	5,5	8,9	9,5	12,6	11,3	9,4	7,8	7,5	7	8,2	8,3
lyginamoji dalis visų vagysčių atžvilgiu (proc.)	8,1	13,6	15,2	12,4	18,1	14,5	12,7	13	12,3	15	17,2
išaiškinta vagysčių iš transporto priemonių	695	1166	1503	1784	1686	1856	1590	1253	1058	1224	1127
skaičiaus kitimas	204	471	337	281	-98	170	-266	-337	-195	166	-97
išaiškinamumo procentas	20,7	19,2	21	18,2	19,4	24	25,7	23	17,7	16,1	15,1
išaiškinamumo kitimas		-1,5	1,8	-2,8	1,2	4,6	1,7	-2,7	-5,3	-1,6	-1
Nusikalstamumo lygis, paskaičiuotas 1100 000 gyventojų	92	168	201	277	246	221	178	157	173	222	219
nusikalstamumo kitimas	26	76	33	76	-31	-25	-43	-21	16	49	-3

20 lentelė. Duomenys apie transporto priemonių vagystės ir automobilių vagystės

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
viso užregistruota transporto priemonių vagysčių	6738	6267	6697	6946	6671	9006	8924	8164	9303	8333	6112
skaičiaus kitimas	394	-471	430	249	-275	2335	-82	-760	1139	-970	-2221
lyginamoji dalis visų nusikaltimų %	11,1	9,2	8,8	8,9	8,7	11	11,3	11,2	11	8,9	6,8
skirtumas		-1,9	-0,4	0,1	-0,2	2,3	0,3	-0,1	-0,2	-0,1	-2,1
lyginamoji dalis visų vagysčių atžvilgiu %	16,2	14,1	14,2	14,4	14	17	18,2	19,4	19,1	14,4	14,1
skirtumas		-2,1	0,1	0,2	-0,4	3	1,8	1,2	-0,3	-4,7	-0,3
nusikalstamumo lygis, paskaičiuotas 100 000 gyventojų	186	174	187	196	189	257	256	235	262	243	179
nusikalstamumo skaičiaus kitimas		-12	13	9	-7	68	-1	-21	27	19	-64
išaiškinta transporto priemonių vagysčių	1637	1555	1648	1387	1353	1839	2040	1742	1538	1747	1358
skaičiaus skirtumas	-531	-82	93	-261	-34	486	201	-298	-204	209	-389
ištyrimo procentas pagal visas vagystes	24,3	24,8	24,6	20	20,3	20,4	22,9	21,3	16,5	21	22,2
pavogta automobilių skaičiaus	4505	3905	3805	4163	3675	5185	5822	5716	6448	5865	4138
skaičiaus	231	-600	-100	358	-488	1510	637	-106	732	-583	-1727

skirtumas											
lyginamoji dalis visų nusikaltimų %	7,4	5,3	5	5,3	4,8	6,3	7,3	7,9	7,6	6,3	4,6
skirtumas		-2,1	-0,3	0,3	-0,5	1,5	1	0,6	-0,3	-1,3	-1,7
lyginamoji dalis visų vagysčių atžvilgiu %	10,9	8,6	8,1	8,6	7,7	9,7	12	13,6	13,3	11,6	9,5
skirtumas		-2,3	-0,5	0,5	1,1	2	2,3	1,6	-0,3	-1,7	-2,1
nusikalstamumo lygis, paskaičiuotas 100 000 gyventojų	115	108	106	117	104	148	167	165	187	171	121
nusikalstamumo lygio skaičiaus kitimas		-7	-2	11	-13	44	19	-2	22	-16	-50
išaiškinta automobilių vagysčių	724	596	698	520	448	786	907	836	717	994	889
skaičiaus skirtumas	349	128	102	-178	-72	338	121	-71	-119	277	-105
ištyrimo % pagal visas a.k. agystes	16,1	15,3	18,3	12,5	12,2	15,2	15,6	14,6	11,1	17	21,5
skirtumas		-0,8	3	-5,8	-0,3	3	0,4	-1	-3,5	5,9	4,5

21 lentelė. 2004-2005 metais pagrobti Lietuvoje automobiliai pagal markes.

Modelis	Pagrobta 2005 (2004)	Modelis	Pagrobta 2005 (2004)	Modelis	Pagrobta 2005 (2004)
1 VW	1415 (1967)	11 Toyota	75 (46)	21 Hyundai	13 (13)
2 Audi	869 (1407)	12 VAZ	69 (62)	22 Jeep	13 (3)
3 MB	348 (478)	13 Mitsubishi	51 (43)	23 Škoda	10 (7)
4 BMW	343 (445)	14 Peugeot	45 (55)	24 MAN	10 (14)
5 Mazda	167 (263)	15 Chrysler	30 (45)	25 Dodge	10 (8)
6 Opel	161 (255)	16 Volvo	28 (35)	26 Lexus	9 (5)
7 Ford	145 (231)	17 Fiat	26 (35)	27 Scania	5 (5)
8 Nissan	98 (144)	18 Citroen	19 (16)	28 Rover	5 (3)
9 Renault	83 (104)	19 Suzuki	14 (15)	29 Kia	5 (2)
10 Honda	78 (90)	20 Subaru	14 (3)	30 Chevrolet	2 (7)

Kaip apsaugo save ir savo turtą. Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro informacinis leidinys. – Vilnius, 2006. 56 P.

22 lentelė. Duomenys apie užregistruotas ir ištirtas gyvulių vagystes.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
užregistruota gyvulių vagysčių	2017	1765	1409	1109	741	1118	1429	784	589	604	387
ištirta gyvulių vagysčių	453	488	309	314	189	205	306	250	180	119	75
ištirta gyvulių vagysčių %	22.5	27.6	21.9	28.3	25.5	18.3	21.4	31.9	30.6	19.7	19.4
Užregistruota nusikalstamų veikų	2017	1765	1409	1109	741	1118	1429	784	589	604	387
Nusikalstamų veikų sk. 100 000 gyventojų	56	49	39	31	21	32	41	23	17	18	11
Lyginamoji dalis visų nusikaltimų atžvilgiu, %	3,3	2,6	1,9	1,4	1,0	1,4	1,8	1,1	0,7	0,6	0,4

23 lentelė. Duomenys apie nusikaltimus ir vagystes padariusius asmenis

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
viso išaiškinta asmenų, padariusių nusikaltimus	22969	22635	25544	25373	25160	25049	26662	25754	21192	27880	26048
viso išaiškinti vagystes padarę asmenys	12920	11267	11221	10775	10409	11779	12021	10724	6476	11246	9825
Viso išaiškinta moterų, padariusių vagystes(pagal visas tarnybas)	1208	1112	989	938	919	812	716	801	1607*	759	771
PASTABA .2003 metais yra užfiksuota kad 1607 moterys padarė nusikalstamas veikas, tačiau nedetalizuota kokias konkrečiai											
moterys padarė vagystes:											
vagystės	1146	1080	978	928	913	806	712	794	1607*	759	771
iš jų stambiu mastu	1	14	8	2	5	1	3			2	8
privačios nuosavybės	917	912	799	764	700	601	560	654		662	673
viešosios nuosavybės	229	79	57	60	39	44	35	33		24	24
transporto priemonių	19	26	17	12	9	12	19	15		nebskaičiuojama	
iš jų dviračių	12	18	12	12	4	9	12	9		nebskaičiuojama	
iš sodo namelių	8	8	8	3	6	10	5	6		1	
iš rūšio	23	19	15	143	13	5	2	1		nebskaičiuojama	
įsibraunant į gyv.patalpas	201	203	178	168	129	107	95	91		39	46
iš garažų	4	1	8	8	2	1	1	1		1	
automobilių										5	4
iš automobilių										3	2
išsilavinimas											
aukštasis ir profesinis	1639	1431	1200	1042							
vidurinis ir pagrindinis	11281	9370	9289	8893							
aukštasis					112	108	97	97		75	67
aukštesnysis					384	432	470	448		376	307
profesinis					743	659	606	504		512	440
vidurinis					3615	3776	3778	3239		3199	2738
pagrindinis					5521	6735	6963	6325		4717	4078
neraštingi					34	69	107	110		140	103
neblaivumas ir grupė											
išaiškinta asmenų, kurie padarė vagystes grupėje	7351	6102	6057	5472	4917	5780	5794	4675		4570	3715
iš jų mišrioje	1844	1519	1449	1263	1318	1586	1642	1266		1245	973
ių kų tik	968	982	969	946	862	880	775	747		725	737

nepilnamečių											
anksčiau nepatrauktų atsakomybėn, bet padariusių 2-3 ir d. nusik.	457	376	358	404	348	365	319	241			
būdami neblaivūs	4289	3770	3495	2973	2749	3041	2718	2439		2322	2019
ių jų nepilnamečiai	352	336	296	223	239	303	243	215		245	265
iš jų apsvaigę nuo narkotikų	30	30	35	41	50	61	57	45		84	51
iš jų nepilnamečių										8	2
pagal užimtumą											
darbininkai	1696	1056	614	433	306	227	197	187			
ūkininkai	60	43	22	46	29	19	11	9			
tarnautojai	90	66	76	29	34	33	33	26		997	1020
moksleiviai	887	1099	1180	1430	1574	1893	2061	2219		2320	2237
darbingų nedirbo ir nesimokė	9084	7917	8084	7749	7469	8772	9050	7597			
kita asmenų kategorija	1101	1232	1239	1596	1014	835	669	686			
nedirbantys ir nesimokantys										6834	5765
bedarbiai, registruoti darbo biržoje											347

24 lentelė. Duomenys apie nusikaltimus ir vagystes padariusius asmenis

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Viso išaiškinta asmenų, padariusių nusikaltimus	22969	22635	25544	25373	25160	25049	26662	25754	21192	27880	26048
Viso išaiškinti vagystes padarę asmenys	12920	11267	11221	10775	10409	11779	12021	10724	6476	11246	9825
Viso išaiškinta moterų, padariusių vagystes(pagal visas tarnybas)	1208	1112	989	938	919	812	716	801	1607*	759	771
PASTABA .2003 metais yra užfiksuota kad 1607 moterys padarė nusikalstamas veikas, tačiau nedetalizuota kokias konkrečiai											
moterys padarė vagystes:											
vagystės	1146	1080	978	928	913	806	712	794	1607*	759	771
iš jų stambiu mastu	1	14	8	2	5	1	3			2	8
privačios nuosavybės	917	912	799	764	700	601	560	654		662	673
viešosios nuosavybės	229	79	57	60	39	44	35	33		24	24
transporto priemonių	19	26	17	12	9	12	19	15		nebeskaiciuojama	
iš jų dviračių	12	18	12	12	4	9	12	9		nebeskaiciuojama	
iš sodo namelių	8	8	8	3	6	10	5	6		1	
iš rūsio	23	19	15	143	13	5	2	1		nebeskaiciuojama	
įsibraunant į	201	203	178	168	129	107	95	91		39	46

gyv.patalpas											
iš garažų	4	1	8	8	2	1	1	1		1	
automobilių										5	4
iš automobilių										3	2
išsilavinimas											
aukštasis ir profesinis	1639	1431	1200	1042							
vidurinis ir pagrindinis	11281	9370	9289	8893							
aukštasis					112	108	97	97		75	67
aukštesnysis					384	432	470	448		376	307
profesinis					743	659	606	504		512	440
vidurinis					3615	3776	3778	3239		3199	2738
pagrindinis					5521	6735	6963	6325		4717	4078
neraštingi					34	69	107	110		140	103
neblaivumas ir grupė											
išaiškinta asmenų, kurie padarė vagystes grupėje	7351	6102	6057	5472	4917	5780	5794	4675		4570	3715
iš jų mišrioje	1844	1519	1449	1263	1318	1586	1642	1266		1245	973
ių kų tik nepilnamečių	968	982	969	946	862	880	775	747		725	737
anksčiau nepatrauktų atsakomybėn, bet padariusių 2-3 ir d. nusik.	457	376	358	404	348	365	319	241			
būdami neblaivūs	4289	3770	3495	2973	2749	3041	2718	2439		2322	2019
ių jų nepilnamečiai	352	336	296	223	239	303	243	215		245	265
iš jų apsvaigę nuo narkotikų	30	30	35	41	50	61	57	45		84	51
iš jų nepilnamečių										8	2
pagal užimtumą											
darbininkai	1696	1056	614	433	306	227	197	187			
ūkininkai	60	43	22	46	29	19	11	9			
tarnautojai	90	66	76	29	34	33	33	26		997	1020
moksleiviai	887	1099	1180	1430	1574	1893	2061	2219		2320	2237
darbingų nedirbo ir nesimokė	9084	7917	8084	7749	7469	8772	9050	7597			
kita asmenų kategorija	1101	1232	1239	1596	1014	835	669	686			
nedirbantys ir nesimokantys										6834	5765
bedarbiai, registruoti darbo biržoje											347

25 lentelė. Duomenys apie nusikaltimus ir vagystes padariusius asmenis

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
14-15 m											
KNT											
vagystės	886	842	806	858	810	826	875	844		850	861
iš jų stambiu mastu	5	30	28	25	23	1		2			1

privačios nuosavybės	676	692	706	746	701	697	740	738		758	788
viešosios nuosavybės	208	84	56	59	47	50	53	35		36	74
transporto priemonių	61	55	74	65	46	51	42	45			
iš jų dviračių	7	12	21	23	14	17	21	16			
iš sodo namelių	8	5	10	19	16	15	14	21		8	6
iš rūsio	37	26	34	149	18	13	13	7			
įsibraunant į gyv.patalpas	125	145	153	118	170	143	195	167		75	69
iš garažų	7	7	23	25	15	25	23	16		18	23
automobilių										39	53
iš automobilių										17	28
16-17											
KNT											
vagystės	1556	1546	1429	1378	1387	1604	1570	1404		1558	1409
iš jų stambiu mastu	30	92	70	84	67	8	2	3		6	3
privačios nuosavybės	1239	1351	1181	1189	1204	1380	1348	1219		1406	1260
viešosios nuosavybės	307	106	106	80	63	100	98	65		67	52
transporto priemonių	122	173	155	126	107	109	112	85			
iš jų dviračių	12	25	19	25	22	24	23	28			
iš sodo namelių	7	15	14	9	10	23	19	17		9	6
iš rūsio	21	42	27	181	30	26	20	14			
įsibraunant į gyv.patalpas	222	262	227	186	221	217	214	220		93	90
iš garažų	11	24	38	24	30	47	46	40		38	32
automobilių										100	65
iš automobilių										46	31
18-24											
viso išaiškinta asmenų	3916	3290	3535	3427	3567	4431	4516	4041		4004	3344
KNT											
vagystės	3828	3243	3520	3414	3561	4422	4499	4020		4004	3344
iš jų stambiu mastu	120	201	226	220	214	21	28	27		18	24
privačios nuosavybės	2905	2582	2800	2742	2867	3636	3788	3455		3554	2955
viešosios nuosavybės	923	363	308	255	209	272	254	163		186	225
transporto priemonių	227	256	357	241	252	282	297	252			
iš jų dviračių	30	30	60	33	44	48	49	41			
iš sodo namelių	20	11	32	22	23	35	41	37		27	15
iš rūsio	51	79	66	450	38	46	41	39			
įsibraunant į gyv.patalpas	9	490	521	390	448	551	605	602		207	205
iš garažų	38	32	69	47	52	99	96	105		63	46
automobilių										191	169
iš automobilių										119	114
Išaiškintos vagystės ENT ir kt.tarnybos	88	47	15	13	6	9	17	21			
25-29											
viso išaiškinta	1880	1619	1641	1585	1396	1551	1730	1469		1693	1422

asmenų												
KNT												
vagystės	1819	1588	1619	1574	1386	1542	1691	1460				
iš jų stambiu mastu	47	62	73	94	69	18	11	17				
privачios nuosavybės	1300	1227	1210	1172	1039	1172	1371	1182				
viešosios nuosavybės	519	184	182	162	104	111	109	98				
transporto priemonių	68	74	119	77	55	79	90	83				
iš jų dviračių	11	25	34	15	11	22	20	17				
iš sodo namelių	7	19	17	13	11	26	24	17				
iš rūsio	37	34	44	258	27	23	20	13				
įsibraunant į gyv.patalpas	269	247	277	221	198	216	260	267				
iš garažų	16	10	33	18	18	21	22	18				
Išaiškintos vagystės ENT ir kt.tarnybos	61	31	22	11	10	9	39	9				

26 lentelė. Kalėjimų departamento duomenys apie nuteistus asmenis

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
viso atvyko naujai nuteistų už vagystes	2897	3172	2894	3543	3372	2396	1057	1639
bausmės termino vidurkis pagal teismo nuosprendžius	3,2	3	2,4	2,1	2,1	1,11,18	1,8,24	2,03,05
laikotarpis praleistas tardymo izoliatoriuje iki teismo	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3,06	0,03,02	0,03,06
realiai atliktas bausmės vidurkis	1,6	1,5	1,2	0,11	1	0,11,19	1,00,02	1,00,27
nuteistieji areštu-naujai atvyko							474	634
bausmės termino vidurkis pagal teismo nuosprendžius							1 mėn. 23 d.	2 mėn 2 d.
laikotarpis praleistas tardymo izoliatoriuje iki teismo							2 dienos	20 d.
realiai atliktas bausmės vidurkis							1 mėn 13 d.	1 mėn 11 d

27 lentelė. Kalėjimų departamento duomenys apie nuteistus asmenis

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
įstaigoje buvo asmenų	11818	12104	7261	9044	8722	6251	6218	6267
Mokinių sk. bendr. lavin. mok-loje ar konsult.punkte	672	587	511	650	745	752	1259	949
Mokinių sk. profesinėje mokykloje	966	903	773	815	859	835	1062	956
įdarbinimo užduotis (%)	28,8	30,8	30,6					
įdarbinta faktiškai (%)	22,1	22	24,9	26,3	24,3			
aukštojoje mokykloje							155	6
besimokančių viso	1638	1490	1284	1465	1604	1587	2434	1859
besimokančiųjų procentas	13,9	12,3	17,7	16,2	18,4	25,4	39,1	29,7
įdarbintųjų skaičius							1997	2016
įdarbintųjų lyginamoji dalis							32,1	32,2
nuteistųjų skaičius, užsiimančių individualia kūrybine ar darbine veikla							174	263
							2,8	4,2